

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Kriza v Avstriji

Posebna v to svrhu ustanovljena komisija je ugotovila, da so avstrijske zvezne železnice tri leta zaporedoma, 1927, 1928 in 1929 darovale dunajskemu konjskemu dirkališču, oziroma Jokejklubu vsakokratno vsoto 125.000 šilingov (en milijon Din). Komisija pa ni ugotovila, iz kakšnih gospodarskih razlogov so zvezne železnice bile tako naklonjene dunajskemu jahaškemu klubu. Edino dejstvo, ki bi se dalo spraviti s tem v zvezo, je istočasen vstop generalnega ravnatelja železnice v ta športni klub, kjer se shaja vse, kar hoče biti šik v Avstriji. Nadalje je komisija našla, da so zvezne železnice dale vsem uradnikom, ki so leta 1928, ob priliki nemških pevskih slavnosti na tako vzoren način vodili zelo pomnožen promet, dvojno mesečno plačo, ki pa v celoti niti daleč ne doseže izdatkov, katere je beležilo knjigovodstvo. Predsednik železniške upravne komisije dr. Jurij Günther je ob priliki svojega 60 letnega rojstnega dne sprejel iz rok darežljivih zveznih železnic vsoto 60.000 šilingov (pol milijona dinarjev) kot nagrado za njegov trud.

Avstrija je s posredovanjem Društva narodov dobila veliko posojilo, katero je nameravala porabiti za elektrifikacijo in izpolnitev svojega železniškega omrežja. Elektrifikacija je bila razen okolice Dunaja izvršena na vseh progah med Švico in St. Johann im Pongau, ter med nemško obmejno postajo Rosenheim in Bischofshofenom. Vse druge proge so nedotaknjene. Komisija, o kateri zgoraj govorimo, se je zanimala tudi za to vprašanje in je našla, da so se pojavili močni gospodarski vplivi, ki so izvajali pritisk na železniško upravo, k je elektrifikacijo potem namenoma zavlačevala. Ti vplivi, tako se govori, so bili finančnega značaja in so izvirali v velikih premožljivih trstih.

Zvezna železniška uprava je izjavila, da v skladu s pomanjkanja denarja ni mogla gotovih enotnih prog razširiti na dvotirne. Analiza tajnega fonda zveznih železnic je dokazala, da ta izgovor ne drži in da se je tudi tukaj zasledilo, kako so gotovi industrijski krogi denarno posegali v upravo železnice.

Sprito se dolge vrste nečednih dejstev, je v javnosti in v parlamentu izbruhnilo upravičeno ogorčenje, ki je strmoglavilo vrhovno vodstvo železniške uprave. Krščansko socialna stranka se je najbolj zavzela za reforme in po svojem predsedniku Vauguinu, ki je podpredsednik ministrskega sveta in zvezni vicekancler, predlagala dr. Straffella, ravnatelja graških cestnih železnic za generalnega ravnatelja zveznih železnic. Dr. Straffella je znan organizator in slovi kot mož železne pesti. Ze večkrat v preteklosti je v Gradcu imel priliko pokazati svoje zmožnosti, ko je lomil štrajke železniških nastavlencev in skoroda zrevolucioniral graško mestno upravo s svojim ovim tramvajskim načrtom. Dr. Straffella je poleg tega zanesljiv pristaš krščansko socialne stranke. Ko se je njegovo ime objavilo, se je na strani socialistov takoj zbudil val protestiranja. »Arbeiterzeitung« pa je poleg običajnega strankarskega protesta namigovala, da ima dr. Straffella nečedne roke. Slednji je bil prisiljen tožiti. Prvo sodišče, kateremu je predsedoval dr. Powalac, je sicer »Arbeiterzeitung« obsodilo, vendar ne tako kot je dr. Straffella pričakoval. Proti razsodbi je bil vložen priklie.

Podkancler Vauguin, ki je v rovarstvu socialistov in vsememskih pristašev proti dr. Straffelli zrl samo političen maneuver, je zahteval, da mora biti dr. Straffella takoj imenovan. Proti temu se je v ministrskem svetu dvignil minister za trgovino dr. Schuster, ki je odgovoren tudi za železnice, ter ponudil odstavko. Kancler Schober se je istotako postavil na stališče, da se imenovanje dr. Straffella ne sme izvršiti prej, nego je vzklicno sodišče izreklo svojo razsodbo, ker sicer bi izgledalo, kakor da hoče vlada napraviti pritisk na sodne oblasti. Podkancler Vauguin je apeliral na svojo stranko, da ga podpira, kar je tudi storila v izjavi z dne 23. septembra. Zvezni kancler je vztrajal na svojem stališču, nakar je podkancler izročil svojo demisijo in tako postavil zvezno vlado pred nevarnost ministrske krize. Isto je storil krščansko socialni minister za poljedelstvo dr. Födermayer. Ministrski svet je nato pooblastil kanclerja, da poda demisijo vse vlade.

To je zunanji potek vladne krize, ki ima na prvi pogled čisto osebni značaj, ki je pa v resnici politična. Zvezni kancler dr. Schober, kljub velikanski delavnosti, katero je razvijal tekom svojega vladanja, ni izpolnil vseh obljub, ki jih je dal krščansko socialni stranki, ko ga je kandidirala za zveznega kanclerja. Med temi obljubami se nahajajo, kot se je zvedelo, tudi izvedba carinskega programa, ki bi bil naperjen proti nasledstvenim davkom. Ziti monopol, ki bo uzakonjen tekom novembra — če tega kriza ne prepreči — je en del tega programa. Zvezni kancler je v tem pogledu odkakal zelo previdno. Krščanski socialci pa tudi očitajo Schoberju, da je bil v boju proti social demokratom mlačen. Oni bi želeli, da pride kmalu do volitev, od katerih pričakujejo znatne okrepitve, če ne absolutne večine. Vsekakor bi se radi znebili Landbunda in njegovega predsednika Šumija, sedanjega notranjega ministra. To bi značilo, da se je vpliv nacionalističnih organizacij ojačal, in da bi prihodnje volitve po nemškem zgledu utegnile znatno okrepiti nacionalizem, ako bo našel podporo pri krščanskih socialcih.

Mi v Jugoslaviji smo na izidu sedanje krize zelo zainteresirani. Nam bi bilo ljubo, če bi se v sedni državi uveljavil kurz, ki bi omogočil prijateljsko in iskreno sodelovanje. Mi bi nasprotno ne želeli, da pride Avstrija pod knuto vsenemške gonje. Zvezni kancler ni bil naš prijatelj, a tudi ni bil naš sovražnik. Mi bi obžalovali, če bi na njegovo mesto prišel človek s politiko vsenemškega pritiska na narodnostne manjšine in na slovenske sosedje, kakor mi, tako misli vsa srednja Evropa.

Odstop avstrijske vlade

Dr. Schober se umakne iz političnega življenja?

Dunaj, 25. sept. as. Danes popoldne ob 16.30 se je zadnjič sestal na sejo dr. Schobrov kabinet. Že po par minutah razprave je vlada sklenila, da spričo demisije podkanclerja in vjnega ministra Vauguina ter trgovinskega ministra dr. Schusterja poda celokupno demisijo. Zvezni kancler dr. Schober je dobil pooblastilo, da predloži zveznemu predsedniku Miklasu demisijo vsega kabineta. Dr. Schobrov kabinet je vladal natančno eno leto. Dr. Schober se umakne iz političnega življenja z upravičeno nevoljo, ker so ga izrinile intrige strank. Dne 25. septembra 1929, ko je prevzel vlado, ni odpovedal svojega mesta kot predsednik policije,

ter je vse leto obdržal stanovanje policijskega direktorja, v katerem je vodil velik del svojih državnih poslov. Dr. Schober je izjavil svojim prijateljem, da tudi vodstva policije neče več obdržati, temveč da se bo umaknil na svoje posestvo Perg v Zgor. Avstriji. Ali mu bo javnost to dopustila, je še vprašanje. Govori se, da ga hočejo pridobiti za to, da naj bi prevzel vodstvo nove politične stranke sredine, kateri bi se zaradi njegove politike na Dunaju, v Zgor. Avstriji in na Koroškem skupno z Landbundom obetali uspehi.

Domneva se, da bo nova vlada, ki bo prevzela posle po dr. Schobru, strankarska vlada.

V parlamentarnih krogih so prepričani, da bo bodori mož Vauguin. Zvečer je zvezni predsednik Miklas že začel konference s predsednikom narodnega sveta dr. Gürtherjem in be jutri nadaljeval razgovore z voditelji strank. Kot gotovo se govori, da bo finančni minister v novem kabinetu zopet dr. Kienböck.

Vauguinu poverjena sestava vlade

Dunaj, 25. sept. AA. Po kratkem posvetu ministrskega sveta je vlada dr. Schobra demisionirala. Prezident Miklas je poveril sestavo novega avstrijskega kabineta podkanclerju Vauguinu.

Velik neuspeh italijanske politike

Zgrešena špekulacija z nemškimi volitvami

Pariz, 25. sept. as. Danes izjavlja uradni francoski komunik, da so se francosko-italijanska pomorska pogajanja v Zenevi ukinila, ker so po zadnjem sestanku ostala brezuspešna. Poskušati hočejo še, da bi se z birokratičnem potu pripravil sporazum med obema državama. Listi očitajo Mussoliniju, da je po izidu nemških volitev menda mislil, da sme nastopiti ostreje in da bo mogel doseči od Francije nove koncesije. V pariskih pogajanjih s strokovnjaki je stavila Italija sprejemljive predloge, priznala Franciji majhno nadmočje glede velikih križark, zase pa zahtevala majhno premoc za male križarke. V Zenevi pa je Italija zopet naenkrat absolutno zahtevala popolno pariteto. »Petit Parisien« omenja zato, da je radi tega tudi jasno, zakaj je Grandi naenkrat odpotoval v Rim. Francoski delegat Massigli je celo ponudil Italiji pariteto za ladijske enote, ki se imajo na novo zgraditi do leta 1936, italijanski delegati pa tega predloga niti niso sporočili v Rim.

Milan, 25. sept. as. Fašistični vladni listi naglašajo, da je francoska vlada pokazala odločno voljo, da z Italijo ne sklene nobene obvezne pogodbe glede brodovja. Francoski pomorski gradbeni program ostaja pri tonaži od 600—700.000 ton, ki jih je zahteval Briand na podlagi posebnega tolmačenja člena 16. pakta Društva narodov. Oficijozni »Popolo d'Italia« očita Franciji, da bojkotira in sabotira razorožitev, dočim je Italija pokazala pripravljenost, ker se pogajanja niso več vršila po strogem načelu paritete, temveč po formuli enake vrednosti, ki je olajšala tudi pomorski sporazum med Anglijo in Ameriko.

Velike izpremembe v fašističnem režimu

Pred ostrejšim zunanje političnim kurzom

Rim, 25. sept. »Foglio d'Ordini« objavlja prošnjo generalnega tajnika fašistične stranke Augusta Turatija na šefa vlade Mussolinija, naj ga osvobodijo sedanje dolžnosti in mu dovoli, da se brez kakšne penzije ali sinekure vrne med navadne presteke.

»Foglio d'Ordini« v isti številki priobčuje pismo Mussoliniju, v katerem šef vlade ugodno prošnjo dosedanjega generalnega tajnika stranke in obenem pohvali njegovo delo.

Službeni list obenem objavlja, da bo šef vlade predlagal velikemu svetu imenovanje Giovanni Giuratija, predsednika poslanske zbornice, za glavnega tajnika stranke. Obenem se pozovevo v veliki svet Ciano, De Stefani, Rossini in Turati.

Motivi teh velikih sprememb zaenkrat še niso znani, brez dvoma pa so posledica velikih nasprotstev v stranki. Sicer bi bila zlasti demisija Turatija, ki že peto leto energično in obenem previdno vodi stranko, nerazumljiva. Ta sum se potrjuje tudi, ker se govori, da bo podal ostavko tudi minister za zunanje zadeve Grandi, katerega

resor da bo prevzel Mussolini sam. Različna mnenja v stranki, tako se sodi, se tlečejo zunanje političnega kurza Italije. Dočim sta Grandi in Turati za miroljubno politiko, se je Mussolini bojda odločil za oster kurz.

Novi generalni tajnik Giurati je bil rojen leta 1876. v Benetkah in je jurist. Aktivno je sodeloval pri ustanovitvi italijanske iredentistične organizacije »Trento e Trieste«, kateri je bil leta 1913. tudi predsednik. Udeležil se je vojne na soški fronti, bil večkrat težko ranjen in odlikovan. Fašizmu se je takoj pridružil in bil med drugim tudi minister novih pokrajin. V novi zbornici je bil izvoljen za predsednika.

Imenovanje Giuratija za glavnega tajnika stranke je simptomatično, ker je z njegovim imenom in smerjo najtesneje združen problem Julijsko-krajine, ki ga novi tajnik razume seveda v najekstremnejšem italijanskem smislu in kar bo imelo seveda svoj izvesten vpliv tudi na zunanjo politiko. Na vsak način pomeni imenovanje Giuratija v politiko Italije poostrenje kurza. (Turati je bil iz Parme.)

Rusko žito preplavlja tržišča

Sovjetske cene so za 10 odstotkov nižje

London, 25. sept. Velik vtis je napravila v trgovskih in finančnih krogih vest o tem, da je sovjetska vlada podpisala na vseh glavnih tržiščih Evrope in Amerike važne pogodbe o dobavi ogromnih količin žita za ceno, ki je za 10 odstot. nižja od drugih. Zaradi prevoza teh količin so sovjetska oblastva najela prevozne ladje z nad 600.000 tonami. Del tega brodovja z nad 300.000 tonami je že

v ruskih pristaniščih, kjer nakladajo žito. Ta vest je vzbudila ogromno senzacijo tudi v Newyorku, kje rso žitne cene hudo padle. Listi zahtevajo, naj vlada uvede preiskavo o tem, ali Rusija ne zasleduje političnih ciljev s to akcijo. V tej zvezi trdijo, da je ruska vlada prodala mnogo več žita, kakor ga ima na razpolago, to pa zato, da s tem povzroči umetni padec žitnih cen.

Spremembe in dopolnitve invalidskega zakona

Belgrad, 25. septembra. AA. V zvezi z zakonom o izpremembah in dopolnitvah invalidskega zakona z dne 4. julija 1929 in njegovih sprememb z dne 4. decembra istega leta smo prejeli tole pojasnilo:

Izpremembe in dopolnitve invalidskega zakona z dne 4. julija 1929 in njegovih izprememb in dopolnitvah z dne 4. decembra 1929 so delo komisije, ki so bili v njej zastopniki predsednika ministrskega sveta, ministra vojske in mornarice, ministrov financ, socialne politike in narodnega zdravja in predstavnikov glavne kontrole, višjega invalidskega sodišča in osrednjega odbora udruženja vojnih invalidov.

Po § 1. teh izprememb breme dokazovanja, da izginoli bojevniki ni pobežnil ali se ni predal sovražniku, leži na državnih oblastvih, a ne kakor doslej na zainteresirani stranki, ki zahteva invalidsko podporo oziroma denarno pomoč.

§ 2. razširja krog oseb, ki jim je priznana pravica do invalidnine. Po tem paragrafu so vojni invalidi s pravico do invalidnine vsi bojevniki, ki so brez lastne krivde zaradi kakršnekoli bolezni med vojni oslepel.

§ 3. odreja invalidske prejemke, ki jih bodo prejeli vojni invalidi oziroma njihove rodbine, dokler bodo invalidi bili v invalidskem domu ali v bolnišnici za invalidce.

§§ 4., 5. in 10. prinašajo najvažnejše določbe. V smislu teh odredb bodo vojni invalidi prve skupine, to se pravi vojni invalidi s 100% nesposobnosti za pridobitno delo, ki je potrebno za preživljanje in ki so brez drugih podpor, prejeli invalidnino ter osebno in rodbinske doklade brez ozira na premoženjsko stanje, to se pravi ne glede na višino osnovnega neposrednega davka, ki ga plačuje osebno ali njihovih zadržniki. Invalidi z manj kot 100 do 90% nesposobnosti za pridobitno delo bodo imeli odslej pravico do invalidnine in dodatke, ako ne plačuje več kot 200 Din osnovnega neposrednega davka. Cenzus je s tem povišan za te invalide od 120 na 200 Din.

Po § 6. vdove, ki so v aktivni državni ali samoupravni službi ali ki prejema osebno pokojnino, nimajo pravice do invalidske podpore zase. Vdove dobe invalidsko podporo za deco ne glede na to, ali prejema poleg svoje plače oziroma osebne pokojnine še draginski doklade za nje, pod pogojem, da deco ne prejema prejemkov ali pokojnine po očetu.

§ 7. priznava roditeljem, ki imajo polnoletnega sina, pravico do denarne podpore pod pogojem, da njihov sin ni sposoben za hranitelja, to se pravi, da ni s svojim rednim telesnim ali umskim stanjem sposoben za vzdrževanje.

§ 8. ureja pravo do prejemov invalidskih prejemkov oseb, ki prebivajo v inozemstvu.

§ 9. govori o obliki seji višjega invalidskega sodišča, čegar odločitve so obvezne za vse oddelke.

§ 11. obsega določbe, ki so logična posledica celotnih izprememb in dopolnitve.

Iz srednješolske službe

Belgrad, 25. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta na predlog ministra prosvete v soglasju s predsednikom ministrskega sveta premeščena: Na gimnazijo v Karlovec za profesorja v 4.a/I Gregor Kranjčević, prof. gimnazije v Mariboru, po potrebi službe; na III. gimnazijo v Ljubljani za profesorja v 4/I Vincenc Marinko, prof. gimnazije v Hruševci, po lastni prošnji.

Belgrad, 25. septembra. m. Na tretjo državno realno gimnazijo v Ljubljani je premeščen za prof. v I. 4. Vincenc Marinko, na drugo moško gimnazijo v Belgrad je premeščen v I. 5. g. Zoran Kranjec, na gimnazijo v Jagodini v I. 4. g. Hinko Suman.

Namesitev učiteljstva na meščanskih šolah

Ljubljana, 25. sept. AA. Na meščanskih šolah v dravski banovini so bile izvršene naslednje premeštve učiteljstva: Na Jesenice Puhr Dragotin; v Krško Medved Stane; v Ljutomer Lindner Alfonz; v Mežico Domnik Drago; Stanič-Koželj Olga; v Ormož Cernat Janko; na Rakek Klinar Terezija; v Ribnici Rolt Gotard, Slapsak Ana, Slapsak Dora; k Sv. Lenartu v Slov. gorah Verovšek Marija; v Soštanj Theuerschuh Ivan; v Trbovlje Škerjanec Metod, Brandstetter Marjeta, Erbenič Jožica; na Vič Pehani Milena, Černivec Katarina, Janković Bratislav; v St. Vid nad Ljubljano Vanič Ladislav, Koren Henrik, Hvala Just; v Vojnik Konečnik Milena; v Zgornjo Sisko Prekuh Jožica; v Novo mesto Strbenec Karel; v Senovo Christof Dragotin, Albert Zlata; v Brežice Polacek Dragica; v Trzin Oman Oton; v Slovenjgradec Jenko Alojzij; v Dol. Lendavo za začasnega ravnatelja Dobernik Simon.

V službovanje meščanskim šolam so dodeljeni: Zupan Marija iz Sarajeva na I. dekltsko mešč. šolo v Celju, Verbič Ivan iz Krškega na I. deško m. š. v Ljubljani, Tavčar Marija iz Krškega na I. deško m. š. v Ljubljani, Stancar Antonija iz Zgor. Siske na I. dekl. m. š. v Ljubljani, Serajnik Marija iz Celja na I. dekl. m. š. v Mariboru, Kromar Julijo iz Brežice na I. dekl. m. š. v Mariboru, Trost Janko za ravnatelja v Ribnici, Novak Marija iz I. dekl. m. š. v Ljubljani v Zgor. Sisko, Mervič Anton iz Ribnice za ravnatelja v Novo mesto, Andrejčič Olga iz Brežice v Novo mesto, Gorišek Josip iz Mežice za ravnatelja v Senovo, Zupančič Ana za ravnateljico dekl. m. š. v Celju, Vanda Milan iz Ptuja v Vojnik.

Seja prosvetnega sveta

Belgrad, 25. sept. m. Glavni prosvetni svet je začel z rednimi sejami. Razpravljal bo o učnem načrtu za srednje šole, ko bo za gotov pa o učnem načrtu za osnovne šole in končno za učiteljske.

Tečaj za učitelje

Belgrad, 25. sept. m. Prosvetni minister je izdal naredbo, s katero razpisuje natečaj za učitelje za defektno deco. Sprejetih bo 51 kandidatov, ki morejo biti učitelji in učiteljice vseh banovin. Natečaj je stavljen na zelo široko osnovo in obsega načrt za delo za slepe, gluhozorne in slaboumne otroke. Ravnatelj tečaja je dr. Marko Krstić, upravitelj moškega učiteljskega. Na tečaju bodo predavali naši najboljši strokovnjaki, predavanja se prične 8. oktobra na moškem učiteljskem in bodo trajala do 1. julija. Takrat bodo morali polagati kandidati izpit in sicer iz enega glavnega predmeta (slaboumnost, slepota, gluhozornost) in enega stranskega predmeta.

Zborovanje kat. duhovnikov

Djakovo, 25. septembra. u. Včeraj 24. septembra se je vršila v Djakovu glavna skupščina Udruženja vseh katoliških duhovnikov Jugoslavije. Na skupščino so prišli delegati posameznih škofijskih udruženj, vsega skupaj okoli 50 delegatov. Skupščini je predsedoval zagrebški župnik dr. Lončarić, navzoč je bil tudi djakovski nadškof dr. Akšamović. Razpravljala so se važna vprašanja, ki zadevajo duhovnike v materialnem in moralnem pogledu. Dan preje pa se je vršil socialni tečaj za duhovnike.

Tonaža naše trgovske mornarice

Split, 25. sept. u. Z naročenimi ladjami bo naša trgovska mornarica znašala do 1. jan. 1931 370 tisoč ton. V to tonažo so vračunani samo parobrodi.

Najvažnejše določbe prinaša § 11. Po teh določbah bodo imele osebe, ki so na podstavi § 10. invalidskega zakona izgubile pravico do invalidnine, invalidske podpore oziroma denarne pomoči, če bodo prejele do posrčila teh prejemkov do dne 1. oktobra 1929.

Mandžurci se polastili Pekinga

Kakšen je položaj Kitajske — Mahinacije tujih držav

London, 25. septembra. Politični položaj v Kitaju, ki se že skoro celo leto nahaja v popolni anarhiji, se je te dni čisto iznenada preobrnil.

Znano je, da se sed nankinške vlade, ki velja za edino legitimno in mednarodno priznano vlado zedinjenega Kitaja, Cankajšek, nahaja le v bojnem stanju z generaloma Jonsihanom in Fenjuljanom, ki predstavljata severni Kitaj s Pekingom kot središčem.

Ta borba je bila letošnje poletje prekinjena po pohodu južnokitajskih komunističnih krdel iz Kantona, ki so zavzela mesto Čansa in ga požgala ter grozila Hankovu, pa so se naposled razpršila.

Nato se je ta mesec zopet začela vojna med nankinjskimi četami in pekinško armado, ki ni prinesla nobenega rezultata.

Čisto iznenada se je zdaj vmešal v to diktator Čandžurje, Čansuljan, sin znanega umrlega Čansolina, ki razdiira v Mukdeu. Čansuljan je z armado 140.000 moderno oboroženih mož, v pohodu iz Mukdena na Peking Peking zavzel in se

proglasil za diktatorja vsega severnega Kitaja, razpršil armado severnih »vstajniških« generalov Jonsihana in Fenjuljana.

Na ta način je postal mukdenski guverner arbit med severom in Nankingom in prav za prav odločil faktor notranjopolitičnega položaja v vsem Kitaju. Njegovi nadaljnji nameni so pa popolnoma neznani. Eni menijo da bo podprl nankinjsko vlado z namenom, da se južnokitajski komunizem popolnoma zatire, drugi pa pravijo, da je njegovo razmerje do Cankajškega odklonilno, ker se je mukdenski diktator že pogajal s pekinško vlado. Mogoče se bo Čansuljan zadovoljil, da vlada vsemu severu, mogoče pa se bo polastil še Nankinga in tako postal unifikator Kitaja, ako je to sploh mogoče.

Na vsak način pa je položaj Cankajškega malodane definitivno in popolnoma omanj. Njegova avtoriteta je padla na ničlo in ni izključeno, da ga lastna nacionalistična stranka pusti popolnoma paši, ker je opozicija v stranki zaradi njegovih dikta-

torskih metod bila že dosedaj velika. Tako bo Cankajšek, na katerega so se polagale tolike nade, da bo zedinil Kitaj, ostal nekaj časa samo figura, ki pred inozemstvom predstavlja Kitaj. Dolgo pa mu tudi ta vloga ni več usojena.

Poučeni krogi pristavljajo, da je najnovejši preobrat kitajskih razmer pripisovati seveda vplivom inozemskih držav, ki s pomočjo dolarja, funta ali rublja spretno dirigirajo generale, da delajo situacije, kakor so pač v korist te ali one velesile. Kdo — pravašjo — je pomagal Čansuljanu oborožiti armado 140.000 mož z letali in tanki?

Zasedba Pekinga po mandžurskih četah je zgodovinsko zanimiva v toliko, ker so Mandžurci s tem činom zasedli Peking po 286 letih vdružit. Prvič so se namreč polastili Mandžurci Pekinga in z njim vlade vsega Kitaja leta 1644, ki so po svoji dinastiji vladali Kitaju do leta 1912, ko so bili pregnani po revoluciji in se je proglasila kitajska republika pod Juansikajem, kitajskim »Bismarkom«.

Kdo vprašuje?

»Jutro« jemlje v svoji številki od 25. t. m. za odgovor, v katerem smo popolnoma jasno in precizno razložili smisel našega članka »Centrum docete, na znanje. Pravi, da, če je tako, potem ni nobenega spora med nami. Pravi pa, da mu nismo odgovorili na vprašanje, ali odobravajo gospodje, v katerih imenu da piše »Slovenec«, jugoslovanski program od 4. julija in ali se hočemo iskreno z enakimi dolžnostmi in enakimi pravicami pridružiti nastajajoči narodni jugoslovanski fronti? »Jutro« naj oprost, če mu na to odgovorimo, da je to vprašanje od njegove strani največja predrznost. Mi nismo v svojih dveh člankih o tem vprašanju absolutno nič govorili niti nanj kaj aludirali, marveč smo ob volivnem vspehu centra zgolj precizirali principijelno stališče katoličanstva z ozirom na narodni in državni problem moderne Evrope. Zato nimamo absolutno nobene dolžnosti odgovorjati »Jutru« na vprašanje, o katerem nismo ničesar govorili. Drugič pa odrekamo listu, ki je bil glasilo bivše demokratske stranke, vsako moralno legitimacijo, da nas o našem stališču glede jugoslovanskega programa od 4. julija sprašuje. »Jutro« nima niti najmanjše pravice, nam tako vprašanje stavljati, ker je stranka, ki jo je »Jutro« svoja zastopala in v koje mentaliteti piše še danes, jugoslovansko misel in program, ko je vladala, v svoje partizanske namene popolnoma izpacičila in kompromitirala. Ali naj tisto žalostno zgodovino Pepe-režima zopet ponovimo v teh stolicah? Ker najbrže tudi »Jutro« tega ne želi, zato mu svetujemo, naj rajši sprašuje s e b e, ali spada v enotno fronto resničnega in pravega jugoslovanstva, oziroma naj se dostojno pripravi za kaj takega. Vprašanje, ki ga je stavilo »Jutro« na nas, pa bodo rešili med seboj drugi. Mi namreč, to bodi podčrtano, ne pišemo v imenu nobene stranke ali grupe, kakor »Jutro« namigava, ampak samo kot popolnoma neodvisno glasilo tolmачimo načela katoliškega ljudstva.

Zadnja slovenska šola — zaprta

Trst, 25. septembra. p. V Trstu je obsojalo pri Sv. Jakobu še zadnja edina slovenska šola. Dne 23. septembra 1930 je tržaška prefektura po analogi iz Rima zaprla še to šolo.

Pred sejo VZS

Belgrad, 25. sept. Z. Sekcije vrhovnega zakonodajnega sveta so končale s pregledovanjem materijala, ki se nahaja pred vrhovnim zakonodajnim svetom. Zakon o zaščiti mater, otrok in dojenčkov je dobil naziv »Zakon za zaščito narodnega podmladka«. Sekcije so pregledale tudi 15 pravilnikov iz resora ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Higijenska sekција je vzela v pretrsek zakon o zdravniških, ki pride na dnevni red prvega rednega zasedanja vrhovnega zakonodajnega sveta, ki se sestane jutri. Med narbi je tudi obči gradbeni zakon, ki posveča posebno pažnjo večjim občinam, da bi se tam, kjer so gostejše naselbine, predvideli regulacijski načrti.

Gospodarski adresar

Belgrad, 25. sept. z. Tekom tega leta izide velik gospodarski adresar, ki bo obsegal naslove naših izvoznih in uvoznih trvd, industrijskih in trgovskih podjetij.

Angleško brodovje obišče Split
Reka, 25. septembra. p. Snuči je iz roške luke odpeljala angleška eskadra 7 vojnih ladij, ki so bile tam 8 dni. Odpule so v Split, kjer ostanejo do 2. oktobra.

Belgrajske vesti

Belgrad, 25. sept. m. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal dne 22. t. m. naredbo o spremembi plačilnih razredov za pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščenecv v Sloveniji in Dalmaciji. Ta naredba velja že s 1. oktobrom t. l.

Belgrad, 25. septembra. m. V soboto 27. septembra se vrši kongres zemljoradniških zadrug, katerega bo otvoril dr. Šibenik, poljedelski minister.

Belgrad, 25. septembra. m. Patrijarh Varava je prepovedal pravoslavni duhovščini obiskovati gledališča, kavarne, kina in javne lokale. Zabrana je izdana v obliki naredbe, ki obsega 14 točk, ki določajo vedenje pravoslavne duhovščine. Naredba je bila izdana radi številnih pritožb, ki so prihajale radi obnašanja nekaterih pravoslavni duhovnikov.

Belgrad, 25. sept. AA. Na osnovi člena 77. zakona o srednjih šolah je minister prosvete sklenil v soglasju s predsednikom ministrskega sveta odpušiti brez pravice na odpustnino suplenta v 9/1 Milana Fabjanovića v Kranju in Franja Uršića v Kočevju.

Belgrad, 25. septembra. m. Včeraj je odpotoval v Niško Banjo predsednik vlade general Peter Živković v spremstvu ministra brez portfelja Nikole Uzunovića.

Belgrad, 25. septembra. m. Danes je prevzel svoje posle novi rektor belgrajske univerze dr. Vlado Mitrović, prof. tehnične fakultete.

Belgrad, 25. sept. m. V nedeljo se bo poročil v Belgradu inšpektor v ministrstvu za šume in rube g. Ing. Borušić s hčerko dr. Ribarja, bivšega predsednika narodne skupščine. Poročal bo diakovski škof dr. Akšamović.

„Jaz in moj prijatelj Briand“

Anglija zahteva za vojna posojila obresti v zlatu

Pariz, 25. sept. or. Angleška vlada je ravno kar predala francoskemu zunanjemu ministru noto, ki obravnava francoska vojna posojila, ki so bila razpisana v Angliji. Posojila, o katerih nota govori, so sledeča: 1915 v iznosu od 602 milijonov frankov, 1916 v iznosu od 450 milijonov 700.000 frankov; 1918 v iznosu od 520 milijonov frankov. Obresti so se plačevale v frankih. Odkar je Francija svoj denar stabilizirala na enoto, ki predstavlja eno petinsko vrednost predvojne franka, so angleški posojevalci, ki so posojilo plačali v zlatu, na obrestih izgubili ravno štiri petine, ker Francija sedaj plačuje obresti v novi valuti. Angleški upniki so se obrnili na svojo vlado s protestom in so zahtevali, da naj oficijelnim putem iztirja od Francije plačevanje v zlati valuti.

Angleška nota je posledica tega protesta. V noti navaja angleška vlada, da je tudi Francija v

dveh slučajih izterjala od svojih vojnih upnikov plačevanje v zlatih frankih. Ta dva slučaja sta Brazilija in Jugoslavija. Znano je, da je zadeva srbskih vojnih dolgov, katere je sprejela Jugoslavija, prišla pred razsodišče v Haagu, ker je Francija vztrajala na stališču, da mora Jugoslavija plačevati obresti ne v današnjem franku, ampak v predvojnem, ki je bil vreden petkrat toliko. Isto se je zgodilo tudi v slučaju Brazilije. Zanimivo je, da so se poslužili angleški upniki jugoslovanskega slučaja, da napravijo pritisk na francosko vlado v pokreplev svojih zahtev. Predmet bo gotovo prišel pred kako mednarodno razsodišče. V francoskih političnih krogih je nastop Anglije zbudil precejšnje ogorčenje, posebno ko je šel pred nekaj dnevi angleški zunanji minister v Zenevi na novinarskem banketu v zelo vznešenih besedah napival svojemu prijatelju Briandu in šlavl tradicionalno ljubezon med obema državama.

Seja ljubljanske občinske uprave

Nadaljevanje poročila s 5. strani

Sledilo je poročilo gradbenega odseka, ki ga je podal predsednik odseka in podžupan prof. Jare. Prošnji zadrugi »Dome« za vrnitev odstopljenega sveta za novo projektirano cesto v svetokrižnem okraju, se ugotovi. Zamenjava parcel in arundacija parcele se dovoli Pekovskemu društvu v Linhartovi ulici. Černetovim dedinjam se dovoli odpis parcel. Popravilo mežnarje v Spodnji Šiški se dovoli le za silo, ker leži hiša izven regulacijskega načrta Ljubljane. Inž. Franc Miklavcu se dodeli za odstop poti parcela št. 152-4 k. o. Kapucinsko predmestje. Prošnji Božo Račiča za kup dela parcele št. 284-2 v Kozlezi se ugotovi. Kupna cena se določi na 20 Din na kvadratni meter. Pritožbi Paljk Leopolda proti predpisu kavejce za trotoar se ugotovi in se mu zniža na 100 Din mesečno. Pritožba Gregorja Antona zoper predpis trotoarja se zavrne. Pritožba Humer Josipa proti predpisu kavejce za trotoar se tudi zavrne. Prošnja Pavšič Fr. za odpust kavejce za trotoar se zavrne, pač pa se zniža na 150 Din mesečno. Prav tako prošnja Kremžar Alojza in Ivana za odpust kavejce za trotoar. Prošnja Janežič Vinka za odpust kavejce za trotoar se zavrne, zniža pa se na 100 Din mesečno. Pritožba Zupane Ivana proti predpisu kavejce za trotoar se zavrne, zniža se mu pa na 100 Din mesečno. Prošnji Volkar Antona za omiljenje zahtev stavbnega dovoljenja se ugotovi. Pritožba Innes dr. Orličeve in Kodre Ernesta proti stavbnemu dovoljenju se zavrne s pripombo, naj se naslovi na za to kompetentni urad. Prošnji mestne občine Ljubljanske za stavbno in uporabno dovoljenje za prvo stanovanjsko barako v mestni jami na Vodovodni cesti in za drugo stanovanjsko barako istotam, se ugotovi. Prav tako se da stavbno dovoljenje za povečanje mestne klavnice, kakor tudi za gradnjo mostu čez Mali graben in čez Gradaščico. Ugoti se prošnji mestne občine Ljubljanske za stavbno dovoljenje za barake na Galjevi pod pogojem, da oskrbi potrebno kanalizacijo. Pritožba Koslerjevih dedičev proti novemu regulacijskemu načrtu mesta Ljubljane, se zavrne. Pritožbi Perlesovih dedičev proti novemu regulacijskemu načrtu mesta Ljubljane, se ugoti, ker nova projektirana cesta ni potrebna.

Parcelacija parcele št. 30-1 »Zadruga državnih uslužbencev za nabavo stanovanj« se dovoli, ako se izpolnijo pri komisijonelnem ogledu stavljeni pogoji. Isto velja za prošnje Zavašnika L. za parcelacijo parcele št. 484 k. o. Sv. Peter I, Kušarja Fr. za parcelacijo parcele št. 482 k. o. Sv. Peter I, Semarajca I. za parcelacijo parcele št. 485 k. o. Sv. Peter I, Tavčarja-Kovača za parcelacijo parcele št. 275-1, Puha Josipa za parcelacijo parcele št. 458 k. o. Sv. Peter I in dr. Krejčija in sosesotnikov za parcelacijo par. št. 473. Predlog o razlastitvi sveta g. Zalte za razlastitev Gledališke ulice se oloži. Prav tako predlog za odstopitev sveta za Pot na Grad. Predlog g. I. Hribarja za zgradbo razglednega stolpa na Šišenskem vrhu, se odkloni. Za strokovno mnenje vprašana Zveza za tujski promet se je izjavila proti razglednemu stolpu, češ, da je Šišenski vrh premalo dostopen, in je z ozirom na proračun 200 tisoč dinarjev predlog preuranjen. Pač pa se naroči mestnemu gospodarskemu uradu, naj da na vrhu hriba posekati dreve, da bo omogočen razgled. S tem je bil zaključen referat gradbenega odseka, nakar je dr. Jože Bohine podal poročilo o **personalno-pravnega odseka**. O prošnji »a sprejem v ljubljansko domovinsko občino. Dovolj se sprejem 13 osebami proti plačilu takse v zneskih od 100—300 dinarjev. Filipiču pa se odkloni, ker se ne stanuje 10 let v Ljubljani.

Poročilo socialno pravnega odseka se preloži na tajno sejo, prizna se pa načelno zvišanje meščanskih podpor vdovam od 200 Din na 250 Din in sirotam od 250 na 300 Din.

Poročilo in predlog obrtnega odseka glede pristojnosti obrtnega odseka za podeljevanje koncesij se po debati svetnikov dr. Fetiha, inž. Zupaniča, g. Miheliča, se odkloni, ker spada podeljevanje obrtnih in industrijskih koncesij po zakonu pod kompetenco občinskega sveta. Prav tako se sprejme predlog dr. Fetiha, naj se podrobni predlogi tega odseka obravnavajo na tajni seji.

Sledi **dopolnilna volitev članov** v odsek. Dr. Fetiha predlaga, naj šteje finančni odsek od-

slej 12 članov, kar svet sprejme. Zato vstopila v finančni odsek mesto svetnika Mohoriča svetnika Lukana in Likozarja; v upravni odbor mesine elektrarne mesto Mohoriča Kregar; v upravni odbor meščanske imovine mesto Jenka Mihčič; v odsek za pogajanja z banko upravo zaradi električnega toka mesto Mohoriča prof. Jare; v obrtno-industrijski odsek mesto Mohoriča Mihčič; v direktorij mestne zasavljalnice mesto Čecha Mihelič; v krajevni šolski odbor mesto Čecha Lombar; v policijsko-zdravstveni odsek pa mesto Piška Olup. Zaradi preobčlenosti pa je izstopil Lukan iz disciplinarne komisije in personalno-pravnega odseka; zato vstopi v disciplinarno komisijo Urban in v personalno-pravni odsek Turk.

Samostojni predlogi.

- Sprejmejo se samostojni predlogi:
1. obč. svetnika Likozarja glede dvignjenja električnih obločnic na St. Jakobskem in Starem trgu;
2. obč. svetnika Likozarja za razsvetlitev Hrenove ulice s plinskimi razsvetljavami;
3. obč. svetnika Likozarja: a) glede tlakovanja Hrenove ulice, b) Sv. Florijana ulice, c) cestišča Zabjeka, d) glede naprave asfaltnega pločnika v Zvezdarski ulici, e) glede naprave asfaltnega pločnika po celi Rožni ulici, f) glede poprave napisa na spomeniku D. M. na St. Jakobskem trgu;
4. obč. svetnika Šterka Petra, Lombarja Al., Rajnarja Josipa in Oreška Frana za ureditev kanalizacije oz. ponikovalnic na Šišenskem hribu in ob poti, ki pelje iz omenjenega hriba pod gozdom proti stari šišenski cerkvi;
5. in predlog istih a) glede ureditve zidu okoli stare šišenske cerkve, obnovitev cerkvene fasade in odstranitev ali obnovitev obstoječe mežnarje, b) glede preureditve dosejanje ceste pod Gozdom v vozno in pešpot, odstranitev Koslerjevega zidu oz. ograje (plank) ter ureditev kanalizacije in primerne razsvetljave ob omenjeni cesti, in še nekateri drugi manjši predlogi.

Nato je vprašal obč. svet. Ravnihar, zakaj se do sedaj mestna uprava ni sklenila pogodbe z Maloželezniško družbo radi dovoljenja, da se sme proga graditi po cestah, ki so last občine in zakaj ni s predhodno pogodbo izročila Maloželezniški družbi obliacije 6% posojila, ki jih je prodala Maložel. družbi za 16.000.000. Vprašanje, zakaj družba do danes ni izplačala presežka od nje dovoljenega posojila v znesku 13.500.000.

Odgovarja mu župan dr. Puc in pravi, da je bila gradnja sklenjena že pod vladnim komisarjem Mencingerjem ter potrjena po višjih oblastih in da je danes občina po zakonu dolžna financirati graditev. Zgodila se je sicer mala formalna napaka. Ve pa, da izvirajo vse pritožbe proti sedanjim graditvi le iz tega razloga, ker bi vsak rad imel tramvaj ob hiši. Odašati z graditvijo pa občina ni smela več, ker je že zadnji dve leti utrpela radi tega zadosti veliko škodo. Do pogodb med Maložel. družbo bo pa gotovo v kratkem prišlo. Svetnik Ravnihar se z odgovorom zadovolji in vpraša, zakaj so zastala pogajanja z banko upravo za dobavo električnega toka. Predlogi in načrti so tu, stvar naj se ne zanemarija, da ne bo mogoče občina kriva. Župan dr. Puc mu odgovori, da je prav o tem govoril z banom dravsko banovine ing. Sernecem, prav v tem smislu, da bi se stvar pospešila in je izjavil, da ima upanje, da bo stvar prišla v kratkem do ugodnega zaključka zlasti zato, ker nameravata obe plati primerno postopiti.

Nato vpraša občinski svetnik, kaj je s predlogom, ki sta ga vložila že zdavnaj obč. svetnika Jeglič in Muzer za prepravo hodnika na Sv. Petra cesti od Stritarjeve kavarne naprej. Župan odgovarja, da priznava potrebnost popravila in obljublja, da bo pogledal, kam je zgnil predlog. Obč. svet. Mihelič vprašuje, zakaj se že zdavnaj sklenjeni predlog ne izvrše. Odgovarja župan, da primanjkuje denarja in da zato napredujojo sklenjena dela tako počasi. S tem se je zaključila javna seja občinskega sveta ljubljanskega in takoj nato začela tajna seja.

Zagrebska vremenska napoved. Prilično stalno, oblačnost, spremenljiva, toplo.

Proračun čl. republike za leto 1931

Radi indiskretnosti visokega uradnika je čel javnost izvedela za glavne postavke v novem proračunu preje, nego je predlagani finančni zakon prišel pred parlament. Izvedela je iz nemških listov »Prager Presse« in »Prager Tagblatt«.

Na prvi pogled je videti, da je finančni minister dr. Engliš opustil politiko, ki jo je zasledoval celih pet let, to je politiko stabilnosti proračuna. Izdatki v novem proračunu so predvideni na 9838 milj. Kč, torej za 472 milj. več kot letošnji prejemki pa 9843 milj., torej 424 milj. več kot letošnji. Proračun je torej za malenkostno vsoto 5 milj. aktiven.

Motivacija ugotavlja, da bo v prihodnjem letu država blagajna obremenjena za novih 600 milj., kar pa ne bo imelo za posledico novega obdavčenja državljanov, ampak se bo vzelo iz prihrankov, ki so bili prihranjeni v boljših časih (posebno za časa t. zv. »občanske« koalicije, kjer je minister šramek, ki je takrat vodil posle predsednika vlade, prihranil nekaj nad 900 milj., dasi bi »smel« po proračunu prihraniti le 30 milj.) Pozornost vzbujajo dejstva, da finančni minister že sedaj sega po prihrankih, kar bi kazalo, da nastopa važna kriza, ker so davkoplačevalci že itak preobremenjeni.

Zanimive so nekatere postavke izdatkov. Tako n. pr. finančno ministrstvo 2985 (+ 86) milj.; vojno ministrstvo 1400 milj. (nespremenjeno), k temu je treba prišteti še 315 milj. iz fonda za opremo; prosveta 1010 (+ 55) milj.; socialna skrbstvo 865 (+ 41) milj.; javna dela 800 (+ 77) milj.; notranje min. 699 (+ 8) milj.; justica 310 (+ 10) milj.; poljedelstvo 244 (+ 2) milj.; zunanje min. 170 (+ 3) milj.; zdravstveno min. 157 (+ 11) milj.; predsedništvo min. sveta 52 (+ 4) milj.; trgovina 48 (+ 2) milj.; parlament 43 (+ 1) milj.; penzije in preskrba 932 milj.

Prejemki so preliminirani za 428 milj. večji kot za letošnji proračun. Poročilo samo ugotavlja, da to ni normalen in naraven prirastek, ki bi mogel biti največ 2%. Isti tudi ni narasel iz izvanrednih prejemkov, ki so v dobi gospodarske depresije nemogoči. Pač pa je ta prirastek nastal iz rezerve, brez katere bi bilo ravnotežje proračuna porušeno, če se ne bi hotelo seči k novim davkom.

Povišanje izdatkov je preliminirano na 472 milj. le formalno, praktično pa na 545 milj., ker pošta plača železnici 73 milj., kar ima že v prejšnjem proračunu. Tudi tukaj ni povzročeno normalno (1—2%) in služi pred vsem novim nalogom n. pr. uvozni listi; reparacije 114 milj., staropenzionisti 1354 milj.; dalje božična renumeracija ali 13. plača 1115 milj.; resistencizacija 77 milj.; brezposelnosti 51 milj. itd.

To so torej nekatere številke, kakor jih predvideva novi finančni zakon za leto 1931. Sicer se k njim še povrnem, zaenkrat je pa treba ugotoviti, da so omenjene številke že fixum, ker češkoslovaško politično življenje se vrši, začena in konča pri zaprtih vratih ministrskega sveta in dobi parlament v roke predlogo, za katero so se preje voditeli sporazumeli, samo k glasovanju. Torej sprememb ne bo.

Ustavljena kampanja italijanskih listov

Rim, 25. sept. p. Danes je bila popolnoma ustavljena kampanja, katero je vodil te dni glavni organ fašistične stranke proti jugoslovanski mornarici in češkoslovaškim Sokolom. Fašističen list »Tevere« prinaša vest, v kateri pravi, da je kapitan »Morosiniha« Olivotto dal preiskovalni komisiji vse potrebne podatke, iz katerih je bilo mogoče narediti sodbo, na kakšen način je prišlo do nesreče. Njegove izjave, da so popolnoma resnične, ker je on eden najboljših italijanskih pomorščakov. Objavil jih je že svoj čas v fašističnih listih. Njegove izjave pa so po sodbi inozemskih pomorskih strokovnjakov kompromitirale samo njega samega. O satisfakciji češkoslovaškim Sokolom pa fašistični tisk ne sporoča ničesar, ravno tako tudi ne o intervencijah italijanskih oblasti.

Po praških demonstracijah

Praga, 25. sept. as. Včerajšnje protinemške in protizidovske demonstracije v Pragi so se končale šele okoli polnoči z napadom na Nemški dom, katerega pa je policija preprečila. Češki levčarski listi obsojajo izgredo, izjavljajo pa, da je upravičena zahteva, da se zrepovejo nemški govorniki filmi. Praški župan dr. Baxa je v svoji intervenciji v notranjem ministrstvu zahteval prepoved takih filmov z utemeljevanjem, da praški Nemci zlorabljajo nemške govoreče filme za provokacije. »Narodni Politika« piše, da je potrebno nadaljevati take demonstracije po načrtu. V interesu varnosti države bi se morale še enkrat pregledati vse koncesije za kinematografe. Tudi morajo izgniti tujejezični napisi na trgovinah, ki pod francosko znamko prikrivajo sovraštvo proti Čehom.

Novi guverner franc. nar. banke

Pariz, 25. sept. AA. Guverner francoske Narodne banke Moreau, ki namerava demisijsirati, bo prevzel vodstvo velikega privatnega bančnega koncerna. Za guvernerja Narodne banke bo imenovan sedanji podguverner Moret.

Seja Zveze jugoslovanskih mest

Belgrad, 25. sept. z. Na sejo jugoslovanskih mest, ki se vrši 29. t. m. v Ljubljani, pride kot delegat belgrajske občine njen II. podpredsednik g. Dragotin Krstić. Na seji se bo razpravljalo predvsem o komunalnih in finančnih problemih naših mest, posebej se o davkih in drugih bremenih.

Zagrebski sport

Zagreb, 25. sept. z. Za današnji lahkoatletski miting med pariškimi vseučiliškim klubom in zagrebško univerzitetno reprezentanco je vladalo veliko zanimanje med našimi sportnimi krogi. Obisk je bil rekorden. Zmagali so Zagrebčani v razmerju točk 63:51.

Hmelj

Nürnberg, 25. septembra. aa. Danes je bilo pripeljanih na trg po železnici 100 bal hmelja, na vozovih pa 20 bal. Bilo je dosti povpraševanja in predanih 300 bal. Srednji gorski hmelj je dosegel ceno 40—45 Mk. srednji in provostni hallertauski 60—85 Mk. Za inozemski hmelj ni bilo kupčije. Tendencja je neizpremenjena mirna.

Dunajska vremenska napoved. Severne Alpe: bolj oblačno, sveži zapadni vetrovi in zopet izpremenljivo vreme. Južne Alpe: bolj oblačno, sicer pa malo izpremembe vremenskega značaja.

Pokojni župnik I. Saković

M. Sobola, 25. septembra.

Včeraj je bil v lepi savski dolini na slovenskem Dolnjem Siniku pokopan velik sin Slovenske krajine — g. župnik Jožef Saković, ki je bil ena najmarkantnejših oseb ne le med duhovniki, marveč tudi med svetnim izobraženstvom naše ožje domovine in ga je radi visoke inteligentnosti obdudoval vsak, ki je bil prišel z njim kedaj v stik. Podlegel je groznemu raku, ki mu je razjedel ves jezik in mu je načel že grlo, tako da revež že skozi več mesecev ni mogel zavživati nobene hrane razen neznatne količine tekočin, katere so mu spuščali po posebni cevi v želodec.

Umrli je bil tako značilen pojav, da mu ni najti kmalu enakega. Bil je sin naše lepe Goriške. Ona mu je vklesala jeklen značaj: Rodila ga je slovenska mati in tega se je on zavedal vedno in povsod. Študije je dovršil v madžarskih šolah. Od njih je prevzel vse, kar so mu mogle nuditi, a ostal je Slovenec, kakor v gimnaziji, tako v bogoslovju. To je bil tudi v življenju. Kaplanoval je v večjih župnijah. Med ostalimi tudi na Tišini, kjer je imel za šefa znanega narodnega delavca, od madžarskih oblasti preganjanega panslavista, č. kanonika dr. Franca Ivančaja, ki je do sedaj največji sin Slovenske krajine. Po smrti župnika Salajja je dobil župnijo Turnišče in je tam ostal do predlanskega leta. Takrat je radi boleznij in radi drugih razmer zaprosil za vpokojitev. Po upokojitvi se je podal med rabske Slovence na Dolnji Sinik in tam je zatisnil sedaj oči k smrtnemu spanju.

Jugoslovani v Avstraliji

Zagreb, 25. septembra.

Včeraj je dospel v Zagreb Josip Mikuličič-Rod, iz ugledne sušaške rodbine, ki je polnih 20 let živel v Avstraliji. Bil je že pred petimi leti enkrat v domovini, pa se je spet vrnil v Avstralijo, od koder je zdaj ponovno prišel na obisk.

Mikuličič je povedal zanimive stvari o življenju naših ljudi v daljni Avstraliji. On sam se je v to deželo preselil že davno pred vojno in jo je v teku časa vsu prepotoval. Kmalu se je popolnoma priučil angleščine ter ga tamkaj sploh smatrajo kot pravega Angleža. Razvoj je šel celo tako daleč, da je pozabil celo materin jezik in se ga je komaj spet privadil, ko je pred 5 leti prvič po dolgih letih prišel domov.

Med svetovno vojno je Mikuličič sodeloval kot vojak na francoski fronti v sestavi angleške armade. Takoj po vojni se je vrnil v Sydney v Avstralijo, kjer si je s pridnostjo in vztrajnostjo pridobil precej premoženja. Zdal je v Sydneyu veletrgovce.

O življenju naših v Avstraliji je gospod Mikuličič pripovedoval, da je vseh Jugoslovancev tam kakšnih 8 do 10.000, največ Dalmatincev z otoka Korčule. Zadnja leta so doseljevanje v Avstralijo znatno omejili, ker že tudi tamkaj čutijo posledice vsesplošne brezposelnosti in gospodarske krize. V vseh podjetjih, kjer delajo naši ljudje, jih imajo za zelo dobre, pridne delavce, zaradi tega imajo prednost povsod.

Smrtna nesreča v Gorjah

Gorje, 15. sept.

Včeraj se je pri nas zgodila pretresljiva smrt na nesreča. G. Franc Zemua, cerkveni ključar župne cerkve, je splezal na oreh, da ga otrese. Nenadno pa je izgubil ravnotežje in omahnil na tla ter nepremično obležal. Ljudje, ki so videli usodni padec, so takoj prihiteli na pomoč in poslali nemudoma po zdravnika. G. dr. dr. Glerija je takoj prihitel, a je na žalost moral ugotoviti, da je bil usodni padec smrten: nesrečni mož si je zlomil tilnik.

Rajni Zemua zapušta vdovo in deset nepreiskrbljenih otrok, ki osiroteli plakajo za svojim rediteljem. Pokojni je bil izvrsten krščanski mož, odločnega katoliškega mišljenja, ki ga ni nikdar skrival v javnosti. Delal je v tovarni na Dobravi 25 let, kjer je med delavstvom s svojo poštenostjo in odločno besedo vedno ugodno vplival in bil jako priljubljen. Bil je v apostolstvu mož in redno mesečno prejemal sv. Zakramente. Bog mu bodi plačnik za vse dobro, kar je storil. Preostalim naše iskreno sožalje.

Kapitan Prodan večkrat odlikovan

Ni še pozabljena nesrečna katastrofa v Pašmanskem zalivu, kjer se je italijanski parnik »Morosini« **zalezel v naš parobrod »Karadodjek«**. Na našem parniku je poveljeval kapitan Roman Prodan, ki se je po izjavah najrazličnejših potnikov-odviscev ob nesreči zelo hrabro in junaško obnašal. Pokazal je veliko prisotnost duha ter dovolj strokovne sposobnosti. Zadnje nedelje je bilo izročeno Prodanu v Tivatu na slovesen način odlikovanje rumunskega kralja Karla I. red »Rumunske krone«. Odlikovanje je Prodanu izročil župan občine Tivat v prisotnosti občinskih odbornikov in ljudstva. Že prej je bil Prodan odlikovan tudi od našega kralja Aleksandra z redom »Svete Save« **III. razreda. Razen tega bo kapitan Prodan prejel češkoslovaško odlikovanje.**

Nelovec Francek umrl

Včeraj smo poročali o strašni nesreči v vasi Pudožu v Loški dolini, katere žrtev je bil mali, šletni Francek Nel. Tega so s hudimi poškodbami prepeljali v bolnico v Ljubljano. Zdravniška pomoč pa malčku žal ni mogla ohraniti življenja, ker so bile poškodbe pretežke, tako, da je mali Francek včeraj ob 11 dopoldne umrl.

6 žensk utonilo v morju

Težka nesreča na morju.

Na dalmatinski obali, v kanalu med Prevalico in otokom Ugljanom, kakšnih 10 milj od Zadra se je te dni zgodila težka nesreča, ki je zahtevala poleg velike gmočne škode tudi 6 človeških žrtev. Na tem otoku imajo kmetije iz notranosti več vinogradov, kjer se je začela trgati grozdja. Na trgatev se vozijo kmetje z jadrnicami čez kanal. Zadnje dni pa je v Primorju divjala silna burja. In ko so se kmetje te dni vrčali na jadrnici čez kanal v svoje domove na celino, jih je zalotila takšna burja, da je jadrnico z vsem blagom in vsemi ljudmi zvrnilo. Na jadrnici je bilo kakšnih 20 ljudi in okrog 80 hektolitrov mošta, napravljenega iz letošnjega grozdja. Vse to je hkratu požrlo morje in nastala je silna panika. Ljudje so se otepali in vpili na pomoč, plaval so, kolikor je kdo mogel in znal. Mošt v sodčkih je šel tudi po vodi. Prišla je na pomoč druga jadrnica, ki je večino ljudi rešila, vendar pa je utonila ena vdova in pet deklet.

Kot duhovnik je umrl župnik Saković bil mož gorečnosti in velike ljubezni do revežev. Zidal je dve cerkvi, in sicer župno cerkev v Turnišču in ekspozituro v Veliki Polani.

Saković se je udeleževal tudi kot pisatelj. V časih, ko je začela madžarska oblast z vso odločnostjo raznarodovalno delo pri »vogrskih Slovenceh«, je bil med tistimi, ki so se s pisano besedo borili za pravice svojega ljudstva. Z dr. Ivančajem, Slepcom, Kleklom, Bašom, Kiharjem je bil sodruženik Kalendarja, Marijinega lista in poznejših Novin. V brambo narodnih pravic »vogrskih Slovencev« **je često zapisal zelo težke besede oblasti. Z drugimi vred je veljal za nevarnega panslavista in je najbrž ravno to vzrok, da ni dobil kakega višjega mesta, da si bil po svoji visoki izobrazbi sposoben za najvišja mesta.**

Tudi na Siniku je delal za svoje slovensko ljudstvo. Pripravljal je slovensko izdajo beril in evangelijev za nedelje in praznike ter molitvenik »Stara molitvena knjiga«. Smrt ga je zalotila med delom.

Slovenski venci so pokrili sveži grob, katerega so obkolili: nad 80letna mati, sorodniki, Slovenci iz Turnišča, bogojinske, črenosvske, gornjelendavske župnije ter tisoči rabskih Slovencev. Neopaznemu pokojniku bo vetrič nosil pozdrav iz Slovenske krajine in šumljajoča Raba bo pela uspanke velikemu Slovencu, ki je delal za naravno osvoboditev svojega ljudstva in po naključju spi smrtno spanje med še neodrešenimi slovenskimi brati.

Pravih stikov med izseljenci v Avstraliji ni. Tudi društveno življenje je na nišli. V vsej Avstraliji je dvoje naših društev: eno v Sydneyu, je osnovano šele pred poldrugim letom ter je po številu precej močno in tudi delavno. Mikuličič sam je predsednik tega društva ter toži, da so do društvenega gibanja naši ljudje v Avstraliji zelo nezaupljivi ter zaradi tega zelo počasi pristopajo kot člani.

Naši ljudje so v Avstraliji največ zaposleni po rudnikih; nekateri zelo dobro zaslužijo. Precej je tudi obrtnikov, ter so si nekateri pridobili že precejšnje premoženje. Bratje Madjerji iz Čakovca n. pr. imajo v Avstraliji tovarno pohištva, ki dobro dela in napreduje. Drug izseljenec ima tamkaj tvornico čokolade. Razen teh je več drugih primerov, da imajo naši ljudje večje trgovine, nekateri se pečajo celo z izvozno in uvozno trgovino. G. Mikuličič je mnenja, da bi morala naša država v Avstraliji ustanoviti vsaj en konzulat. Zdal imamo v Avstraliji le dva častna konzula, ki pa niti ne znata našega jezika, niti ne poznata naših prilik ne zemlje in ne interesov, kaj šele potreb naših izseljencev v Avstraliji. Naši ljudje v tej deželi morajo po mnenju gospoda Mikuličiča na vsak način dobiti tjakaj svojega človeka, ki jih bo razumel in za nje delal, ki bo pa obenem delal za ugotovitve in poglobitev trgovskih stikov med Jugoslavijo in Avstralijo. Češkoslovaška je to že zdavnaj storila in ima tamkaj celo trgovsko zbornico.

Radi komunistične propagande

Izpred mariborskega velikega senata.

Maribor, 25. septembra.

Delavec Friderik Judar je rojen 18. oktobra 1900 v Spičniku in stanuje v Mariboru na Koroški cesti 33. Danes se je zagovarjal pred senatom pektorice, ker se obtožuje, da je dne 8. junija t. l. na Spičniku nagovarjal Friderika Skergeta, da prestopi k komunistom, s čimer je zakrivil zločinstvo po čl. 1, točka 2 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Obtožnica pripoveduje: Judar ne poseduje ničesar; navzile temu pa živi dobro in popiva po gostilnah. Dasi že leto dni nič ne dela, stanuje v gostilni. Judar priznava, da je imel mnogo denarja, ki si ga je pridobil s tihotapstvom; ugotovilo se je tudi, da je prejel Judar od tukajšnje glavne carinarne manjše vsote denarja na račun svojih stroškov za odkritje tihotapcev. V obtožnici se navaja, da se je obdolženec, ki sam priznava, da je tihotapec, brez dvoma sam ponudil carinarici za zaupnika, da bi tem lažje sam ter nemoteno izvrševal svoje tihotapske posle. Razen tega izpoveduje priča Friderik Skerget, da ga je Judar dne 8. junija t. l. nagovarjal, da pristopi k komunistom; dobil bo mesečno plačo 2000 Din in ne mu ne treba opravljati težkih kmetijskih del in tudi ne iti k vojakom. Nadalje izpoveduje Skerget, da mu je Judar ob tej priliki zatrjeval, da je pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu pridobil že 10 oseb za komunistično propagando. Tudi mu je Judar zabičal, naj molči, ker je sicer v nevarnosti, da ga radi komunistične propagande kaznujejo. Obtoženec pa taji krivdo. Razpravo je vodil š. Lenart, dr. Lešnik, Kolšek, dr. Ažman, Senica prisednik. Obtožbo zastopa namestnik drž. pravdnika Sever.

Razprava je trajala do pol 1. popoldne. Ker so se v teku razprave pojavili novi momenti, se je radi zaslišanja novih prič proti obtoženemu Judarju razprava preložila.

20letna pravda

Kočevje, 25. sept.

V Podpreski v Dragi je ob glavni cesti hiša kočevskega Slovence. Kanalizacija glavne ceste je tako nesrečno speljana, da vsa voda, ki kot hudournik pridriži iz gornjega dela vasi, udere na vrt omenjene hiše in nanaša pesek, blato in vso grdobijo. Velik del vrta je že na ta način uničen. Voda pa si je skopala odtok iz vrta naravnost pod hišo. Kadar je hud naliv, se uboga družina trese v strahu, kdaj se bo udrla hiša, ker voda vsako leto bolj gospodari v podzemlju hiše. Mož se je pred 20 leti že obrnil za pomoč na razne inštituce, a kot kočevski Slovenec pod nasilnim germanizatorjem Künzлом kot čestnim odbornikom nikdar ni uspel. Minila je vojska in stara država, mož je začel pravdo zopet v novi državi. Prihajalo so komisije od velikega župana, od oblasti, od cestnega odbora, a vse je ostalo pri starem. Mož prosi, komisije pišejo, odločajo, naročajo, a voda pa uganja svoje hudobije kot da bi vedela, da je ni sile, ki bi jo ukrotila. Pa vendar bi se z malo stroški dalo vse regulirati, a kot je vidi deti volje ni. Mož ne pride do pravice! Nekateri stalno zadržujejo iz starega nasprotstva do kočevskega Slovence vsako izboljšanje. Zato ključemo bansko upravo na pomoč. Vsaj pred zimo pomagajte, da ne zgine hiša in prestrašena družina v globino! Končajte pravdo vsaj po 20 letih ubogemu kmetiču!

Roparski umor pred sedmimi leti

Pred 7 leti obsojen en krivec — Danes sojen drugi osumljenec
Pred novomeškim senatom

Novo mesto, 25. sept.

Danes se je začela pred novomeškim kazenskim senatom kazenska razprava proti Slavku Pintarju, ki ima sledeče ozadje, kakor ga navaja obtožnica:

Dne 16. junija 1923 je nek fant v Smoletovi hosti nabiral gobe. Pri tem nabiranju je našel med dvema gabroma nedaleč od državne ceste, ki vodi iz Ljubljane na Brežice, truplo mrtvega posestnika Rajerja Janeza iz Sel pri Ratežu. Sodna komisija je ugotovila, da je bil Rajer pobit na cesti, in sicer z nekim tankim orodjem in da ga je potem morilec s ceste zvelkel v jarek. Ugotovilo se je tudi, da je bil Rajerju vzet ves denar razen nekaj drobiža. Ukrenjene so bile takoj poizvedbe in je orožništvo ugotovilo, da sta se prejšnji večer okrog vinjenega Rajerja sukala neki Zinger Franc in pa Slavko Pintar, sin posestnika in gostilničarja v Novem mestu. Proti njima je bila nato uvedena preiskava in odrejen preiskovalni zapor.

Zinger obsojen na smrt in pomiloščen, Pintar oproščen.

Zingerju Francetu se je krivda kmalu dokazala, da je bil namreč udeležen pri umoru posestnika Rajerja, dočim se je Slavko Pintar takoj zagovarjal s tem, da v kritičnem času ni mogel biti pri umoru, češ da je prišel okrog pol 2 zjutraj, to je po času, ko je bil skupaj z Rajerjem, nekam na obisk in ostal tam do jutra. Kazensko postopanje je bilo nato proti njemu ustavljeno. V zimski sezoni je nato porotno sodišče v Novem mestu razpravljalo o obtožbi zoper Franceta Zingerja, ki je bil potem, ko so porotniki potrdili obe jim stavljeni glavni vprašanji, radi roparskega umora obsojen v smrt na večletih. Kasneje pa je bila Zingerju z ukazom Nj. Vel. kralja Aleksandra smrtna kazen odpuščena in zamenjana s kaznijo težke ječe v dobi 20 let. Zinger je bil nato prepeljan v kaznilnico v Maribor in tamkaj še sedaj prestaja svojo kazen.

Kako je Zinger izdal Pinterja.

V kaznilnici pa je prišel Zinger skupaj z nekim Antonom Srebotnjakom in temu sčasoma zapadal, da se je s Slavkom Pintarjem dogovoril, da bosta Rajerja napadla in oropala ter da sta to potem tudi izvršila. Povedal mu je tudi, da je takrat Pintar pobral ves denar Rajerju in da on Pintarja radi tega ni izdal, ker mu je Pintar obljubil, da ga bo podpiral v času, ko bo zaprt. Srebotnjak je nato Zingerju obljubil, da bo po prestani kazni skušal dobiti od Pintarja nekaj denarja in da ga mu bo poslal. Ko je bil Srebotnjak prost, je ob neki priliki, ko je imel opravka pri policijski direkciji v Ljubljani, tudi izdal, kako naročilo je dobil od Zingerja. Policija je seveda ukrenila potrebne korake, nakar je bila zoper Slavka Pintarja od okrožnega sodišča v Novem mestu dovoljena obnova kazenskega postopanja.

Obdolženec Pintar je tudi potem, ko je bil aretiran, vztrajal pri svojem prvotnem zagovoru, vendar pa so na razpolgo takih dokazov, iz katerih samih je že razvidno, da je Pintar vsekakor kriv. Predvsem je tu priča France Zinger, ki je sedem let molčal in držal besedo, katero je dal Pintarju.

Tragična smrt mladega ameriškega Slovence

Pueblo, Colo.

Grozno nesrečo je doživela družina Rojic, ki je pretresla tudi vso tukajšnjo farmersko naselbino in okolico mesta Pueblo. Pri tej nesreči je namreč izgubil življenje Rojčev sin Edvard, star 22 let. V soboto 30. avgusta je nekoliko zaostal pri svojih prijateljih. Ko je prišel domov, je druga družina že odvečerjala. Ljubčeta mati mu je dala zadnjo večerjo. Še pošalila sta se. Med drugim mu je rekla mati, Edvard, jutri je nedelja, bomo šli k maši, boš šel tudi. Potem je šel malo pred osmo iz hiše. Mati mu je še rekla, naj pazi, da se ne pobije, da naj vozi počasi. Vzel je motorno kolo in se odpeljal proti Pueblo. Na poti je dobil še enega svojih prijateljev iz Kansasa, ki je delal tam na farmah. Edvard je bil vnet igralec z žogo. Pripravil se je za drugi dan v nedeljo popoldne, da pojde igrat žogo v Boon, Colo., zato je šel v mesto, kupil si novo žogo. Ko se je vračal proti domu po cesti Santa Fe, ki je betonirana, je pri 11. milji pridrvel iz dvorišča italijanski farmer s 15 konji, ki jih je podil, ker so prišli na njegovo dvorišče. Pogledal je še popreje po cesti, še kolo prihaja, ker pa ni videl nobene luči, je začel poditi konje. Ko so bili konji na cesti, je farmer zagledal, da nekdo vozi z veliko naglico proti konjem. Vedel je, da se mora zgoditi nesreča in je poskušal voznika opomniti, naj vozi počasi, ta ga pa ni mogel razumeti.

Naenkrat je motorno kolo zadelo v konja in mlado življenje Edvardovo je bilo končano v sekundi.

Skrivnostna smrt mlade deklice

Policija v Pančevu ima že par dni polno dela z raziskovanjem izredno zanimivega in skrivnostnega slučaja. Izginila je neka Elfrida Mihalko, ki so jo našli mrtvo v Donavi, ni pa še dognano, ali gre za zločin ali morda za prostovoljno smrt. Zaslišanih je bila že vrsta prič, zasliševanje se vrši po dnevi in po noči, toda nihče ne more prineseti v zavezo prave svetlobe. Gre posebno za ročno torbico, ki jo je pokojna imela in je z njo vred izginila. Preiskali so obalo Dunava vzdolž več kilometrov, dalje vse njive in pašnike v okolici, toda brez uspeha. Za torbico je razpisana velika nagrada tistemu, ki bi jo našel in izročil oblasti.

Dan prej predno je izginila, je govoril z Elfrido nek študent iz Pančeva, ki pa je zdaj odsoten. Ni točno znano, ali se omenjeni študent nahaja trenutno v Ljubljani ali v Gradcu, zato je pančevska policija v obe omenjeni mesti poslala nujni brzojavki s plačanim odgovorom. Izprašani so tudi že starši tega študenta, ki se tudi s svoje

Nasprotno pa ni bil tak Pintar, ki Zingerju ni poslal nikakega denarja, četudi mu ga je ta obljubil. Sedaj se je tudi ugotovilo, da je bila bivša natakarka Jožeta Starič, katere je dokazovala Pintarjev alibi in ki je v tem času umrla, nezanesljiva priča.

Ta priča Jožeta Starič je, kakor že omenjeno, bila glavna opora Pintarju in je s svojo prisego potrdila zagovor Pintarjev, v kolikor se tiče alibi. Njena sestra pa je nasprotno sedaj povedala, da ji je pokojna Jožeta nekoč omenila, da je kot priča zaslišana povedala, da je prišel Pintar eno uro ali še več prej k njej, kakor je prišel v resnici. Ko ji je nato sestra očitala, da je krivo prisegla, je samo vzklila: »ah«. Poleg tega so pa še druge okoliščine, predvsem nekatere priče, iz katerih izpovedi nedvomno sledi, da je Zinger delal skupno s Pintarjem.

Kdo in kako je umoril Rajerja.

V tem oziru je treba pripomniti, da je Zinger na porotni razpravi leta 1923, vedno tajil, da bi umoril Rajerja ter povdarjal: »Jaz ga nisem.« **Zanimivo je tudi predvsem, kako Zinger opisuje umor sam. Pravi namreč, da sta se kritično noč oba skupno odpravila, da umorita Rajerja, ko pa sta videla, da se on ponovno vrača v Novo mesto po neko stvar, je šel Zinger spat. Kmalu za tem pa ga je prišel Pintar klicat, češ da gre Rajer vendar domov, nakar sta šla oba zopet na prežo ter zasledovala in napadla Rajerja v Smoletovo gozdu, ki je oddaljen od Novega mesta približno 20 minut. Tu ga je udaril Pintar po glavi s francosom in je bil pokojni Rajer takoj mrtel. Obremenilno je za obtožena tudi to, da je bil kljub svoji 26letni starosti 14krat kaznovan, med tem petkrat radi tatvine in dvakrat radi goljufije. Je veseljak in se rad udaja hazardni igri. Takrat, ko je izvršil zločin, je bil star 19 let. Državno tožilstvo predlaga, da se kaznuje radi roparskega umora. Ker pa je bil tedaj, ko je izvršil zločin, še mladoleten, smrtna kazen ne pride v poštev.**

Razprava preložena

Razprava se je začela danes ob 9 dopoldne in je trajala do 17 z odmorom od 12 do pol 13. Priče, ki so bile zaslišane, so izpovedale enako kakor pri preiskovalnem postopanju. Zanimiva je bila zlasti

konfrontacija med obtožencem Pintarjem in pričo Zingerjem.

Priča Zinger je vztrajal na resničnosti svojega pričevanja.

Obtoženec pa je to odločno zavrnil. Ker je obtoženec vztrajal na tem, da se zasliši še priča neki Žigon in obtoženčeva mati, je sodišče sklenilo da zaslišata še ti dve prič in je bila radi tega razprava odložena do 6. oktobra t. l.

Pet člankemu senatu je predsedoval sodnik okrožnega sodišča g. svetnik Kuder, votniki so bili gg. dr. Dolenc, Hočevar, Luznar in Kacijan, državnega tožila je zastopal namestnik g. dr. Kovač. Obtožena je zagovarjal g. dr. Furlan.

strani prizadevajo, da sina najdejo in ga predstavijo policiji ter ga rešijo težkega suma.

Važno vlogo je igral dalje skrivnosten moder avtomobil, ki se je tisti čas pojavil v bližini hiše, iz katere je Elfrida tako nenadoma izginila. V avtomobilu so bili trije mladeniči in vse je izgledalo tako, kot da so prišli nalašč po Elfrido.

Neka dama je povedala na policiji, da je slišala v pristanišču pogovor dveh mladih ljudi, ki sta se pogovarjala o zločinu. Iz pogovora je dobila vtis, da mladenič vesta za podrobnosti skrivnostnega slučaja, zato zdaj policija tudi to dvojico vneto išče.

Krvav konec 'ciganskega' zakona

Zaklal svojo ženo sredi ulice.

V ciganskem delu Skoplja je prišlo v sredo do krvave rodbinske drame, ki je razburila celo mesto. Neki Milan Dinič je na sredi ulice stekel za svojo ženo Veliko, izvelkel iz žepa nož in z njim okal svojo ženo, s katero se je bil poročil pred 8 leti in katerega mu je rodila že troje otrok, ki so stari 5 in 2 leti, zadnji pa 18 mesecev. Vzrok strašnega zločina je menda zakonska nezvestoba, kot je potem povedal zločinec na policiji, kamor se je šel sam javiti takoj po izvršenem zločinu.

Oženil se je Milan prav za prav na ciganski način, in sicer je ženo kar kupil od njenih staršev za 4000 Din. Ves čas ta prav za prav v slogi živela, šele, ko sta se pred dvema mesecema priselila v Skopje, je razmerje postalo vse bolj nezno. Zena Velika, ki doslej ni bila vajena velikega mesta, je moža, dom in otroke čisto prepustila usodi in se ni več brigala za nikogar v družini. Hotela je celo moža zapustiti. Tega pa ni Milan nikakor ni mogel trpeti in je moževa razburjenost in ljubosumnost rasla do vrhunca.

V sredo popoldne je srečal ženo, ko je odhajala z doma, in tedaj je sredi ulice skočil v njej in ji zasadi žepni nož naravnost v vrat. Par krat je sunil, naposled pa je z nožem dobesedno vrtal po grolancu uboge žrtve, ki se je zastoj zvižala pod krvoločnim morilecem. Nato se je sam javil na policiji, kjer so ga zaprli. Ženo Veliko so hitro odpeljali v bolnišnico, kjer pa nimajo upanja, da bi ostala pri življenju.

Pri zaprtju

2-3 ARTIN-dražeje zvečer, milo in pravilno izpraznjenje zjutraj. Dobiva se v vseh lekarnah. Vsebinska škatljica, za 8 Din, zadostuje za 4-6 krat.

DIŠAVE SLON

Kaj pravite?

V nas, sodobnih ljudeh, je močan in oči ponos na našo veliko kulturo in civilizacijo ter na neprikriti pomilovanjem zremo na preteklo rodovce, ki jim ni bilo dano, da bi živeli v 20. stoletju.

Da, velika je kultura in onaka sodobnega človeštva. In eseslanska. Kultivirane ni samo umetnost in ne samo tehnika in industrija, kultivirane je tudi revščina, ki je prav tako napredovala, kakor bogastvo. In kultivirane je tudi neumnost. Vse je naraslo v našem stoletju, ničesar nismo izgubili, kar smo podredovali od prednikov. Moderne, kultivirane in civilizirane neumnosti zredlo je film (govoreči, barvani ali nemi).

Toliko neumnosti, neukčnosti in spekulacije z najboljšimi primitivnimi čustvi, ni najti v nobeni knjigi. Izobraženci, ki se prezirno smejejo romanom Courts-Mallerece, se naslajajo še nad dosti slabšimi zgodbinami v filmu, ki so si vse enake, kakor jajce jajcu.

Filmski šund in filmski kič, to je vir, iz katerega v pretežni večini sodobno človeštvo, ne izjemši intelektualcev, črpa hrane za svoje duševno in čustveno življenje.

Vabilo

Podružnica JULIO MEINL

Ljubljana, Selenburgova ulica
slavi

dvajsetletni jubilej

in priredi

v petek 26. in soboto 27. septembra

svečano kuhanje kave z darili

Naš slovenski Lisieux

»Če me boste v nebesih hoteli razveseliti, mi pogosto sestavite kako lepo pesmico.« Tako je dejala sv. Mala Terezija v zadnji bolezni svoji rodni sestri Pavlini.

Tudi mi smo jo hoteli razveseliti, — ne le s pesmico, temveč z ljubko kapelico, ki smo jo zgradili v Karmelu na Selo pri Ljubljani. Če je Mala sveltina zagotovila, da jo s pesmico izenadimo, kolikoli bolj jo vzradostila ljubka kapelica na Selo. Kako hvaležno se bo smehljala dobrotnikom, ki so dan na dan, leto za letom poklanjali svoje velikodušne prispevke, da vzrasle tudi na naših domačih tleh vsaj skromno svetišče Male Cvetke — naš mali slovenski Lisieux. Tisočerna zahvala vsem stavebnikom ljubezni, ki so v tihi odločitvi plemenito gradili kamenček na kamenček. Njihova imena se liki mozaik bleste v Terezikini kapelici na Selo. Z novega oltarja, ki je delo priznanega veleuglednega ljubljanskega kamnoseka g. Al. Vodnika, bo Čudodelka naših dni trošila vsem dobrotnikom najlepših rajskih rož. Mati Agneza je z izredno radostjo pozdravila načrt za slovensko svetišče Male Cvetke v našem Karmelu na Selo. V dokaz prijateljskih naklonjenosti je čestitki pridružila tudi dragoceno svetlinjo svoje svetniške sestre in jo podarila za njen novi oltar (košek kosti). Vsi ne moremo poročati v Lisieux. Na Selo nam je pot bližja in vselej prosta. Saj je sveta Terezika ista tukaj in tam in njene rože so neusahljive.

Posvečenje novega oltarja sv. Terezije, Deteta Jezusa bo pred njenim letošnjim godom. Slovesnost obsega sledeči spored:

V četrtek 2. oktobra bo ob 16. govornik premilostnega g. kanonika Alojzija Stroja. Nato blagoslovljenje rož in litanije z blagoslovom.

V petek 3. oktobra, na god sv. Terezije Deteta Jezusa, ob pol 5. tiha sv. maša. Ob 6. posvečenje novega oltarja sv. Terezije. Svečanost izvrši prevzvišeni knezoškof dr. Rožman, ki bo kot nato maševal pri oltarju male karmelske svetnice. Ob 6. bo tudi pri glavnem oltarju tiha sv. maša. — Popoldne ob 16. govornik pref. g. kurata Fr. Bonača in litanije z blagoslovom.

V nedeljo 5. oktobra ob pol 6. in tri četrt na 7. tiha sv. maša. Ob pol 8. slovesna sv. maša za vse žive in mrtve dobrotnike kapelice sv. Male Terezije. Popoldne ob 16. govornik pref. g. frančiškana in litanije z blagoslovom.

Tudi sicer bo v novi kapelici večkrat sv. maša za dobrotnike, ki so pripomogli, da je ljubka svetnica pripela svoje gnezdece na tihi krov selskega Karmela. Ob godu Male Cvetke naj zveni vsem njenim častilcem še prav posebno vdano hvaležni: Bog povrni!

Lov za nedolžnim

Filmska gonja na ulici.

V neki zagrebški ulici je te dni prometni stražnik hotel ustaviti nekega kolesarja, ker se mu je zdel sumljiv. Kolesar se ni brigal za stražnikovo povelje ter je pedal na kolesu le še bolj pritiskal. Stražnik je nato potegnil revolver in ustrelil z njim v zrak, da bi pobežlega kolesarja ustrešil. Tudi to ni pomagalo, kolesar je podil s kolesom svojo pot dalje. Še bolj je pospešil vožnjo. To je stražnika še bolj utrdilo v veri, da ima opraviti s sumljivim človekom; skočil je po ulici in nekaj časa tekel za kolesarjem ter vpil nad ljudmi, naj nezanosno ustavijo. Ker je bil pa kolesar le urnejši, je stražnik skočil v prvi avtomobil in z njim zasledoval sumljivega kolesarja. Na policijski so potem dognali, da gre za inkasanta Okrožnega urada, ki ni niti malo sumljiv. Plačati pa bo moral kazen zaradi neposlušnosti uradne osebe.

Koledar

Petek, 26. septembra: Ciprijan in Justina, nučenca; Vigili, škof.

Osebnosti

Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejani za vodnika 3. bataljona 28. pešpolka pih. podporočnik Ciril Legat; za blagajnika 6. zrakoplovnega polka intendantki podporočnik Franjo Mikolitič; za zdravnik 21. pešpolka san. kap. II. razr. dr. Nikolaj Kapust; za zdravnik 10. topniškega polka san. poročnik dr. Dušan Šterič in na službo v lekarno glavne voj. bolnice lekarniški poročnik Vilim Bergman. — Kot voj. državni gojenj na tehnični fakulteti univerze v Belgradu se sprejemajo med drugim inženjerski poročnik Stanislav Bauer, inž. podporočnik Vladimir Predavec in inž. podporočnik Branko Poljanec.

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalo-
ga: »Cosmochemia«, Zagreb, Smičkličeva 24. Telefon 49-99

Mala kronika

★ »Delavska politika« — opise — človek. Pod tem naslovom prinaša mariborski »Slovenski gospodar« z dne 24. t. m. sledečo notico: »V svoji številki z dne 20. septembra je »Delavska politika« zopet našela poglavje iz socialdemokratskega katekizma o opici kot pradedu človeka. Na Kitajskem blizu Pekinga so našli prastaro slovensko lobanjo in nekaj zob. Znanstveniki — kateri, tega »Delavska politika« ne pove — baje pravijo, da ima ta lobanja več sorodnosti z lobanjami opice, ter so baje tudi ugotovili, da izhajajo človeški rod iz dveh vrst opic. Azijska plemena so baje potomci orangutana, afriška plemena pa izhajajo od gorile in šimpanze. »Delavska politika« naj bi izjavila svoje »znanstveniško« mnenje o tem, iz katere vrste opice izhajajo Evropejci, zlasti tisti, ki verujejo v socialdemokratski katekizem.

★ Obvestilo vsem članom in prijateljem. Od ministrstva notranjih del, oddelka za državno zaščito, smo prejeli z razpisom z dne 7. avgusta t. l. odobrena nova pravila Strokovne skupine privatnih in trg. nameštencev, ki se z omenjeno spremembo preosnavlja v »Strokovno zvezo privatnih in trg. nameštencev Jugoslavije«. Organizacija ima svoj delokrog po vsej Jugoslaviji in ima pravico povsod ustanovljati podružnice, kjer se zbere vsaj 10 članov. S tem je dobilo krščansko nameštinstvo svojo sindikalno organizacijo in njegov interes je, da se je oklene v borbi za pravico, eksistenco in kruh. Vsi smo poklicani k sodelovanju — stari in novi borci. Javiti se je treba na sedežu organizacije, v prostorih JSZ, Delavska zbornica, Ljubljana. Naj nikdo ne misli, da ni poklican ali da je odveč! Strokovna organizacija je naša najširša nameštenska zadeva. — Valant Milan, t. č. predsednik.

★ Vpisovanje v občo obrtno in strokovno nadaljevalno šolo za mizarje v St. Vidu nad Ljubljano se bo vršilo v nedeljo 28. t. m. od 9 do 12 v šolski saloni. Novo vstopivši učenci morajo prineseti s seboj zadnje šolsko izpričevalo. Na strokovni šoli se bo otvoril tudi letos III. razred in tečaj za mizarске pomočnike.

★ Vpisovanje za dr. Krekovo meščansko gospodinjstvo šolo v Zg. Šiški pri Ljubljani je 29. in 30. septembra t. l.

★ Vpisovanje v brezplačno gospodinjstvo nadaljevalno šolo v Mostah pri Ljubljani se vrši v nedeljo dne 28. septembra 1930 od 10—11 ure v šolskem poslopju v Mostah. Priglasenke naj prinesejo s seboj zadnje ispričevalo. — Vodstvo šole.

★ Jagode ob vinski trgatvi. Ga. Nežika Jerab iz Trebnjega nam je poslala šopek jagod, ki jih je nabrala v vinogradu v Trnčju v času vinske trgatve. — Srčna hvala!

★ Avto v Neretvi. Blizu Jablenice v Hercegovini se je zrušil s ceste globoko v reko Neretvo avtomobil nekega sarajevskega peka. Zgodilo se je to na ovinku, ki je zelo oster in na katerega je šofer menda pozabil. Človeških žrtev ni bilo, trije potniki, kolikor jih je bilo na avtomobilu, so nekoliko pobiti.

★ Obilen lov v Primorju. Ribiči v Krtljevici, Bakarici in v Lavro so v zadnjih dveh dneh nalovili skupno 3200 kilogramov rib, ki so vse takoj prodali v Italijo.

Ljubljana

Dve zanimivi potnici v Ljubljani

Danes sta prispeli v Ljubljano dve zanimivi potnici, Miss Lucy Carr in Miss Hilda Clapcott ter sta se ustavili pri svoji prijateljici gospe Miklavčičevi, soprogi prokurista Zadrugne Gospodarske banke. V aprilu sta odpotovali iz Aucklanda na Novi Zelandiji ter sta preko Avstralije, Indijskega oceana in skozi Sueški kanal po morskoti pot speli v London. Ko sta si dobro ogledali Angleško in Irsko, sta potovali še po Belgiji in Nemčiji ter si zadnje nedelje ogledali pasijonske igre v Oberammergau-u. V par dneh odpotujeta naprej v Italijo in potem preko Švice v Pariz, od tam pa preko Severne Amerike in Tihega oceana zopet nazaj v Avstralijo. Ne moreta se načuditi naravnim lepotam naše domovine ter posebno o gorenjskih gorah pripovedujeta, da se jima zdijo najlepše na svetu.

Nov cestno policijski red

Na ljubljanskih cestah vlada sedaj že takšen prometni kaos, da vse te razmere prav kričijo po reformi in remodelu. Brezobzirni so vsi enako, vozniki, avtomobilisti in pešci. Prve držijo vsaj nekoliko v šahu prometni stražniki, medtem, ko za pešce ni nikjer nikakih določil, po katerih naj bi se urejal promet. Pa so nujno potrebna, vsaj v nekaterih glavnih prometnih žilah. Tako hodijo na primer pešci po frančiškanskem mostu po sredi in po obeh hodnikih v obe smeri, kar povzroča je večno umikanje in izogibanje, mesto, da bi hodili pešci v eno smer po enem hodniku, po drugem pa pešci v drugo smer. Prav isto velja tudi za najbolj prometne ulice, tako Selenburgovo ulico, Prešernovo ulico, Stari in Mestni trg, Dunajsko in Miklošičevo cesto in druge prometne žile. Na drugi strani je premalo preskrbljeno za snago in higijeno ulic. Ljudje pljujejo po ulicah, da je grdo, mečejo ogorko, ostanke sadja in papir na tla, skratka: ljubljanske ulice so čez dan nesnažne, da nas je lahko sram.

Razne proste parcele sredi mesta, na primer celo ona na ogli Resljeve ceste in Slomškove ulice, pa služijo kar za odkladanje smeti. Avtomobilisti in posebno motociklisti vozijo ponoči s polnim izpuhom, dajejo brez potrebe signale s hupo etc. Neurejeno je odvažanje smeti, plakatiranje po mestu, odvažanje gnojnice, neurejeno je še vse polno takih stvari na ljubljanskih ulicah in cestah. Skratka in v enem stavku:

Ljubljani manjka moderen, sodoben, velikemu mestu primeren cestno-policijski red.

Zato je na današnji seji vložil podžupan g. prof. Jarc predlog:

O izpremembi cestno-policijskega reda.

Sedaj veljavni cestno-policijski red je obč. svet sprejel v seji 10. sept. 1897. Javno je, da je med tem mnogo določil zastarelo. Saj nima n. pr. sedanji cestno-policijski red nikakih predpisov o vožnji z avtomobili in motocikli. Vrh tega je težko, dobiti še kak izvod. Zato je nujno, da se po zgledu drugih mest (Zagreb), izdela nov cestno-policijski red. Zaslišati bo treba seveda predhodno policijsko upravo, avtomobil, itd.

Zato predlagam: Magistratu se naroča, naj izdela do konca tekočega leta osnutek novega cestno-policijskega reda in ga predloži občinskemu svetu.

Tako upamo, da bomo dobili prihodnje leto nov cestno-policijski red, ki bo končno veljavno odstranil vse nerednosti z ljubljanskih cest.

★ Eden največjih slovenskih pisateljev je brez dvoma Ivan Preglja. — Krasna izdaja njegovih izbranih spisov, katere so doslej izšli štirje zvezki, se bo nadaljevala v Zbirki domačih pisateljev, ki jo je pokrenila založba Jugoslovanske knjigarnice. Kot peti zvezek izide sijajni zgodovinski roman Magister Anton letos o Božiču. Naročniki Zbirke domačih pisateljev in vsi zainteresirani za resnično dobro slovensko knjigo trajne vrednosti, naročite si takoj doslej izišle zvezke izbranih spisov Ivana Preglje; predbelježite se na Zbirko domačih pisateljev, kajti nabavne ugodnosti — mesečno plačevanje ter na polovico znižana cena za nadaljnje zvezke, za doslej izšle pa 25% popust — so take, da omogočajo vsakomur nakup najdragocenejših knjig! Knjižotrška cena za doslej izišle zvezke je Din 45.— za broširan in Din 60.— za v celoplatno vezan izvod.

★ Med kot hranilo malih otrok. Izjava dr. Silvija Magni v Pistoji o medu se glasi: Na pobudo g. dr. Val. Dukeskija, ki mi je opisal blagodejni učinek medu pri odreji svojega otroka, rabim sedaj že dolgo časa kot sladilo pri prehrani dojenčkov mesto sladkorja med, in sicer so se vršili poskusi v večjem obsegu v našem zavodu za odgojo dojenčkov. Priznati moram, da so bili uspehi pri uporabi maslo-mlečnih pripravov Černy in Kleinschied za prehrano dojenčkov v obče zadovoljivi. Zal so se pokazali prej ali slej pri dojenčkih znaki, ki so kazali na to, da manjka v prehrani, kar bi moglo storiti prehrano popolno. Ravno iz tega razloga sem nadomestil na pobudo zgoraj imenovanega g. zdravnika pri umetni prehrani naših dojenčkov sladkor z medom. Sedaj zameri potrditi, da se je polizkus izborni obnesel in da so uspehi resnično dobri. Otroci jemljejo radi tako umetno hrano, pridobijo na živahnosti in postanejo mirni. Iztrebki so popolnoma enaki onim otrokom, ki se hranijo z materinim mlekom, razvoj je popolnoma enak razvoju dojenčka, ki ima na razpolago zadostno množino materinega mleka. Kaj vsebuje med, da je zmogel, pridejan maslo-mlečnatemu hranilu, nadomestiti popolnoma materino mleko, mi je seveda neznano. Toda na podlagi svojih obširnih poskusov lahko trdim, da vsebuje med one skrivnostne snovi, ki so zmogel ne samo ohraniti življenje, ampak povzročiti rast otroka, torej iste snovi, ki jih vsebuje materino mleko.

★ Parna kopel Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je po renoviranju zopet redno odprta, in sicer za moške ob torkih in sobotah, za ženske ob sredah in petkih, vsakokrat od 14 do 18. — Pršne in kadne kopeli so razen v ponedeljkih odprte vsak dan za moške in ženske od 8 do 19, ob nedeljah pa od 8 do 12.

★ Boletine in tiščanje v želodcu, zaprtje, gnulobo v črevesu, okus po žolcu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor češče pije naravno »Franz-Josef« grenčico, poln kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smotreno, domače zdravilno sredstvo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in v špecerijskih trgovinah.

Ljubljanski gasilci odlikovani

Starosta češkoslovaške gasilske zveze gosp. Adolf Seidl je poslal predsedniku gasilskega kongresnega odbora g. Rihardu Engelsbergerju šest spominskih gasilskih kolanj za člane ljubljanskega gasilskega društva.

Odlikovani so bili g. Milko Hojan, Engelbert Gostiša, Tone Hojan, Franc Mežek, Stanko Pristovšek in Ivan Tomažič. Odlikovanja so bila že izročena. Mestni fizik dr. Mavrič R. u. s. ki je vodil vso samaritansko službo na kongresu, pa je bil odlikovan z redom gasilske češke zvezde. Odlikovanje mu je bilo izročeno večeraj.

Načrti za carinarnico potrjeni

Včeraj je dobila mestna občina iz Belgrada obvestilo, da so načrti za carinarnico in sicer za za stavbe, z izjemo nekaterih manjših del, potrjeni v celoti. Mestna občina je pooblašena, da ta dela razpiše. V kratkem se bodo dela za zgradbo carinarnice pričela. Stroški bodo kriti, kakor znano, iz kaldrmanskega fonda. Iz tega fonda bodo prihodnje leto tlakovanih tudi več cest v obsegu nad 60.000 kv. metrov.

Tatvina porcelana pojasnjena

Včeraj smo poročali o zanimivi najdbi policijskega detektiva Lavriča, ki je odkril nekeje na Prulah zakopan zaklad porcelana, vrednega več tisočakov. V zvezi s to najdbo so bile aretirane štiri osebe, ki so stanovale v bližnji baraki. Policija je zdaj ugotovila, da je bila tatvina porcelana izvršena v Gorupovi ulici pri neki stranki. Ni bil pa najdeni porcelan ves, kolikor ga je bilo ukradenega. Policijski se je posreželo najti sled še za ostalo množino ukradenega porcelana, ki je prav tolikšna, kot prvo najdena.

V neki baraki v Zgornji Šiški so na podlagi teh sledov res našli še en zabojev porcelana. Tamkaj sta skrila dva delavca, ki sta bila poleg že aretiranih oseb tudi udeležena pri tatvini in ju je policija zdaj tudi aretirala. Sta to F. K. in S. A., stara ptička in znanca na ljubljanski policijski. Tatvina porcelana je bila v Gorupovi ulici izvršena že v pozni pomlad, ko so prenavljali dotično stanovanje, kjer so bili aretirani zaposleni kot delavci.

Dr. Stacul ima lečef šlevi'ko 31-93

© Goh se ne zmanjka. Jesensko vreme, sem in tja malo plohe in dež, zelo pospešujejo rast gob po gozdovih. Z nabiranjem tega pridelka si marsikatera revna družina na kmethi vsaj za silo opomore. Na ljubljanski trg je donos zlasti v tržnih dneh, v sredah in sobotah, precej bogat. Včeraj je bilo gob na trgu izredno veliko. Ob sementišu so stale na treh dolgih vrstah stoječe košare pri košari, bilo jih je do 70, v njih pa sami lepi jurčki. Mnogo je bilo tudi lišček. Gobe so prodajali po 10—12 Din kilogram ali v mericah po 4—6 Din. Tržno nadzorstvo budno pazi na vse prinešene pridelke, zlasti pa na gobe, ki so v stanu povzročiti zastrupitev. Vse gobe morajo biti prerezane čez vrh glavic in tudi čez stor. Črvice ali drugače poškovane gobe tržno nadzorstvo brezpogojno odstrani s trga. Včeraj so tako »zaplenili« 2 veliki košari gob, okrog 20 kilogramov. Tudi v sredo so organi tržnega nadzorstva uničili 2 veliki košari gob, okrog 20 kilogramov.

Brzobjavka

Nova portugalka s Trške gore, kaptelske, najboljšee kakovosti je pri-spela. Toči se pri »LEONU«: Leon Pogačnik, Kolodvorska ulica

© Steg ljubljanskih skavtov. Stegov sestanek se vrši v soboto dne 27. t. m. ob pol 7 zvečer v Zeleni dvorani hotela »Union«. Udeležba za vse člane stega obvezna! — Stegovodja.

© Regulacija cen na trgu. Časih se kdo prav po nepotrebnem zaletava v delo mestnega tržnega nadzorstva. Je to tiho, komaj opazno delo, ki pa ni brez učinkov na trgu. Zadnje dni se na primer tržno nadzorstvo zelo trudi, urediti regulacijo cen najvažnejših živilskih vrst na trgu. Domača jabolka, ki so bila z ozirom na slabše vrste res predraga, ne bodo smela imeti odeslej višje cene kot 6 Din. Tudi belokranjsko grozdje v ceni ne bo smelo biti dražje kot 6 Din. Dalje je bilo belokranjskim prodajalcem grozdja sporočeno, da na trgu ne bo več dovoljena prodaja »Smarnice«, bela vrsta grozdja, ki so jo v zadnjem času pri-nášali na trg cele množice. Prvovrstno grozdje iz Smedereva bo na trgu seveda dražje, ker z ozirom na boljšo sorto in na drag dovoz ni moglo priti-snilo cene še bolj na nižje. Sicer pa znižujejo cene smederevskega grozdja prodajalci sami, ko vidijo, da za drag denar grozdje ne gre v denar. Za 7—8 Din kilogram se dobi že prvovrstno groz-dje iz Smedereva, ceneje pa najbrž ne bo šlo. Na ljubljanski trg pripelje grozdje iz Smedereva en sam prodajalec, ki ga prodaja iz prve roke, ein nekega vinogradnika. Pred par leti je bil dovoz tega grozdja precej bolj bogat, zato je šla cena celo na 6 Din kilogram. Tudi gobam bo odslej naprej spet tržno nadzorstvo določevalo dnevno ceno.

© Ljubljanskim v Hubadovi župi včlanjenim pevskim društvom! Na podlagi tajnikov okrožnice nemudoma študirajte Koroške narodne pesmi z 10. okt. t. l., in sicer moški zbori le tri moške zore, mešani pa 3 moške in 3 mešane. Notni ma-terijal dobite v par dneh pri tajništvu župe. Moški zbori naj poleg narodnih vadijo še E. Adamičevo »Molitve« (Ti, ki si nas ustvaril). Skupna vaja za združene moške zore bo v Glasbeni Natici, dne 8. okt. zvečer ob osmih, skupna vaja za mešane zore pa dne 9. okt. zvečer ob osmih istotam. Društva naj v teh večerih svoje vaje opuste. Ude-ležba vseh pevcev in pevk naj bo polnoštevilna pri vajah in na nastopu. — Župni pevovodja.

© Nesreča pri delu. Delavec S. d. l. r. Franc, zaposlen v Strojnih tovarnah in livarnah, si je vče-raj po nesreči pri delu zlomil roko. Prepeljali so ga v bolnišnico.

© Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Trn-koczy ded., Mestni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošič-čeva cesta 20.

Dob pri Domžalah

Preteklo sredo smo položili k večnemu po-čitku virskega župana g. Franca Aumana. Pogreb, kakršnega dobska fara še ni videla, je pričal, kako zelo priljubljen in spoštovan je bil blagi po-kojnik. Takoj za križem so v žalnem sprevodu korakali šolski otroci z učiteljstvom in šolsko za-stavo, sledili so z društveno zastavo na čelu člani Katoliškega prosvetnega društva, čigar neumorno delavni predsednik je bil pokojnik, gasilna društva z domačlasko godbo, ki je krasno igrala pre-tresljive žalne koračnice. Pred krsto so gasilci no-sili 16 krasnih vencev, za krsto pa je sledila ne-pregledna množica ljudi, ki so od blizu in daleč pri-hiteli spremiti na zadnji poti prerano umrlega. Ves spreved, ki sta ga uredila načelnik virskega gasil-ne družstva g. Pučko in vrtnar g. Cvetko, je bil dolg nad 1 kilometer. Pred hišo, v cerkvi in ob odprtem grobu se je z lepo ubranim petjem pod vodstvom pevovodje g. Mazovnika poslovil od svojega zvestega člana cerkveni pevski zbor. Po sv. maši je krenil žalni spreved na pokopališče. Nobeno oko ni ostalo suho, ko so se od nepozabne-ga pokojnika poslavljali trije govorniki, in sicer v imenu cerkvenega pevskega zbora pevovodja g. Mazovnik, v imenu Katoliškega prosvetnega društva g. Kavka ter g. učitelj Urbančič, ki je v izbranih besedah opisal vrline in zasluge po-kojnikove. Pogreba, ki ga je vodil g. dekan Be-šter ob asistenci obeh g. kaplanov, se je udele-žilo več okoliških županov in zastopnikov okoli-ških občin. Iz Cerkelj je prihitel na pogreb iskren prijatelj pokojnika bivši dobski kaplan g. Am-brožič. Pokojni Auman je bil izredno vnet za katoliško časopisje, naročen je bil na »Slovenec«, »Slovenski list«, »Domoljuba«, »Bogoljuba« in še na osem drugih katoliških časopisov. Kako skrben in vstren je bil, priča naslednje dejstvo: Ko ga je pretekli petek nenadoma napadla huda bolezen, je najprej v silnih bolečinah uredil vse občinske in domače zadeve, nato je šel k zdravniku v Dom-žale, od tam pa je šel sam naročit avtomat, ki ga je zvečer prepeljal v Leončičev v Ljubljano. Njego-ve zadnje besede na Viru so bile: Če bom umrl, naj mi zapojo... In ta želja se mu je izpolnila. Počivaj v miru, predragi France, mi vsi Te bomo ohranili v trajnem spominu.

Vič

Zalostna slika se je nudila v soboto popot-dne pasantom Tržaške ceste, ki nazorno kaže vpliv alkohola. Sredi popoldneva je kolovratila stara znanaka polijeje proti domu. Preden je prišla do doma, so jo ob Tržaški cesti vrgli iz več gostila, ker ji pametni gostilničarji niso dali več pijače. Za njo pa se je vila procesija otrok, ki so s slastjo pslušali psovke in kleteve, katere slovenski slovar ne premore, dokler je stražnik ni spravil v poli-cijski zapor. Take žalostne prizore nudi ta ženska perijedično, ter apeliramo na oblast, da napravi enkrat konec in spravi take ljudi tja, kamor spadajo. Saj je brez takih pijanskih prizorov dovolj pohujšanja za našo mladino na javnih cestah.

Iz javne torbe. Napise table na naši pošti še vedno ni. Ljudje pa iščejo pošto po vsej občini. Manjka tudi poštnih nabiralnikov, ter moramo no-siti pošto včasih pol ure daleč. Mesec dni je že minilo, odkar so že plačani stroški za naprave javne telefonske govornice, pa je še danes ni mamoi!

Poročil se je v nedeljo učitelj g. Albin Pe-telin z gđ. Fanči Kozamernikovo, priv. uradnico. Zelimo obilo sreče!

Občni zbor Prosvetnega društva se bo vr-šil v petek 26. t. m.

Ljudski kino Glince predvaja jutri ob 8 zv.

»Pat in kamerad kot klativiteza« in predigro v 4 dejanjih.

Važna seja ljubljanske občinske uprave

Ljubljana, 25. septembra.

Mestno dvorano na magistratu sedaj popravljajo, in zato se je vršila današnja seja ljubljanske občinske sveta v univerzitetni zbornici.

V spomin pokojnim

Občinsko sejo je otvoril ob 5 župan dr. Puc in podal predsednično poročilo. Takoj v uvodu je v lepem govoru omenjal tržski zročec in njegov izid. Spomin pokojnih so občinski svetniki počastili z eonimutnim molkom.

Zahvala Čehoslovahom

Nato je župan nadaljeval: »Največjo zahvalo trje.) Iskrena hvala ji za to. Toda največjo zahvalo smo dolžni čehoslovski javnosti in njenemu časopisu brez razlike, ki so z največjo odločnostjo pokazali nam svoje prijateljstvo in ljubezen. Naj vedo, da jim tega ne pozabimo nikoli in da nam je geslo »zvestoba za zvestobo« postalo narodno geslo.« (Klici: »Živeli Čehoslovaki!«, navdušeno ploskanje.)

Manifestacija za kralja

Župan je nadaljeval: »Solnce je 6. septembra z zlatimi žarki sijalo na Banjico pri Beogradu, kjer je videlo stotisečglo množico ter odposlansiva naše vojske iz vseh delov naše države, pehoto in konjenico, mornarico in artilerijo, tehnične čete in v zraku grmeče aeroplane. In vsa ta silna množica je polna navdušenja vzdikala svojem ljubljensmu kralju, ki je ta dan izročal nove praporse svojim četam, ter s tem činom ustvaril nov simbol zedinjenja te rustvaril novo čvrsto vez med brati od Triglava do Vardarja. In skoro istočasno je proglasila visoka vlada svoj trdni sklep, da preidemo k organiziranemu delu za oživotvorenje jugoslovanske ideje v cilju, da ustvarimo silno, jako državo, v kateri bomo i Srbi i Hrvati i Slovenci stremeli proti istemu cilju polnopravni drug poleg drugega. Ne uvidim, zakaj bi baš mi, ki smo ob meji, ne začeli tirati pot takemu delu. Zakaj naj ne bi mi, »divji Balkanci«, ne dokazali svetu, da znamo biti veliki tudi v medsebojni solidarnosti in medsebojni ljubezni, da znamo biti res narod, ki je pobornik miru in reda in nosilec najvišje kulture, ki bo s ponosom smel zahtevati svoje mesto pod solncem med drugimi narodi. Če nas je dobra volja delati tako, lahko mirno gledamo v bodočnost. Mi smo v prvi vrsti poklicani, da začnemo s takim delom, a obljubo, da bomo delali in tem smislu, storimo s tem, da zakličemo iz vsega srca: »Živeli naš kralj, žive! Jugoslavija!« (Viharni klici »Zi-vio!« in dolgotrajno ploskanje.)

Podžupan prof. Jarc je nato predlagal naslednjo brzojavko:

»Gospodu predsedniku ministrskega sveta generalu Petru Živkoviću — Beograd.

Vzradoščeni nad velikimi dosedanjimi uspehi kraljevske vlade za konsolidacijo Jugoslavije ter za njen gospodarski in kulturni napredek izjavljajo vsi člani občinske uprave mesta Ljubljane, da hočejo, sledeč manifestu Njegovega Velikanstva in deklaraciji kraljevske vlade, kakor doslej tudi v bodoče delovati v duhu medsebojne strpnosti, zblizevanja in harmonije za blagor mesta Ljubljane in kraljevine Jugoslavije.«

V utemeljitev te brzojavke je podžupan prof. Jarc izjavil:

»Kraljevski Zagreb je doživel te dni velik dan, ko je manifestiral za državo. Veselimo se tega dogodka v bratovi hiši in se radujemo z brati. Res je, da je doslej bilo med nami in Hrvati neko težko ozračje, ki je kailo bratsko razmerje. Upamo in vemo, da je s tem led končno prebit. Dvoje naj poudarim ob tej veseli priliki: Take manifestacije so memento inozemskim spekulantom, ki računajo z razdorom med Jugoslavlani in so dokaz elementarnega uspeha kraljevskega manifesta z dne 6. jan. 1929, zakona z dne 3. oktobra 1929 in deklaracije z dnem 4. jul. 1930. V polpreteklem času smo čuli dosti izjav političnih voditeljev, nikogar pa ni bilo, ki bi narodu, prenasčenemu parizanstvu in nepodne strankarske borbe, povedal to, kar si je vsak pošten Jugoslovian že zdavnaj želel in kar je tako lapidarno izrekel general Živković:

»Ne samo popolna državljanska in plemenska enakost in ravnopravnost, temveč tudi popolna zakonitost in delo, medsebojno zaupanje, strpnost, bratstvo, ljubezen in sloga, naj bodo osnovna in vodilna načela našega dela!«

Ali ne zveni iz teh besed jugoslovanski etos? Ali ni istoveten s krščanskim etosom? Se v času najhujših političnih bojev, ko so bile strankarske strasti razpaljene do delirija, je uprava mestne občine ljubljanske nepričakovano nastopila pot medsebojnega razumevanja in sporazumnega dela. Uspehi tega samozatajevanja in sporazumnega dela, te uvidenosti za resnično korist Ljubljane, so vidni: elektrarna, tramvaj, regulacija Ljubljanice, kanalizacija, carinarica, tlakovanje cest itd. itd. dokazuje, kako prav smo imeli takrat. Enako cenim moralni uspeh. Živeli smo tedaj v atmosferi nezaupanja, geslo homo homini lupus je veljalo celo v osebnem občevarju.

Nisem absoluten optimist. Nismo še popolnoma prebrodili mlakuže parizanstva. Ni močče čez noč otresti raz sebe prah strankarske omejenosti in strankarskega terorizma. Ali če skušamo drug drugega umevati in tudi v pravem času drug drugemu odpuščati, bomo premagali tudi še to zadnjo Treba je, da delamo v duhu deklaracije kraljevske vlade. Zato se stavimo na razpolago za dobrobit našega mesta in Jugoslavije!« (Burno ploskanje.)

Brzojavka ministrskemu predsedniku je bila nato z velikim navdušenjem sprejeta.

Občinski svetnik Ivan Hribar predlaga, naj se župan zahvali telegrafično županu mesta Prage za dokaze simpatij in ljubezni. Nato izjavja:

»Zbiramo se okoli Nj. V. kralja, da krepko podpiramo njegovo delo in da gremo za njim z voljo, ki zmaga, in z delom, ki prodira. Naj ve ves svet, da smo složni in v slogi močni!«

Občinski svetnik Josip Turk omenja, v svojem govoru veličastveni gasilski kongres, ko se je na tako veličasten način manifestirala jugoslovanska

solidarnost. Pa tudi sedaj dobiva jugoslovanska gasilska zveza dopise čehoslovških gasilcev, ki vsi izražajo slovansko ljubezen in vzajemnost. Velika hvala gre tudi čehoslovškim časnikarjem, da se je slovanska vzajemnost tako krasno manifestirala.

Zupanova naznanila

Po tem govoru nadaljuje župan dr. Puc svoje predsednično poročilo. Prečita dopis »Jadranske plovidbe«, ki se zahvaljuje za izkazano sožalje ob katastrofi parnika »Karadjordje« in za poslano pomoč svojcem ponesrečenec na tem parniku v znesku 10.000 Din. Le vztrajnosti in hrabrosti pogumnih mornarjev se je zahvaliti, da ni prišlo še do večje katastrofe. Občinski svetniki sprejmejo to pismo na znanje z velikim odobravanjem.

Župan sporoči dalje zahvalo bivšega župana in častnega meščana g. Petra Grasselija za izkazano počastitev ob priliki njegove 80 letnice.

Nato sporoči župan, da je ministrstvo za javne zgradbe odobrilo načrte za regulacijo Ljubljane za prvo tranšo, katere stroški bodo znašali 6 milj. Din. Zahvala, da se je to vprašanje rešilo, gre pred vsem Nj. V. kralju. Dalje je isto ministrstvo odobrilo načrte za zgradbo carinarice, za kar bodo znatni stroški 27 milj. Din, ki bodo kriti iz kaldrminskega fonda. Odobrena so vsa dela, razven instalacijskih del, to je napeljava elektrike, plina in vodovoda, kar pa pride na vrsto pozneje. Dela bodo najbrže v kratkem razpisana. Župan poroča dalje, da je bil dosežen z železniško upravo tudi sporazum za povečanje in preureditev glavnega kolodvora v Ljubljani. O podrobnosti vseh treh eminentno važnih vprašanj za Ljubljano, so naši čitatelji že poučeni, ker smo že o vsem precej obširno poročali.

Župan sporoči nato, da je dosedanjí občinski svetnik Ivan Mohorič, tajnik Zbornice za TOI, odložil čast občinskega svetnika zaradi svoje preobremenitve v javnem delu.

Poročila finančnega odseka

poda občinski svetnik Tavčar.

Poroča najprej o prispevku mestne občine za vzdrževanje uradnih prostorov okrajnega glavarstva v Ljubljani. Mestna občina je slej ko prej na stališču, da ni dolžna plačevati za to poslopje, temveč so dolžne okoliške občine. Mestna občina se je tudi pritožila proti takemu odloku banske uprave in upa, da bo s svojo zahtevo pridrla. Vendar pa mora založiti 85.000 Din za popravo poslopja, ki pa jih bo zalitevala nazaj, ako uspe njena pritožba. Občinski svet je dovolil ta kredit iz proračunske rezerve.

Po novem zakonu je mestna občina dolžna vzdrževati poslopje policijske uprave v Ljubljani. Z bansko upravo je bil dosežen še kolikor toliko ugoden sporazum, tako, da nosi mestna občina 90% vseh stroškov, 10 odstot. pa občine Moste, Vič in Zgornja Siska. Mestna občina mora plačati za to 870.000 Din. Dalje mestna občina prevzame garancijo v znesku 40.000 Din za novi policijski avtomobil. Za nastanitev gojencev policije pa se povisa kredit od 36.000 na 47.000 Din, kolikor znaša najemninska pogodba z lastnikom poslopja.

Zaradi zgradbe novega mostu na Opekarski cesti je odpadla dosedanja mitnica pri mostu, na drugi strani pa se bo morala zgraditi nova mitnica na desnem bregu Malega grabna in je občinski svet zato dovolil znesek 60.000 Din.

Gradbena zadruga učiteljske Srednje tehnične šole je prosila, naj mestna občina dovoli likvidacijo. Mestna občina je bila namreč tej zadrugi garant za stavbene kredite. Občinski svet je dovolil likvidacijo, garancijsko razmerje pa se je preselilo na člane te zadruge.

Občinski svet je nato ugodil prošnji Franje Češnikove za zgradbo kiese in dovolil v ta namen 7000 Din.

Mestna občina bo odprodala mestnemu uradniku Davorinu Štoparju stavbno parcelo za Bežigradom po ceni 12 Din za kvadratni meter.

Za popravo javnih spomenikov

v iznosu 43.400 Din se kredit odobri. Hkrati se obnavlja pri tej priliki predlog gradbenega odseka o popravu Robbovega vodnjaka. Tozadevni proračun znaša 38.000 Din; z ozirom na to, da je proračunska rezerva za to leto že izčrpana, predlaga župan dr. Puc, da se preloži poprava na drugo leto. Hkrati omenja, da bi bila poprava radi kasne jeseni najbrže nemogoča. Omenja, da je na popravu Robbovega vodnjaka mislil občinski svet že pred dvema letoma in je v starem aktu bila označena vsota 5000 Din za popravo vodnjaka.

K besedi se oglasi dr. Bohinc in opozarja, da občina ni dolžna skrbeti le za javne spomenike po mestu, ampak tudi za pokopališke spomenike in omenja spomenik judenbrških žrtv, ki klicje po popravu. Se preloži prav tako na prihodnje leto.

Nato izjavja dr. Fettich, da bi bila mestna občina na vsak način dolžna, da postavi spomenik žrtvam 20. sept. leta 1908 Lundru in Adamiču. Kakor je čul, je bil baše spomenik že izdelan in vprašuje, kje so ovire, da ne stoji. Baje za sedanje razmere ni več primeren. Zadeva naj se premisli in pregleda in postavi postavka v novi proračun za bodoče leto. Odgovarja mu župan dr. Puc, da so se o tem spomeniku razgovarjali že pred dvema letoma in da je spomenik, ki je pravzaprav še nedovršen, po izjavi umetniških izvedencev nemogoč. Pač pa ima dr. Krisper v lasti osnutek za spomenik Adamiču in Lundru na Pogačarjevem trgu, katerega bo gotovo skušala občina postaviti prihodnje leto, če bo le mogoče zbrati potrebne denarne viře, da bo proslavila junaka 20. septembra.

Predlog o kreditu za

zavarovanje stekel električnih ur

v iznosu 737 Din letno se odobri. Medklic: »Pa da ne bodo stalele, naker se sklene, da se bo tudi temu posvečala pažnja. Predlog o kreditu za ureditev prostora otroškega zavetišča na Gradu v znesku 10.000 Din se sprejme. Mestni gospodarski urad je ugotovil nujno potrebo otroškega zavetišča na Gradu, saj je samo na Gradu okrog 140 otrok, ki so nujno potrebni zavetišča. Pri predlogu o kreditu za napravu drvarnic pri mestnih barakah v gramozni jami ob Vodovodni cesti v znesku 10.000 dinarjev se oglasi občinski svetnik Turk in predlaga, da naj občina, ki ima zadosti prostora, da na razpolago svet, da se postavi barake drugje in da garancijo, da se bodo zidale, da bo na ta način jama čim prej izginila. S tega razloga je bil proti predlogu. Odgovarja mu Ivan Tavčar, da še ni predloga, da bi se barake postavile in postavile, vendar je dolžnost občinskega sveta, da skrbi tudi za te prebivalce in jim omogoči življenje. Odprava barak naenkrat ni mogoča, sicer pa je itak vse provizorno. Odgovarja še župan dr. Puc, da v teh barakah stanujejo najrevnejši med revnimi, ki gotovo nimajo niti za najemino, in da je dolžnost

Mala se j' rodila Janja,

Majka boža jo in peva:
„Pazi dobro, dete malo,
ko dorasteš, pa boš znalo:
„Brez Albusa ni pranja!“

Perilo in obleke dojenčkov in dece se pero navadno vsak teden. Za to opravilo je najbolj pripravno ALBUS-TERPENTINOVO MILO v komadih po pol kilograma. Ni samo izdatno, temveč je poleg tega tudi jamstvo, da se perilo in dečja obleka tudi desinficira. V interesu vsake dobre matere je, da uporablja

ALBUS-TERPENTINOVO MILO

Maribor

□ Pogreb tragično umrlega St. Beziaka se je izvršil včeraj popoldne ob 15 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju ob veliki udeležbi z žalostno usodo mladega dijaka sočustvujočega občinstva. Pogreba se je udeležil tudi gimnazijski profesorski zbor z ravnateljem dr. J. Tomiškom, nadalje sošolci in drugi zavodovi dijaki. Toplo in pristržno poslovnico besedo je izpregovoril profesor verouka g. Alojzij Režman, gimnazijski pevski zbor pa je v poslednje slovo zapel turobno žalostinko.

□ Pred malim senatom se je zagovarjal včeraj radi zločinstva latvine 33letni špediter Franc Korbeve. Najprej je v noči na 28. marca t. l. odnesel Josipu Hoedlu iz Gradača iz zaprte avtomobilske delavnice raznega orodja, pripravnega za izvršitev vloma. V noči na 30. marca pa je v vromil v upravo Delavske zavarovalnice zoper nezgode v Gradcu ter iz železne blaginje odnesel 4917,28 silingov gotovine. Razpravi je predsedoval sodnik dr. Lešnik, Kolšek in dr. Ažman prisodnika. Obtožbo je zastopal namestnik drž. pravdnika Sever. Korbeve je bil obsojen na sedem let roblje in trajno izgubo častnih pravic. Obsojen je bil zaradi vloma, izvršenega v delavsko zavarovalnico, dočim je bil zaradi vloma v Hódlovo delavnico oproščen. Po razglasitvi razsodbe je dejal Korbeve: »Bos ich bin verurteilt vurdn?« — Sledil je smeh.

□ Smrtina kosa. V Wildenrainerjevi ulici 14 je umrla v starosti 75 let Marija Kartin, vdova po veletrgovcu in mati zobozdravnika dr. Kartina. Blagoslovitev zemskih ostankov blage pokojnice bo jutri ob 16 pri hiši žalosti, naker se pokojnično truplo prepelje k Sv. Juriju ob j. ž., kjer ga bodo pokopali na tamokšnjem farnem pokopališču. — Na Tezmem 28 je v starosti 79 let umrla zasebnica Margareta Person. Pogreb bo jutri ob 17 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju.

□ Gostilničarska nadaljevalna šola. Vpisovanje učencev in učenk v vse tri razrede gostilničarske nadaljevalne šole bo v sredo dne 1. oktobra od 15 do 18 v prirodoslovnem kabinetu drž. trgovske akademije v Mariboru na Zrinjskega trgu 1. K vpisovanju mora prinesiti vsak vajenec oziroma vajenka rojstni list, zadnje šolsko izprievalno in potrđilo zadruge o vplačani vpisnini in šolnini. Oboje dobe vajenci v Zadrugi pisarni, Vetrinjska 11. Vsi gostilničarji, restavratelji, kavararji in hotelirji se opozarjajo, da morajo vsi njihovi vajenci in vajenke brez izjeme obiskovalci gostilničarske nadaljevalne šole; zato jih je treba v izogib neprijetnih posledic pravočasno vpisati. Ponavljalni izpiti bodo dne 2. in 3. oktobra od 15 dalje. Reden pouk prične v ponedeljek, dne 6. oktobra ob 15.

□ K uboju v Schneiderjevem vinogradu. Včeraj je policija zasliševala petošolca Kolšaka in Sema, ki sta usodepolnega popoldne bila skupaj z ubitim S. Beziakom; izpovedala sta, da sploh niso imeli pri sebi nobenega grozdnja in da so namenavali pobirati gobe. Od daleč so zapazili čuvaja, ki je začel nekaj vpiti, naker so vsi trije iz strahu zbežali. Nato sta začela še strel.

□ Iz zastavljalnice. Pri tukajšnji zastavljalnici se bodo prodali zastavljeni predmeti, in sicer od efektov št. 9.888—11.895 in št. 20.605—22.805 od dragocenosti, ako se najkasneje do 11. oktobra ne dvignejo ali pa podaljšajo. Dne 13. in 14. oktobra ostane zavod zaprt.

□ Za ubogega slepca je poslala neimenošana iz Ljubljane 30 Din. Živelci posnemovalci!

občine, da jim olajša življenje, kolikor mogoče. Občinski svet nato odobri predlog finančnega odseka. Pritožbam proti odmeri prirastkarine pritožnikom: Perdan Regina, Skrbec & Bartol, Jankole Zinka, Demšar Lovro in Tromar Ivan, se delno ugodi.

Pritožbe Zalaznika T. in Lasana Ivo proti odmeri sanitetno obrtno-kontrolne davčine se zavrnejo.

O prošnji društva Zoo za namesitve zoološkega vrta v Tivoliju sklene svet, da tivolskega ribnika za sedaj ne odstopi, pač pa je pripravljen podpirati društvo po možnosti gmotno, če izbere drug prostor za nastanitev Zoa. Hkrati priznava požitvalnost in trud predsedstva Zoo, ki je že toliko storilo za izvedbo zoološkega vrta v Ljubljani.

Sedila so poročila drugih odsekov.

Nadaljevanje na drugi strani.

Šoštanj

Praznik kmetke samozvesti bo v nedeljo! Nedejsko zborovanje Kmetске zveze naj privabi od blizu in od daleč kmetovalce, da pokažejo, da še živi v slovenskem kmetu zavest, ponos, ljubezen do rodne grude. In še več: manifestacija narodne in katoliške zavesti naj bo! Zato: pridite, pridite! — Začetek zborovanja je takoj po pozni službi božji — okrog 10 dopoldne. Kot glavna govornika na zborovanju nastopita dva odposlanca centralne Kmetijske zveze.

Izpremembe v tovarni. Ravnatelj v Woschnagovi tovarni g. Gorčar je podal ostavko na svoj položaj.

Tudi Šoštanj se bo oddaljil desetletnici koroskega plebsitva. Proslava se bo vršila 11. in 12. oktobra. V soboto 11. bo koroski večer s predavanjem, petjem, deklaracijami itd., naslednji dan, v nedeljo jutraj, pa bo v farni cerkvi maša-zadušnica za padle koroske junake, nato bo na prostem javno zborovanje.

Svetinje

K članku »200 letnica župnije Svetinje« je bilo pripomniti, da Svetinjska cerkev ni bila v začetku podružnica Vel. Nedelje, ampak podružnica sv. Miklavža.

Proslava se je vršila najlovesneje. Prevzvišenega knezoškola dr. A. Karlina, ki se je pripekljal v nedeljo popoldne v Ivanjkeve, je čakala nepregledna množica ljudi. Sprejelo ga je 28 jezucev, 20 kolezarjev ter ivanjkovsko gasilno društvo. Farani so storili vse, da bi tem lepše sprejeli svojega nadpastirja. Cerkev je bila zunaj in znotraj zelo lepo okrašena, kar gre posebna čast svetinjskim fantom in dekletom. Iskrena hvala gre gosp. Gorjupju, ki nam je tako lepo razavetlil cerkev. Vsa čast pa požrtvovalnemu g. R. Jaklu, ki se ni strasil smrtnonevarnega večurnega dela, da je montiral elektriko na vrh zvonika. Zvečer je bila podoknica prevzvišenemu, ki jo je priredil svetinjski cerkveni zbor in godba na pihala pod vodstvom g. Gustla Rakusa, ter ivanjkovsko gasilno društvo pod načelstvom g. Vinka Polaka.

Dne 25. septembra je po dolgi, mukepolni bolezní umrla moja žena

MARIJA WASILJEVNA POPOVA

Pogreb bo v soboto, dne 27. septembra ob 14 h hiralnice sv. Jožefa (Vidovdanska ulica).

Aleksander Popov.

Kako grade novi ljubljanski tramvaj Na Jezerskem grade Prosv. dom

Pogled na progo cestne železnice od velesajma proti tovarni Union.

Ljubljana, 25. septembra.

Mnogo glasov smo že čuli v našem listu o bodočem ljubljanskem tramvaju, zato danes prinašamo par sličic iz del, ki jih zahteva graditev proge v Šiško.

Potem ko so navozili precejšnje kupe močnih tračnic ob hodniku na Gosposvetski cesti, so začeli z veliko vmeno izkopavati temelje za bodočo progo. Začeli so ob železniškem prevozu od velesajma, kopali naprej mimo Keršiča in stare šišenske cerkve do mitnice.

Danes so pa dela že tako napredovala, da je sprehod ob začetni progi za vsakega zanimiv in poučen vpogled v carstvo moderne tehnike. To dokazujejo tudi mnogoštevilne gruče radovednih in znatiželjnih, ki se ves dan zbirajo ob najzanimivejših in ogleda vrednih mestih ob progi. Da pa ne bodo prikrajšani vsi tisti naši naročniki, ki radi zaposlenosti čez dan nimajo časa, da bi si ogledali dela na progi in njih napredek, prinašamo par sličic o najzanimivejših delih na šišenski progi.

Kako grade temelje.

Gradbo proge v Šiško in na Vič je prevzela svetovnoznana trdnja Siemens in Schuckert, ki je predala gradbeno dela firmi F. E. Hoffelner, ki ima svoj sedež v Deutsch Beneschau na Češkem in na Dunaju. Varjenje tračnic je prevzela firma Elektrothermit iz Berlina. Progo gradi danes okrog 50 delavcev, precej od teh so firme poslale iz svoje domovine, drugi pa so domačini. Da se uporablja pri gradnji tudi inozemsko delavstvo, bo razumljivo, če premislimo, da zahteva taka gradnja strokovno izobraženega delavstva, ki ga pa pri nas žal še ni. Zanimivo je, da je šef firme Hoffelner, ki vodi gradbeno dela na progi, sin rajnega Hoffelnerja, ki je gradil pred 30 leti sedanji stari ljubljanski tramvaj. Ista firma je leta 1926. gradila tramvaj tudi v Oslonju. Delo se bo vršilo samo dotlej, dokler bo to dopuščalo vreme, nakar se nadaljujejo dela spomladi.

Dela so danes napredovala že toliko, da so izkopani temelji od železniškega prevoza pri velesajmu do mitnice v Šiški. Do šišenske cerkve so položene že tračnice, ki so nekako do Keršiča že zvarjene. Delo, ki se vrši na tej progi, bi obstajalo iz sledečih panog. Izkopavanje temeljev in njih izgradnja, polaganje tračnic in njih zvarjenje ter končno dvig zvarjene proge in nje točno uravnavanje.

Temelje kopljejo v dosedanji temelj ceste 60 cm globoko. Pri izkopavanju so marsikje naleteli na različne kanale, plinske vode in električne kable, ki so jih potrebami primerno prelazili, oziroma poglobili. Ko je bil izkop za temelj izvršen, so nasuli najprej debelega ostrega gruča in nato pa drobnejšega in ga s težkimi valji stlačili in uravnali. S tem je bil temelj v glavnem gotov. Mnogi mislijo, da bodo progo zabetonirali. To pa ne odgovarja resnici. Na tako stlačeni kameniti temelj so položili nato tračnice, ki so dolge po 18 m in precej močnejše, kakor jih ima sedanji ljubljanski tramvaj. Pri tovarni Union so napravili odep za dvotirno progo, ki bo šla od Uniona do železniškega prevoza, kjer se bo združila zopet v enotirno, ki bo križala železniški tir, nakar se bo razcepila in zopet dvotirna šla do kavarnice Evrope. Od tovarne Union naprej pa bo proga enotirna. Gre po levi strani, kar je vsekakor zanimivo. Razstoj tračnic je točno 1 m, kot pri starem tramvaju.

Kako varijo tračnice.

Najzanimivejše je brez dvoma zlaganje in varjenje tračnic v eno samo dolgo tračnico. Na dovršeni temelj položijo na močne lesene hliadiče tračnice in jih zložijo skupaj tako, da se konec prve dotika začetka druge. Nato uravnajo obe tako, da sta točno v isti črti in horizontalni legi, nakar položijo čez oba konca močno železno okrog 250 kg težko pripravo, ki jo privijejo na oba konca. S to pripravo morejo potiskati tračnici skupaj in narazen, kakor to zahteva potreba. Priprava je podobna okenskem okvirju, tako, da vidimo v sredi konca tračnic popolnoma prosta, in je tako velika, da namestimo v tej odprtini še vse, kar je potrebno za varjenje tračnic. Okvir je pritrjen na tračnice s prečnimi stranicami, ki se tesno oprimejo tračnic in se nato z močnimi vijaki trdno privijejo na tračnice.

Ko sta tračnici na ta način zvezani, se začne priprave za varjenje. Najprej ostrugajo oba konca

tračnic na zgornjem delu, torej tam, kjer je zarez za kolesa. Nato jih poslednji točno uravnajo in vložijo v špranjo, ki je nastala radi strugarja, ploščice iz železa, ki vrzel izpolni. Za tem sintsnejo z vijaki oba konca tračnic močno skupaj, s čimer bi bile priprave končane.

Nato položijo čez konca tračnic od obeh strani dva polovična kalupa (livarski model), ki sta narejena iz posebnega peska, ki se dobiva le v St. Poltenu na Gornjem Avstrijskem. Kalupa morata biti popolnoma suha, zato ju suše na vročem zraku; ker sta suha zelo krhkljiva, ju drži skupaj železno ogrodje. Kalupa sta seveda votla in položena tako čez tračnice, da pride votlina prav nad oba konca tračnic. To votlino zalijejo potem s tekočim železom, ki zvari oba konca.

Ko sta kalupa prislino pritrjena na tračnici in špranje zamazane z oljico, začne segrevati kalup in tračnici pod njim s plamenom bencinskega plina. V posebnem valju poleg je bencin, z račno črpalko poženejo po cevi pod pritiskom bencin. Cev gre skozi košarico z žarečim ogljem. Radi vročine se bencin v cevi skoro v trenutku spremeni v pare, ki silovito udarjajo iz cevi, kjer se vnamejo. Izredno vroči plamen šviga skozi luknjo v kalupu in ga segreva, prav tako pa tudi konca tračnic v kalupu. Tako segrevajo približno 15 do 18 minut. Kalup je že popolnoma razbeljen, tračnice žare v rdečkastem sijaju. V kalupu pa gospodari vročina nad 1000° C.

Sedaj je že vse pripravljeno, da s tekočim železom zalijejo tračnici. Na posebnem nastavku, vrtljivem okrog navpične osi, je pritrjen stožčast kotliček, s pokrovom. Stožec znotraj je obložen z zmesjo, ki se tudi pri zelo visokih temperaturah ne stopi. Na dnu ima majhno luknjico, skozi katero teče kasneje staljeno železo v kalup. Skozi to luknjico vtaknejo žebelj tako, da gleda konica spodaj ven, nanj pa položijo zamašek iz negorljivega azbesta. Nato nasujejo v kotliček termita, t. j. zmesi, v glavnem iz zdrobljenega aluminija in železnega oksida. Ta zmes se da užgati in med gorenjem odvzame aluminij železnemu oksidu kisik, tako da nastane železo in aluminijev oksid. Pri tem procesu pa se oprostijo ogromne množine toplote, tako da vlada v kotliču temperatura okrog 3000° C. Pri tej silni temperaturi je seveda železo tekoče.

V termitu v kotliču zatankajo malo vrečico smodnika, s katerim kasneje zažgo termit. Nato kotliček pokrijejo in ga zavrtje tako, da je žebelj, ki gleda spodaj iz kotliča točno nad luknjo kalupa. Skozi luknjo v pokrovu zažgo vrečico smodnika, termit se ob njem vname in v par trenutkih je v kotliču le še tekoča zmes železa in aluminijevega oksida. Nato potisne delavec z železnim drogrom žebelj, ki gleda skozi luknjo, v kotliček. Ta izrine azbestni zamašek in skozi luknjo se vlije tekoče ter belo žareče železo v kalup. Tudi zalije konca tračnic in jih radi silne vročine zvari. Varjenje je končano.

Delavca brusita in gladita že zvarjeno in oklesano tračnico.

Delavci čakajo eno uro, da se železo v kalupu strdi in kalup ohladi, nakar ga razbijejo. Tam kjer je pred dobro uro še zjala špranja med tračnicama, je sedaj kepa železa, ki je zvarila tračnici. Z četrimi dletmi odtečejo odvisno železo in opilijo in zbrusijo gornji del tračnice, da je prav tako gladka kot drugod.

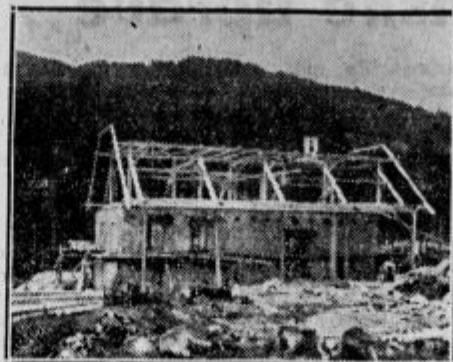
Mogoče se bo kdo, ki ve, da se pri železniških progah radi razlaganja v poletni vročini tračnice ne dotikajo točno ena druge, vprašal, kaj se bo zgodilo pri tej eni sami tako dolgi zvarjeni tračnici. Saj se bo poleti morala tako dolga tračnica vendar že precej podaljšati in to mora končno povzročiti nesrečo. Naj upoštevamo, da se tračnica, ki bo do vrha zakopana v zemljo ne bo mogla močno segreti, ker bo oddajala toploto hladnejši okolici: kamenju in prsti. Nadalje je vsa tračnica en sam blok, ki bi se že raztegnil, če bi se mogel. Zakopan v zemljo in prevezan s prečnimi vezmi, pa tega ne more in zato se bo raztezna sila v dolžino javljala le kot notranji pritisk v tračnici brez zlih posledic.

Zaganje.

Zanimivo je tudi zaganje tračnic. Dasi je dolžina proge točno izračunana in bi se torej lahko nabavile tračnice v takih dolžinah, da bi se točno ujemale, polagajo večkrat zaradi varnosti daljše. Varjenje se namreč lahko ponesreči, in konca po ponesrečenem varjenju nista več dobra za ponovno varjenje. Če gre pa vse v redu, je pa včasih tračnica predolga, naprej je pa ni mogoče pomakniti, ker so na ovinkih posebej izračunane in ukrivljene tračnice, ki se ne smejo premikati, ne naprej, ne nazaj. Odvisne konce je treba torej odžagati. Zaga je pritrjena na posebnem vzvodovju in obtežena z veliko železno utežjo, ki pritiska žago v tračnico. S posebnimi dolgimi drogrom vleče delavec žago sem in tja in tako žaga. Pišle četrte ure zadošča, da je razmeroma velika tračnica prezagana.

Ko bodo tračnice zvarjene, jih bodo s posebnimi dvigalnimi napravami dvignili do prave višine, jih uravnali ter zakopali. Sedanja dela se vrše po najmodernejših sistemih in napredujejo jako hitro. Okrog 43 patentov iz najrazličnejših panog tehnike uporabljajo pri graditvi. Najvažnejši od njih je gotovo termit, čigar točne sestave nihče ne pozna, a je vendar nujno potreben, ker omogoča moderno varjenje tračnic.

Upamo, da bodo dela tudi v bodoče dobro napredovala in da se bomo prihodnje leto že lahko vozili po moderni urogi z modernimi vozovi v Šiško.

Kranj, v septembru.

Enkrat so že časopisi precej obširno poročali o zanimivi in privlačni gorski jezerski dolini ob 30 letnici proslave obstoja »Česke koč« pod Grinotcem. Prilika bogve koliko razgledovati se po obsesti in razmaknjeni, toda zelo romantično pisani dolini, ki jo od vseh strani čuva in bdi nad veličastno goro, se takrat ni mudila. Ko pa sem pred nedavnim časom zopet posetil ta blaženi kraj miru, svežega planinskega zraka in gorske tišine, ki jo semintja prekinja ropot motorja, šumljanje studencev in tisto značilno zvonkkanje zvoncev živali, katera se pase in spreha po zaviljivo lepih planotah, tedaj se mi je tudi na Jezerskem samem nudilo marsikaj, česar nisem mogel preiti brez zanimanja. Med drugim sem tudi zvedel, da grade na Jezerskem par korakov spodaj šole nov »Prosvetni dom«, zbirališče zavedne Jezerske mladine, ki naj utira pot kulturnemu preobrazanju prebivalstva, ki naj predstavlja in kaže kot barometer višino in napredek ljudske izobrazbe v sicer oddaljeni jezerski dolini, ki pa je zadnja leta radi avtobusnega prometa in velikega dotoka letoviščarjev, zlasti poleti, živahna in glasna bolj kot vsaktera druga gorska vasica.

»Prosvetno društvo« na Jezerskem obstoji od decembra meseca leta 1927. Zavednim, mladim agilnim fantom se je tedaj posrečilo ustanoviti kulturno matiko na Jezerskem v obliki »Prosvetnega društva«. Pobudo za delo je dal g. Srečko Limovšek, organ fin. kontrole. Pristojno je bilo, da se je začelo povinovgradih prvo branje zgodnega grozdja. Precej je tudi plesnivega in gnilega, ki se mora posebej pobrati že sedaj. Vzrok je zadnje deževje, ki je trajalo predolgo. No pa škoda ni velika in ne bo raditega izostala vesela pesem: »En hribček bom kupil, ob branju. Letos ga bo veliko.

Ljutomer

V meščansko šolo v Ljutomeru, v prvi razred je letos na novo stopilo 73 učencev, 38 dečkov in 35 deklic. Skupno šteje meščanska šola v Ljutomeru 156 učencev oziroma učenk. Večinoma so to kmečki sinovi in hčere iz okolice Ljutomera, Križev in Gornje Radgone. Precej jih je tudi iz Prekmurja. Prekmurje nima meščanske šole razen v Dolnji Lendavi.

Stavbene podjetnosti v Ljutomeru ni. Čemu bomo pa zidali, če ni potrebe. Pravijo, da se Ljutomer nič ne razvija. Enak je, kakor je bil pred desetimi leti. Razen osnovne šole, nimamo v celem mestu niti ene dvonadstropne hiše. Čemu, če smo z malimi zadovoljni. Saj se tudi v teh da stanovati. Pa imamo v svoji sredini take, ki bi lahko zidali, to se pravi, imajo denar. Pa ni prevelika sila za stanovanja. Če se eden izseli, pa pride drugi na njegovo mesto. Drug drugemu delamo prostor. Meščani smo pa le. Nekdo je sicer šaljivo dostavil, da je Ljutomer tako postal mesto, ker je za trg preblaten. Jeznik! — Hotel sem reči: inicijative bo treba za razvoj Ljutomera.

St. Rupert

Sedaj se je začelo povinovgradih prvo branje zgodnega grozdja. Precej je tudi plesnivega in gnilega, ki se mora posebej pobrati že sedaj. Vzrok je zadnje deževje, ki je trajalo predolgo. No pa škoda ni velika in ne bo raditega izostala vesela pesem: »En hribček bom kupil, ob branju. Letos ga bo veliko.

Sedaj se spravlja krompir, ki je dal letos tudi dober pridelek. Le ajda nas je precej varala. Lepo je sicer pokazala v začetku, a jo je dalj časa trajajoča suša zelo zadržala v rasti in potem je pa zopet dež lil predolgo ter je veliko zrnja zarjavelo. Koruze, ki se tudi ravno sedaj pospravlja, bo tudi veliko, tako da bo naš kmet letošnjo zimo še lahko brez skrbi jedel svoj vsakdanji kruh. Tako, dragi rojaki, le veliko naberite, da se bomo drugič že pri moštu kaj pomenili.

Koroška Bela

Nobenega spomina o šolskem pouku še nimamo na Javornškem Rovtu, zakaj šolsko poslopje, katerega hočejo gobe uničiti, je v pravilu: seveda brez delavcev. Kredit je ni odprt. Precej visoko smo Rovtarji, pa bi vseeno radi kaj znali. Prosimo merodajno oblast, naj čimprej pospeši popravilo šole. Začasno pa bi nam iz naklonjenosti morda uprava KID prepustila eno sobo na Pristavi, kjer je že svoječasno bila šolska soba. Hvaležni bi ji bili za to.

V tovarni na Javorniku je zmečkal roko tov. delavcu I. Jekovcu. Družinski oče je. Pred leti mu je že par prstov odrezalo na roki in tudi na nogi se je že ponesrečil.

Tračnico žagajo.

pilo je takoj nad 30 članov. Sprva je društvo imelo le majhen oder in knjižnico. Začasno je za prireditve uporabljalo salon hotela »Kazina« tako v sezonah 1927-28 in 1929-30, v sezoni leta 1928-29 pa pri Hudinu na Sp. Jezerskem. Predstave, zlasti one v »Kazini«, so imele zadovoljiv gnoten uspeh, dočim pri Hudinu radi premajhnih prostorov in oddaljenosti ne toliko. Iskrena želja in smoter vsega dela pa je bila društvu gradba »Prosvetnega doma«. Tako je društvo leta 1928 dobilo prostor, nadarbinski svet od g. župnika, kjer naj bi se postavil bodoči dom. V jeseni se je začelo s planiranjem terena in so člani prihajali radovolje na kuluk, da pripravijo prostor. Obenem so pobirali po vasi in povsod našli pri vaščanih doberhoten odziv. Nabrali so precej lesa. Tudi občina Jezersko je dala podporo v obliki lesa. V letu 1929 v poletju so priprave napredovale in Jozorevale. Napravila se je apnenca, sejale pesek in vozil gramoz za zidanje. Vmes so se pozimi vršile predstave »Dramatičnega odseka«. Tako so priprave do spomladi 1930 došle v oni stadij, ko se je lahko začelo z gradnjo. Izvršila se je še zadnja planacija, ki je tudi dala kamenje za zidavo. Meseca julija so zidarji napravili dvorano. Zidalo se je po načrtu, a radi pomanjkanja denarja bolj v majhnem obsegu. Vse pa je pripravljeno tako, da se lahko poveča in zviša. In tako bo zgradba do zime najbrž v glavnih obrisih gotova in dvorana za sezono pripravljena.

Ob tej priliki je treba pohvalo izreči vsem članom, ki so delali kuluk, dramatičnemu odseku, občanom, ki so pokazali veliko razumevanje za stvar, in leta 1928 akcijo gmotno podprli, občini Jezersko in g. župniku za veliko naklonjenost društvu. Prihodnje leto se bo »Prosvetni dom« popolnoma dogotovil in slovesno blagoslovil in bo zopet skovan en močan člen v veliki verigi krščanske prosvete, vzgoje in izobrazbe, ki bo zavedni slovenski živelj jezerske dolinice branila pred bližnjim sosednjim vplivom tujcev.

Ko sem za vse te novice zvedel, nisem mogel drugače, da sem mladim in pogumnim pionirjem in oračem katoliške prosvete in napredka k delu prav iskreno čestital in želel čim večje uspehe.

Drugič pa bom povedal še kaj o gospodarstvu, o letoviščarjih in podobno. —e—

Cerklje

Predavanje o zadrugištvu je imel preteklo nedeljo tu referent za zadrugištvu pri kr. banski upravi, dr. Milavec. — Poslušalci smo bili zelo zadovoljni, kajti g. predavatelj govori tako stvarno in jasno, da mu v tem ni zlepa kdo kos. Pa tudi poljudno je njegovo govorjenje, dočim opažamo, da mestni ljudje večinoma na kmetih ne znajo govoriti, ker govore kar le mogoče učeno in prepleteno s tujkami, ki jih kmet ne razume. V lepem slovenskem jeziku povedano pa tudi kmečki fovek vse razume.

Letošnja letina je kar lepa. Toče smo bili popolnoma obvarovani. Vinogradi so tudi lepi. Edino to je hudo, ker niso še vsi ljudje pametni. Nekateri — hvala Bogu ne mnogi — so tako nesposobni, da so te dni že pričeli trgati. To bodo pač pili sami in ostali brez denarja.

Za poškodovance po toči v okolici Višnje gore so naše vasi zbrale zrnja, ki smo ga že odposlali in ga bomo še poslali prizadetim revežem. Prav je tako, saj ne vemo, če ne bo treba tudi nam kdaj prosjati in tedaj bomo našli odziv.

Hišni davek od kmečkih hiš prav te dni pobirajo, pa ne gre nič kaj gladko. Ljudje ne morejo razumeti, da prejšnje oblasti in sedanja banovina ni eno in isto.

Konjice

Naš konjiški družabni krog je po odhodu č. g. kaplana Zafošnika v Celje, izgubil zopet drugega člana t. j. organista in tajnika kmečke hranilnice in posojilnice g. Alojza Križnika, ki je šel iskat nadaljnje izobrazbe v glasbi in zadrugištvu na Dunaj. Delaven in agilen član v našem društvu, dober organist in pevovodja, je posebno izkazal svoje zmožnosti na zadrugišnem polju kot tajnik naše kmečke hranilnice in posojilnice, katero je tako vestno in vzorno vodil. Na njegovi poti mu želimo obilo sreče in uspeha.

Ponikva

V nedeljo dne 28. septembra nas obišče Prosvetno društvo »Skala« od Sv. Petra pri Mariboru. Ta obisk je deloma romanje na rojstni dom Slomška, deloma pa nas hočejo člani razvedriti s poučnim predavanjem, primernimi igrami in s tamburanjem. Vsa prireditve vrši pod župnijskim kozolcem po večernicah. Povabimo vse, ki se zanimajo za Ponikvo, pa tudi za vrle Šentpetrčane.

Imeniten obisk smo imeli na kvaterni petek. Gosp. Lojze Sunčič, agilni kaplan od Sv. Križa na Slatini, je pripeljal dva odlična gosta in sicer gosp. kanonika dr. Alojzija Merharja, našega slavnega pesnika Silvina Sardenka in msgr. g. dr. Aleša Ušeničnika, ki sta si ogledala rojstni dom Slomška, oreh pred cerkvijo in cerkev samo.

S podbiranjem grozdja so že začeli na Tičevem in Dolgi gori, s pravo trgatvijo pa začnejo pozneje, ker bi bilo sicer vino le prekislilo. Razne ujme se precej poznajo, posebno na Dolgi gori.

Občinski tajnik gosp. Tremli, je odložil definitivno svojo naporno službo. Želimo mu mirnega počitka v svoji hišici.

Poizvedovanje

Na velesajmu v gostilniškem paviljonu Gospodarske zveze je bil najden velik zaklopni (šavnir) ključ. Lastnik ga dobi v upravnistvu »Slovenec«.

Iz društvenega življenja

Stolna prosveta priredi prihodnjo nedeljo dne 28. t. m. za svoje člane in prijatelje popoldanski izlet v Dol. Posebej naročeni avto odide s Krekovega trga ob 2 (14), nazaj nas odpelje iz Dola ob 7 zvečer. Odbor vabi k obilni udeležbi, seveda le v slučaju lepega vremena.

Termit gori v kotliču nad kalupom. Zadnji trenotki pred varjenjem.

Plenarna seja Zbornice za TOI

Ljubljana, 25. septembra 1930.

Danes dopoldne se je vršila plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, reprezentance našega gospodarstva. Obravnavane so bile vse važne zadeve našega gospodarstva, posebno pa aktualni dogodki. Iz razprav je razvidno, kako obsežno delo vrši naša zbornica za pospeševanje gospodarstva, zlasti pa obrtništva, kateremu posveča največjo pažnjo.

Uvodoma je predsednik Ivan Jelačin ml. pozdravil zastopnika banke uprave svetnika dr. R. R. ter sporočil, da je banka uprava odobrila proračun Zbornice za 1930. Ker je svetnik R. Stermecki odložil svoj mandat, je na podlagi volitve uredbe poklican v Zbornico Peter Osterc iz Belitincev.

Predsedstveno poročilo

Nato je predsednik podal obširno poročilo o delovanju Zbornice v dobi od zadnje plenarne seje pa do danes. Iz poročila, ki ga je plenum z odobravanjem vzel na znanje, posnemamo v glavnem sledeče:

Splošni položaj.

V letošnjem letu se je vse naše gospodarsko življenje razvijalo v znaku padanja cen na blagovnih tržiščih. Uspeh in obseg poslovnega prometa sta se znatno skrnčila in zaostala za prejšnjimi leti. Industrijska podjetja so morala omejevati produkcijo, ker je eksport nazadovol zlasti v lesu. V težkem položaju je Zbornica imela dosti dela. Prvenstveno pa je obrabala pažnjo omilenju trdot v davčni praksi, ki radi potrebe večjega donosa davkov ni dovolj upoštevala težkega poslovnega položaja.

Trgovinska politika.

Leta 1930. je v trgovsko-političnem oziru odločilno. Prišli smo na križpotje, kjer se bo morala tudi naša država odločiti, da svojo dosedanje preveč liberalno politiko pod pritiskom politike inozemskih držav zamenja z politiko intenzivnejše zaštite domačega dela. V nizu mednarodnih sporazumov je omeniti trgovsko pogodbo z Romunijo, obmejni sporazum z Bolgarijo, uveljavljenje minimalnih carin v prometu z Brazilijo in Egiptom. Za našo gospodarsko propagando in razvoj zunanje trgovine pa dobiva vedno večji promet tudi Zavod za pospeševanje zunanje trgovine.

Zakonodajno delo.

Zakonodajno delo je bilo jako obilno in plodno. Od zadnje plenarne seje sem je bilo uveljavljenih mnogo več za gospodarstvo važnih zakonov, najvažnejši pa je gotovo med zakonskimi projekti načrt novega obrtnega reda. Zbornica je predložila konkretne izpreminjalne predloge in najbrže bo skupno z zakonom o zbornicah predložen vrhovnemu zakonodajnemu svetu še to jesen. Vprašanje zbornic se je obširno obravnavalo na letošnji konferenci zbornic in prodrla je stališče večine, da naj ostanejo zbornice skupne. Kar se tiče snovanja odsekov za kmetištvo po vzgledu belgajske trgovske zbornice, za enkrat še ni odločitve.

Davčne zadeve.

Novi državni proračun za 1930-31 je prinesel povišanje izdatkov, iz finančnega zakona pa so bile letos izločene odredbe legislativnega značaja. Banovinski proračun tvori poleg državne notacije še 16 raznih banovinskih davščin. Povprečna obremenitev po banovinskih davščinah je v naši banovini zelo velika. Za potrebe oddelka za trgovino, obrt in industrijo je določenih 3.48 mil. Din, to je za podporo nadaljevalnim šolam, tečajem za izobrazbo učiteljskega, za pospeševanje obrta in trgovine in za pospeševanje tujiskega prometa. Zbornica bo stremela delo v banovini dopolnjevati z delom svojega zavoda za pospeševanje obrta. V davčni zakonodaji imamo velike spremembe. Izvršila se je reorganizacija finančne uprave. Izpremenil se je zakon o neposrednih davkih, kjer je prinesla sprememba določil glede sestave reklamacijskih odborov veliko izmenjavanje. Poleg gospodarskih zbornic so zastopane sedaj tudi druge zbornice na škodo gospodarskih. Uredilo se je vprašanje bonov, nadalje izmera vojnice, katero pa bi bilo treba znati. Uveljavljen je bil trošarinski zakon, revizija taksnega zakona je pa izvedena le deloma. V avtonomnih finančnih so mnogi ukrepi povzročili povišanje občinskih izdatkov, kar je občine prisililo na nalaganje novih davkov. Ob vsaki priliki se je naglašala nuja potreba ureditve samoupravnih financ z zakonom. Pritožbe proti davčni praksi so naprjene skoraj izključno proti oceni čistega dobička, kjer se katejorne trdote novega zakona. Praksa priredbe vedno bolj kaže, da je nujno potrebno poenostaviti priredbo s tem, da se vsaj manjši davkoplačevalci oproste vlaganja prijav in enotnost ocenjuje dohodke pavlino, kakor je Zbornica že predlagala. Zbornica je izvedla v teku leta 1930. mnogo važnih načelnih akcij v davčnih zadevah.

Položaj trgovine.

Slaba konjunktura je konkurenco v trgovini zelo poosttrila. Zakonodaja pa je mnogo pripomogla k ozdravitvi razmer. Uveljavljen je bil zakon o pobijanju neelojalne konkurence, nadalje zakon o razporeditvi, konkurni zakon in zakon o priložni poravnavi izven konkurne. Stalne so pritožbe proti prepovedanemu zbiranju naročil potnikov pri zasebni stranki. Tudi glede krošnjarijen, ki v resnici ogrožajo obstoj manjših podeželskih obratov, je ponovno intervenirala. Nadalje so za trgovino bili uveljavljeni še drugi važni zakoni, kakor se je tudi uredilo vprašanje odpiranja in zapiranja obratovališč.

Socialno-politična vprašanja.

V ospredju socialno političnih vprašanj stoji danes vprašanje revizije zakona o zavarovanju delavcev. Že v zadnji seji je Zbornica podala svoje predloge za revizijo zakona o zavarovanju delavcev, zakon o zaštiti delavcev in zakon o inspekciji dela. Kakor se čuje, je načrt za revizijo zakona o zavarovanju delavcev že gotov. Zbornica posveča posebno pozornost Trgovskemu bolniškimu in podpornemu društvu. Nadalje je zahtevala, da se tablice opasnosti za uvrstitev obratov v nevarnostne razrede pri nevarnem zavarovanju temeljito revidirajo. Zbornica je imenovala svoje delegate v upravne odbore oz. ravateljstva javnih borz dela. Interesantno je, da je naša država ratificirala 20 mednarodnih konvencij dela in da zavzema v tem oziru med vsemi državami, ki so članice Društva narodov, tretje mesto.

Obrtniške zadeve.

Kakor v trgovini, tako se je občutila kriza tudi v obrtništvu, kjer se opaža pomanjkanje naročil. Na deželi povzroča pomanjkanje zasluzka splošna oslabilost kupne moči kmeta. Mehaničarska dela vedno bolj izpodiriva obrtniško delo, legalni konkurenci se pridružuje še nelegalna konkurenca krošnjarijev. Kljub vsemu pa imamo zabeležiti lep

napredek v kakovosti obrtniških izdelkov, zlasti mizarske stroke, ki v tehniškem in v umetniškem pogledu dosega inozemsko konkurenco. Zbornica je imela veliko dela obrtno-pravnega značaja. Povsod je ščitila interese obrtništva ter žrtvovala izredno mnogo za obrtno nadaljevalno šolstvo.

Na koncu poročila je podal predsednik statistiko zborničnega poslovanja, ki kaže obsežnost dela v uradu.

POROČILO RAČUNSKIH PREGLEDNIKOV.

V imenu računskih preglednikov je poročal o zborničnem računskem zaključku zb. svetnik Jernej Ložar. Revizija in skontracija je ugotovila pravilnost vknjizb. Zborničnemu generalnemu tajniku dr. Franu Windischerju je bil podeljen absolutorij. Premoženje posameznih zakladov je znašalo konec leta 1929. (v tisočih Din): zbornični 2.749, pokojninski 1.981, za prireditve razstav 145, za volitve 103, za pomoč mali trgovini in obrti 8, za izdajanje učnih knjig 79, za obnovo centra ne kurjave 73, za zbirke 80, Zavod za pospeševanje obrti 229, obnova inventarja 29. Poročilo je bilo sprejeto na znanje.

O pritožbi lekarnarja Sušnika iz D. Lendave proti odmeri zbornične doklade je poročal zb. konzulent Fr. Žagar. Pritožba je bila kot neosnovana zavrnjena.

Prometna vprašanja

Referent zb. tajnik Ivan Mohorič je ugotovil, da železniško omrežje v Sloveniji tudi po dograditvi prekmurske in rogaške železnice ne predstavlja zaokrožene celote. Potrebni sta še dve železniški zvezi: Št. Janž-Sevnica in Kočevje-Sušak. Sedaj pa smo še vedno navezani na inozemske luke, katerih tarifa politika ni za naše interese. Ker je vse ostalo urejeno, ostane le še rešitev finančnega vprašanja in treba bo najeti za re proge posojilo. Nadalje je treba zgraditi še drugi tir med Zidanim mostom in Zagrebom, nadalje otvoriti železniški promet z Madijarsko. Stalno se poudarja potreba ojačenja kamniške proge in upati je, da se bo preuredil vendarle tudi ljubljanski glavni kolodvor. Poleg teh večjih del so pa potrebna še manjša gradbena dela na mnogih krajih. Zlasti je potrebno še popravilo Savinske proge in preureditev konjske železnice v normalno tirno. Pri preloži gradbenih potreb železniškega omrežja dravske banovine je treba upoštevati dejstvo, da dajejo subotško, belgajsko in sarajevsko železniško ravateljstvo skupno s petkrat tako velikim omrežjem, kakor je ljubljansko, komaj polovico one toneže, ki jo daje naše področje v izvoznem prometu. Važno je, da je železniška uprava končno vendarle stopila v stik z gospodarskimi krogi, ki se zavzemajo zlasti za moderniziranje potniškega prometa z uvedbo motornih vozil, katerih je naloženih 56 in jih bo del dobilo tudi ljubljansko železniško ravateljstvo. Tarifni odbor je imel letos veliko dela z blagovnimi tarifi. Železniška uprava je izvedla dalekosežno a obenem enostransko tarifno reformo ter je za sirovske predmete (skoro dve tretjini celokupne toneže) zvišala tarife in tako občutno oskodovala gospodarstvo. Zlasti je škodoval naši premogetovni industriji velik uvoz inozemskega premogeta. Sedanje železniške tarife bremene zlasti zbornično področje, kjer se ne more posluževati cenene vozne poti, kar prihaja zlasti v korist inozemskemu uvozu. K izpadu dobav premogeta za vzhodne dele države, je prišlo še dejstvo, da so letos državne železnice znizale svoje nabave za 40% in s tem poosttrile položaj v naših revirih. Poleg rudarske industrije je treba pomagati s tarifnimi olajšavami tudi lesni industriji in trgovini, katere zlastj se čuti v najširših plasteh. Potrebno je, da naša železniška uprava stopi takoj v stik z italijansko železniško upravo, da se naša direktna tarifa za promet z Italijo revidira na isti podlagi, kot je sestavljena direktna tarifa za promet z Avstrijo. Treba je, da naša železniška tarifa boljje ustrega potrebam gospodarstva. Proračun prometnega ministrstva je treba reformirati tako, da se vsi dohodki železnice porabijo za železniške svrhe, da se železniški promet ne obremenjuje še s posebnim davkom, nadalje pa naj se izdatki za ne-železniške svrhe krijejo iz splošnega državnega proračuna.

Zb. svetnik Strgar iz Kamnika predlaga resolucijo, ki zahteva zgraditev ceste Kamnik-Luče.

Za reformo davka na poslovni promet

Leta 1921. uvedeni in 1922. izpopolnjeni davek na poslovni promet je neenakomerno obremenjeval naše gospodarstvo, kajti eno četrtino vsega davčnega donosa je dala Slovenija. Razumljivo je, da so gospodarski krogi stalno nastopali za odpravo tega davka. Reforma tega davka z dne 12. julija t. l. je skušala odstraniti trdote tega zakona s pavsalizacijo faz. Pavsalizacija ima dobre in slabe strani. Prevladujejo pa dobre. V kombiniranem skupnem davku na poslovni promet bi bilo dobro, da bi se prevzel iz Avstrije odkupni sistem, kar pomeni zlasti za obrtniško velike ugodnosti. Nadalje bi bilo treba določiti fakultativno ali obilgato prevalitev (za slednjo določiti kazenske sankcije). Nadalje naj se plačilo z menico ne smatra za plačilo v gotovini. Paziti pa je zlasti treba, da ne bo produkt dvakrat obremenjen. K tem izvajanjem poročevalca zb. konzulenta Žagarja, je ugotovil sv. Lenarčič, da se naj vedno upošteva težak položaj celokupnega našega gospodarstva.

Izenačenje čekovnega prava

Poročevalec zb. tajnik dr. Ivan Pless ugotavlja, da gredo stremjenja v vseh gospodarsko naprednih državah za tem, da se menično in čekovno pravo izenači na mednarodni podlagi, da bodo veljali s časom glede menice in čeka v vseh državah enaki normativni predpisi. Naš novi menični in čekovni zakon kaže, da se je v skoro vseh bistvenih določilih prilagodil zaključkom haške konference za mednarodno privatno pravo. Ta konferenca in mednarodna trgovska zbornica sta za enotne predpise o menici in čeku, ki naj bi se postopoma uveljavili v vseh državah. Zato se je vršila letos spomladi v Ženevi konferenca za izenačenje meničnega prava. Na drugem zasedanju, ki se bo vršilo januarja 1931, pa bodo obravnavane konvencije za izenačenje čekovnega prava. Resolucija ženevske konference prosi vlade, da prouči projekte, o katerih bodo razpravljani na drugi konferenci, zashišale pa naj bi tudi strokovnjake prizadetih krogov. Ministrstvo pravde je Zbornico pozvalo, da se izjavi o načelnih vprašanjih glede izenačenja. Zbornica je izvedla pismeno anketo ter dobila izjave strokovnjakov interesentov ter jih bo poslala ministrstvu pravde. Zbornični plenum je z odobravanjem vzel na znanje predloge referenta glede naslovnega vprašanja.

Za znižanje poštnočekovnih pristojbin

Tudi o tem vprašanju je poročal zb. konzulent Žagar. Poštnočekovni promet pri nas stalno narašča, vendar se ne dosega dimenzij drugih držav. Tako pride na primer v Nemčiji na 50 prebivalcev en račun, v Češkoslovaški na vsakih 100 preb., pri nas pa šele na 675 preb. Visoke pristojbine izgledajo same na sebi nizke, toda pri velikem prometu so prav znatne, tako, da imajo n. pr. za prenos nakaznic na čekovni račun skoro prohibitivev značaj. Zato si puste gospodarji nakaznice raje izplačevati v gotovini. Za one, ki imajo velik nadrobni promet so pristojbine visoke. Zato predlaga referent, da skleni plenum podati Poštni hranilnici tale predlog za znižanje poštnočekovnih pristojbin: Pristojbina od vsakega dobropisa ali vplačila naj se zniža od 50 par na 20 par, pri zneskih od 100 Din pa na 10 par. Provizijo za izplačila v gotovini naj se zniža od 1/2 promila na 1/4 promila. Pristojbina za prenos nakaznic na čekovni račun naj se zniža od 1 Din na 20 par. Cena poštna položnice naj se zniža na polovico. Plenarna seja je sprejela tale predlog soglasno.

Delo

Zavoda za pospeševanje obrti

Poročilo v obrtnem pospeševanju je podal predsednik Zavoda Ivan Ogrin. Treba je poskrbeti našim ljudem dovolj zasluzka v domačem kraju in predvsem delati za napredek obrti. Zbornica je napravila velik korak naprej, ko je z lastnimi sredstvi v lastnem delokrogu ustanovila lani Zavod za pospeševanje obrta. Če primerjamo delo v sosednjih državah, vidimo, da nas čaka še mnogo. Toda kljub vsemu moramo ugotoviti, da se kakovost naših obrtnih izdelkov vedno bolj izboljšuje. Idealno bi bilo, da si zgradi obrtnišvo lastni dom, ki ne bi bil dom za reprezentanco, ampak dom za obrtno izobraževanje. Poleg pouka obrtnikom bo pa treba še obrtnikom organizirati skupno nakupovanje surovin itd., celo vrsto za obrtnika zelo pomembnih zadev. Pritegniti bo treba strokovne moči k delu in upati je, da bomo v prihodnjem letu s skromnimi razpoložljivimi sredstvi mnogo naredili za povzdigo našega obrtnega stanu. Državni obrtno pospeševalni urad je prešel k banovini in prav bi bilo, da se doseže smotreno sodelovanje zborničnega zavoda s tem uradom, kakor tudi sodelovanje večjih mest. Nato predlaga referent, da se poslovnik zavoda spremeni v tem smislu, da se izvoli v ožji odbor še en trgovec.

Po poročilu podpredsednika Ivana Ogrina je ugotovil Ivan Jelačin, da je bilo prvotno zamišljeno pri zavodu za pospeševanje obrti obeh oblastnih samouprav ter mestnih občin Ljubljana, Maribor, Celje. Podal je kratek historiat ustanovitve zavoda ter izjavil, da se vedno odkrito trudi za ublažitev nasprotov in da je bil vedno objektivno. Ne samo po 6. jan., ko so bili položeni novi temelji državi, ampak že koj, ko je bil izvoljen za predsednika zbornice, se je ravnal po načelu, ki so bila kasneje izražena v manifestu 6. jan. Vedno se je zavzemal za podporo obrtništvu in pri tem premagal mnoge težkoče. Dobil pa je dopis banke uprave z dne 29. marca 1930, v katerem se mu naračja, da naj upošteva pritožbe, ki se nanašajo na neupoštevanje manjšine, postopanje zavoda in neupoštevanje obrtnih združenj. Zato mu je bilo naročeno, da naj se pri volitvah upošteva manjšina, in da se izpolnjujejo predpisi glede zasliševanja združenj, nadalje, da se dela sporazumno z državnim zavodom in nadalje, da se uredi stvar s strokovnimi glasili. Zato predlaga, da se izvolijo v eksekutivno zavoda Jelačin, Ogrin, Hohnjec, Remec, Florjancič in Rebek.

Samostojni predlogi

Glede na izjavo predsednika, da ne bo trpel dveh blagajn, ugotavlja zbornični podpredsednik Ivan Ogrin, da nima nikakega posla z denarjem, ker gre vse skozi glavno blagajno. Nato predlaga interpelacijo na predsednika, ker se na raznih obrtnih sestankih še vedno pojavljajo glasovi, da Zbornica ni bila pravilno izvoljena, kar pomeni brskiranje. Predsednik odgovarja, da bo na podlagi poslovnika dal odgovor na prihodnji seji. Nato sta govorila Volk in Rebek v smislu znanih svojih predlogov. Zbornični svetnik Rojina pa je predlagal, ker je debata nepotrebna, da se stvar vrne v osek. Nato ugotavlja g. Ogrin, da se je delalo vedno po zakonu in da se polagajo vedno račun. Glede na očitke manjšine o postopanju dispenziranja ugotavlja g. svet. Ložar, da se ni zgodilo ničesar proti zakonu, pač pa da se je skušalo pomagati obrtnikom. Pri glasovanju je dobil predlog predsednika Jelačina za izvolitev v eksekutivo 20 glasov, proti pa je glasovalo 11. Po glasovanju je zb. svetnik Vrečar izrazil željo, da ne gre pogrevati starih stvari, nadalje je bil Rebek pozvan k sodelovanju. Konstatira pa, da je obrtni osek vedno pravilno posloval. Glede poslovnika je treba ugotoviti, kakor je ugotovil zb. generalni tajnik dr. Windischer, da je treba poslovniki spreminiti, ker je bil prvotni poslovnik narejen za slučaj drugačne organizacije Zavoda, kakor je sedanjí Zavod. Rebek je predlagal, da se ukine izdajanje glasila »Jugoslovanski obrtnik« in da se da podpora »Obrtnemu vestniku« in dvema gostilničarskima listoma. Plenum pa je sklenil, da se dajo v tem oziru Zavodu proste roke. »Jugoslovanski obrtnik« pa bodo pošiljali vsem šolam in združenjem, uredništvo in upravo pa prevzame zb. oseboje.

Poročilo o delovanju Zavoda je podal zb. tajnik dr. Pretnar. O delu Zavoda, kakor tudi o načrtih za 1931 smo pa že poročali v našem listu 12. t. m., ko so se vršile seje odsekov Zbornice.

Zb. svetnik Bruderman predlaga, da Zbornica prosi bansko upravo, da naj na podlagi čl. 21. pravilnika za pobiranje občinskih trošarin nujno odredi, da se pobiranje občinskih trošarin prilagodi zakonitim odredbam.

Zb. svetnik Vrečar prosi plenum, da se zavzame Zbornica za to, da se tudi rokodelci, ki so samostojno drugim na službo za odkodnino, z izključno ali pretežno uporabo lastne telesne moči, uvrstijo v smislu zakona o neposrednih davkih v III. davčno skupino.

Zb. svet. dr. Rekar predlaga, naj Zbornica izposluje, da se številu članov reklamacijskih odborov v Ljubljani in Mariboru poviša najmanj za 8, da bodo mogli biti v njem v zadostni meri zastopani trgovina, obrt in industrija, ki tvorijo nad 98% vseh davkoplačevalcev, nadalje, da članstvo v reklamacijskem odboru ne bo vezano na bivališče v kraju, kjer zaseda reklamacijski odbor.

Zb. svet. ing. Remec predlaga akcijo za znižanje poštnih pristojbin z aeroplansko pošto, ki so bile pred nedavnim povišane, pa se jih poslužuje naša trgovina in industrija v vedno večji meri.

Zb. svet. Kristof Spaniček predlaga, naj Zbornica opozori bansko upravo na stalne kršitve

obrnih predpisov s prošnjo, da izda banska uprava v tem oziru ponovno stroga navodila vsem okr. načelstvom, da se vsaj deloma zajeze kršitve, ki se dogajajo zlasti po deželi skoro dnevno.

Zb. svet. Rebek predlaga za obvezno zavarovanje obrtnikov, ki pa naj bi bilo ločeno od delavskega zavarovanja. Zavarovanje naj bi bilo bolezensko, nezgodbno in starostno.

Zb. svet. Volk predlaga akcijo za znižanje bremen malih obrtnikov. Sušnik pa, da se na skupni dohodek do 10.000 Din ne pobira dopolnilni davek.

Ob zaključku seje je predsednik čestital bivšemu predsedniku Zbornice k njegovi zlati porokli. Nato je pozval vse člane, da naj prenehajo brezplodne burne debate, da se naj izgleda nasprotstva, tako da bomo vsi lahko složno delali za procvit naše trgovine, obrti in industrije.

TECAJI ZA KAPUNJENJE.

Perotinarski osek kmetijske družbe je priredil dne 26. avgusta in 20. septembra t. l. tečaj za kapunjenje perotine v valini centrali tega odseka, Linhartova ulica 9, pod vodstvom predsednika tega odseka g. Scher-ja, ki je izvršil operacije in demonstriral orodje za kapunjenje po metodi prof. P. Collignona. Zanimanje za te tečaje je bilo precejšnje. Obiskali so med drugimi tečaje interesi iz najbolj oddaljenih krajev naše banovine. Prijavilo se je toliko frekventantov, da mora napraviti osek še nadaljnje tečaje. Da imajo kurzi popoln uspeh, kaže dejstvo, da so nekateri frekventanti prvega tečaja pokazali pri drugem tečaju vse spretnosti, ki jih operater potrebuje.

OUZD v avgustu. Po pravkar objavljenih podatkih OUZD v Ljubljani se je število članov v avgustu 1930 v primeri z julijem 1930 zmanjšalo od 102.275 na 102.269 (povečalo se je število ženskih članov, padlo pa število moških), nadalje tudi število bolnikov od 2728 na 2662, odstotek pa od 2,67 na 2,60%. Povprečna dnevna mezla je narasla od 26.84 na 26.93 Din, skupno od 2.745 na 2.756 milij. dinarjev.

Podpiranje sadnih drevesnic. Kr. banska uprava dravske banovine je izdala navodila glede podelitve podpor sadnim drevesnicam. Podpore so lahko deležni le oni drevesničarji, ki goje za odjavo vrste, ki so določene po sadnem izboru za dravsko banovino. Podpora se podeli tudi ob ustanovitvi drevesnic, če so nove potrebne. Kdor dobi podporo, se bo moral držati navodil sedaj izdanega pravilnika.

Borza

Dne 25. septembra 1930.

DENAR

Današnji devizni trg beleži le malenkostne izpremembe tečajev. Zaključena je bila edino deviza Curih, katero je dala Narodna banka. Znatnejše pa so bile kompenzacije.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2277.50 bl., Berlin 1345.50 bl., Bruselj 787.52 bl., Budimpešta 988.89 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 797.27 bl., London 274.57 bl., Newyork 56.38 bl., Pariz 221.81 bl., Praga 167.82 bl., Trst 295.84 bl.

Zagreb. Amsterdam 2274.50—2280.50, Berlin 1344—1347, Bruselj 787.52 bl., Budimpešta 988.89 bl., Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.77—798.77, London 274.17—274.97, Newyork 56.39 bl., k. bel 56.39—56.59, Pariz 221.81 bl., Praga 167.22—168.02, Trst 294.822—296.822. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 4.397 milij. Din.

Belgrad. Amsterdam 2274.75—2280.75, Berlin 1344—1347, Budimpešta 987.39—990.39, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.77—798.77, London 274.17—274.97, Newyork 56.28—56.48, Pariz 220.81—222.81, Praga 167.02—167.82, Milan 294.55—296.55.

Curih. Belgrad 9.12875, Amsterdam 207.85, Atene 6.675, Berlin 122.74, Bruselj 71.86, Budimpešta 90.235, Bukarešt 3.07, Carigrad 2.445, Dunaj 72.75, London 25.05375, Madrid 55.30, Newyork 515.475, Pariz 20.2425, Praga 15.30, Sofija 3.785, Trst 26.995, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.95, Stockholm 138.50, Oslo 137.925, Helsingfors 12.975.

VREDNOSTNI PAPIRI

Med državnimi papirji je bila danes znatnejše zaključevana vojna škoda, katere tečaj pa je popustil. V ostalih državnih papirjih ni bilo zaključkov, tečaji so pa tendirali navzdol. V bančnih papirjih so bili običajni zaključki v delnicah Poljo in Jugobanke po neizpremenjenih tečajih. Nadalje je bila zaključena tudi Zemaljska banka. Industrijski papirji beležijo promet v delnicah Guttmanne in osješke Sečerane po običajnih tečajih, nadalje pa je popustila Trboveljska.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97.25 bl., 7% Bler. pos. 85.75 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastrediona 925 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Sešir 105 den., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 87.75—88.50, agrari 55.75 bl., vojna škoda ar. 434—436 (437, 437.50), 6. 436.50—437.50, 12. 436—437 (437, 436, 436.50), 8% Bler. pos. 97.75 bl., 7% Bler. pos. 85.25—86, 7% pos. Drž. hip. banke 84.25—85.50, 6% begl. obv. 75.50—76.50. Bančne delnice: Ravna gora 75—80, Hrvatska 50 den., Katolička 36—40, Poljo 56—56.50 (56), Kreditna 96 den., Union 191—194, Jugro 77.50—78.50 (78), Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 66 den., Narodna 8126—8250, Obrtna 36—40, Prastrediona 922.50—923.50, Etno 152.50—160, Srbska 188 den., Zemaljska 131—132.50 (132). Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttman 155—160 (155), Slaveks 60 den., Slavonija 200 den., Danica 105 bl., Pivara Sar. 180—190, Drava 215 d., Sečerana Osjek 309.50—312 (310), Nar. ml. 20 den., Vevče 124 den., Isis 44—50, Ragusea 397—400, Oceania 200 den., Jad. plov. 550—600, Trboveljska 388—387 (387), Cement Split 250 den.

Belgrad. Narodna banka 8170—8250, 7% inv. pos. 89.50—90, agrari 55.50—56.50, vojna škoda 451.50—452.50, 10. 454.50—455, 11. 458, 12. 461.50, 8% Bler. pos. 100.50, 7% Bler. pos. 89, 7% pos. Drž. hip. banke 88.50.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 84—85, Newyork: 8% Bler. pos. 95.50—97, 7% Bler. pos. 83.25—84, 7% pos. Drž. hip. banke 82.125—83.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 90, Wiener Bankverein 17.65, Creditanstalt 47.25, Escomptes 159, Zivno 91.70, Mundus 157, Alpine 24.65, Trboveljska 48.05, Rima Murany 82.00.

Žitni trg

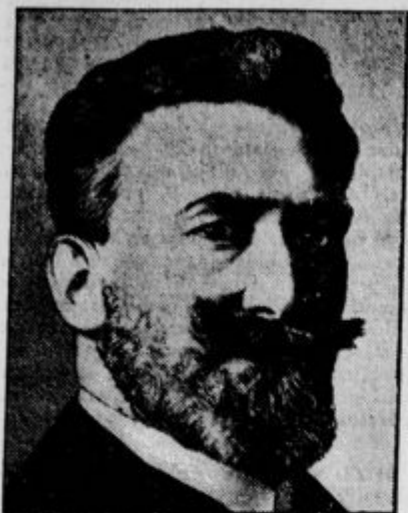
Tudi danes je vladala na žitnih trgih slaba tendenca. Cene so pri nas ostale neizpremenjene, vendar z izrazito tendenco navzdol. Danes je začela trgovati promptna nova po 92.50, stara pa se trguje po 105. Umetno sušena se trguje po 90—100. Položaj je v splošnem nejasen, zlasti v Ameriki, kjer pa je zopet pričakovati skorajšnje pojasnitve. V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 20 vagonov pšenice, 1 vagon ovs, 20 vagonov koruze, 8 vagonov moke. Tendenca neizpremenjena.

Usoda zaprtih poljskih poslancev

Razgovor zagovornikov s pravosodnim ministrom - Nov intervju maršala Pilsudskega - Osební napad na socialističnega poslanca

Usoda poljskih poslancev, ki so zaprti v Brest-Litovsku, stalno zanima poljsko javnost, posebno pa sedaj po zadnjem intervjuju maršala Pilsudskega, ki je jasno namignil, da aretacij opozicijskih poslancev še ni konec. Čeprav do sedaj še nihče ni mogel priti

Avstrijski trgovinski minister Schuster, ki je odstopil.

v stik z zaprtimi poslanci, so vendarle prodrele v javnost vesti o življenju aretirancev v vojaškem zaporu.

Opozicijski listi poročajo, da je vsak poslanec zaprt posamezno. Celice so po 3 metre dolge in po 2 metra široke. V vsaki celici je železna postelja s slamnjako, stol in majhna miza, na kateri je nemogoče kaj delati. Jed prinašajo v ječo častniki, pred celico pa stražijo navadni vojaki. Poslanci gredo vsak dan eno uro na sprehod, toda za časa sprehoda se ne smejo z nikomer razgovarjati, niti ne med seboj. Vsakega aretiranca spremlja po en stražar. Kaditi ne smejo niti v celicah, niti na sprehodu; sploh pa v celi trdnjavi ni dobiti ne tobaka, ne cigaret.

Te dni je minister pravde Car sprejel dekano pravne fakultete in tri odvetnike, ki bodo branili aretirane poslance. Ministru pravde so stavili nekaj vprašanj, med drugim tudi, če namerava vlada prepeljati aretirane poslance v civilni zapor. Minister Car je odgovoril, da zapor v vojaški ječi ni v nasprotju z državnimi zakoni, ki da dovoljujejo, da se tudi civilne osebe lahko zaprejo v vojaški zapor in obratno. Minister je nadalje tudi dejal, da so poslali aretirancem v Brest blanket s polnomočjem za branilce. Ko bodo te blanketke izpolnjene, se bodo poslale onim odvetnikom, ki jih bodo aretiranci sami izbrali. Higijenske razmere v zaporu so popolnoma dobre. Ravno tako je tudi dobro zdravstveno stanje aretirancev. To potrjuje zdravnik, ki vrši vsak dan pregled. Vsi aretiranci gredo vsak dan na sprehod in se dosedaj še nihče ni pritožil niti zdravniku niti sodnim oblastem. Kar se tiče pošiljanja paketov aretirancem, je minister dejal, da bo to zadevo rešil po odobrenju poljskih oblasti, ki pa se bodo strogo držale predpisov. Nadalje je minister tudi izjavil, da je njegova želja, da se v vseh stvareh dela po ustavnih predpisih.

Po tem intervjuju so objavili poljski listi intervjuv časnikarjev z državnim tožilcem Michalovskim, ki je pobijal trditve, da bi pošiljanje kake malenkosti aretiranim poslancem moralo imeti dovoljenje vojnega ministra. Opozicijski tisk je namreč objavil vest, da se mora vojno ministrstvo prositi, če hoče kdo aretirancem kaj poslati v zapor. Državni tožilec je nadalje izjavil, da so aretiranci v zadnjem času z dovoljenjem oblasti dobivali v zapor knjige, šah in druge malenkosti. Michalovski je dalje dejal zastopnikom listov, da so aretiranci zdaj nameščeni v dveh lepo urejenih prostorih.

Odvetniki obtoženih so po intervjuju pri ministru pravde imeli dolgo konferenco, na kateri so soglasno sklenili, da vložijo protest

proti aretaciji opozicijskih poslancev in da se v javni resoluciji zahteva, da jih takoj izpuste na svobodo.

Iz senzacionalnega intervjuja maršala Pilsudskega, ki ga je nedavno dal, pa se vidi, da energičen nastop proti poljski opoziciji še ni končan, ampak se nasprotno lahko računa z aretacijo novih opozicijskih poslancev, ker je maršal Pilsudski govoril o novi tranši, ki da bo poslana v brestovske zapore.

V Varšavi se še ni poglelo razburjenje, ki ga je izzvala sobotna bitka v parlamentu. Očividci so v varšavskem tisku takole opisali žalostni dogodek: V soboto dopoldne okoli 10 je prišel v parlamentarno palačo vpokojeni polkovnik Wyżł-Scieżynski in vstopil v restavracijo, kjer je v družbi nekaterih poslancev sedel glavni urednik socialističnega »Robotnika« in vodja poljske socialistične stranke Niedzialkowski. Polkovnik je stopil k njemu in ga dvakrat udaril s palico po glavi, tako da se je ves krvav nezavesten zgrudil na tla. Ostali poslanci so se vrgli na napadaleca, toda so ga spustili, ko jim je povedal, da ne gre za političen, ampak osebni obračun radi grde informacije, ki je bila objavljena v »Robotniku«. Slučaj je v varšavski javnosti izzval veliko ogorčenje. Napadi na znane osebnosti so tam že kar na dnevnem redu. Javnost še ni pozabila, kako so pred nekaj leti neznanci v častniških uniformah prematili bivšega finančnega ministra Zdzichovskega, potem kako je bil tepen književnik Nowaczynski in nedavno poslanec Dombiski. Poljski listi vidijo v tej podivjanosti javne morale resen opomin za bodočnost.

Lov na slanike je v polnem teku. Tipična slika z obrežja Severnega morja: slanike nalagajo v sode, da jih potem razpošljejo po svetu.

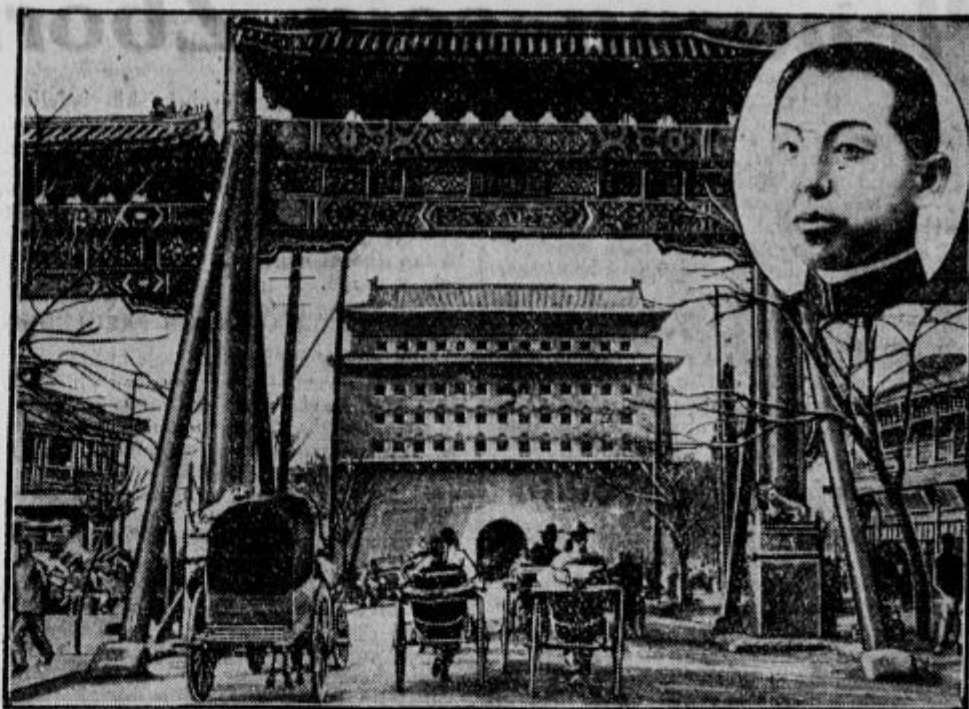
Žrtve tečajne puščave

Ce se je po 30 letih posrečilo najti ostanke švedskega raziskovalca Andreeja, bodo morda pozneje naleteli tudi na kosti ostalih ponesrečenih potovalcev v dežele skrajnega severa. Njih lista ni tako dolga, šteje samo 141 imen, pomeni pa toliko muk in požrtvovalnosti, da ne obledi tudi v primeri z najbolj krvavimi vojnimi številkami. Dvanajst v tečajnem ledu pokopanih potnikov je izginilo šele pred dvema letoma. To je šestorica od moštva Nobilevega zrakoplova, in druga šestorica, ki je z Amundsenom na čelu na francoskem letalu hitela na pomoč Nobilevi ekspediciji. Ostalih 129 mož se je ponesrečilo pred več kakor 80 leti v bližini Bafinovega otoka. To je moštvo angleškega raziskovalca sira Johna Franklina, ki je v svojem času prav tako slovel, kakor pozneje Amundsen. Maj-

lega otoka, kjer je umrl Andree. Tako je razsežno kraljestvo večnega ledu. Še osem let pozneje je našla po Franklinovi vdovi opremljena skupina raziskovalcev več okostnjakov in zapiske na otoku kralja Williama, kakih 500 km daleč od Beachyja. Iz teh zapiskov so zvedeli, da je moralo Franklinovo moštvo leta 1846. zapustiti obe ladji, ker ju je stisnil led. V Evropi so razsajale revolucije, a nesrečni mornarji so tavalji skozi dve leti po ledeni puščavi. Do človeških naselbin niso prišli. Sir John Franklin in del moštva je podlegel razmeroma kmalu mrazu in pomanjkanju. Ostalih 100 mož je romalo naprej do leta 1848., iz katerega izvirajo zadnji dnevniki. Onemogli so in umrli sredi večnega snega. Njihovi grobovi so nam še neznani.

Varnostna padala za letala

V zadnjem času se je v Združenih državah ponovno pripetilo, da je letalo, ki je bilo prisiljeno, da se spusti na tla radi defekta, pilot predčasno zapustil in je tako letalo napravilo veliko škodo, če se je zaletejo v kako poslopje. Zato so v Ameriki ponovno energično zahtevali, naj se boljše poskrbi za take slučaje. V mnogih slučajih je kriv pilot, ki predčasno zapusti letalo, ki potem brez vodstva lahko povzroči ogromno škodo. Kapitan ladje, ki se potaplja, zapusti ladjo šele potem, ko je poskrbel za varnost vseh potnikov. Ravno tako bi moral tudi pilot zapustiti letalo zadnji. Edino sredstvo, ki bi se dalo uporabiti, je to, da bi pilot, preden bi zapustil letalo, slednjega naravnal, da bi padlo na tla na takem kraju, kjer bi ne bilo nikakih poslopij. Ker pa je to mogoče le v malo slučajih, so sedaj prišli ameriški inženjerji na novo idejo. Konstruirali so tako padalo, ki bo lahko vzelo v svoje varstvo celo letalo. Pilot ga bo prav lahko s svojega sedeža odprl, če bo letalu pretfila nevarnost. Med padanjem bo imel pilot priliko ustaviti motor in bo letalo lahko brez škode lepo počasi pristalo.

Peking je menjal svojega lastnika. Kitajsko mesto Peking, iz katerega prinašamo karakteristično cestno sliko s slovečimi vrati, so 22. septembra brez boja zasedle čete mandžurskega guvernerja generala Čang-Hsi-Liang (v krogu).

Letni praznik zamorcev

Veliki letni praznik, ki ga praznujejo ameriški zamorci, ki so še preostali iz angleških časov Severne Amerike, namreč njihovi potomci, so tudi letos praznovali v Vilingtonu. Kakor pred 175 leti, so tudi letos prišli tisoči zamorcev iz vseh krajev Združenih držav, da se zopet enkrat snidejo s svojimi sorodniki, znanci in prijatelji, s katerimi se vidijo samo vsako leto enkrat. Ta letni praznik ima svojo tradicijo še iz onih časov, ko zamorcem še ni bilo dovoljeno zbirati se v skupine. En sam dan v letu jim je vendar bilo dovoljeno, da so prišli skupaj. Ko je bila v Združenih državah odpravljena sužnost in ko so tudi za črnce nastopili boljši časi, so vseeno obdržali praznovanje tega praznika v spomin na one čase, ko jim še ni bilo dovoljeno zbirati se. In tako praznujejo ta praznik še vedno. Letos se je zbralo v Vilingtonu 10 do 12 tisoč zamorcev. Opaža pa se pri tem prazniku napredovanje zamorcev v vseh ozirih. Včasih so se pripeljali na praznik v vozovih, v katere so bile vprežene mule in osli, dandanes pa se pripeljejo v luksuznih avtomobilih in z jahtami, ki so slavnostno okrašene.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 26. septembra: 12.00 Dnevne vesti — plošče. 13.00 Cas, borza, plošče. 18.00 Koncert radio orkestra. 19.00 Dr. L. Sušnik: Francoščina. 19.30 Ga. Bartolova: Tvoj dom — tvoj ponos. 20.00 Prof. Pengov: Izbrani ali koristni efekti stroja. 20.30 M. Rus in g. Mezetova. 21.30 Plošče mesto radio orkestra. 22.00 Casovna napoved in poročila.

Sobota, 27. septembra: 12.00 Dnevne vesti — plošče. — 13.00 Cas, borza, plošče. — 18.00 Koncert radio orkestra. — 19.00 Ga. Orthaber: Angleščina. — 19.30 Dr. Valter Bohinec: Aktualna ura. — 20.00 Plošče. — 20.30 Prenos iz Belgrada.

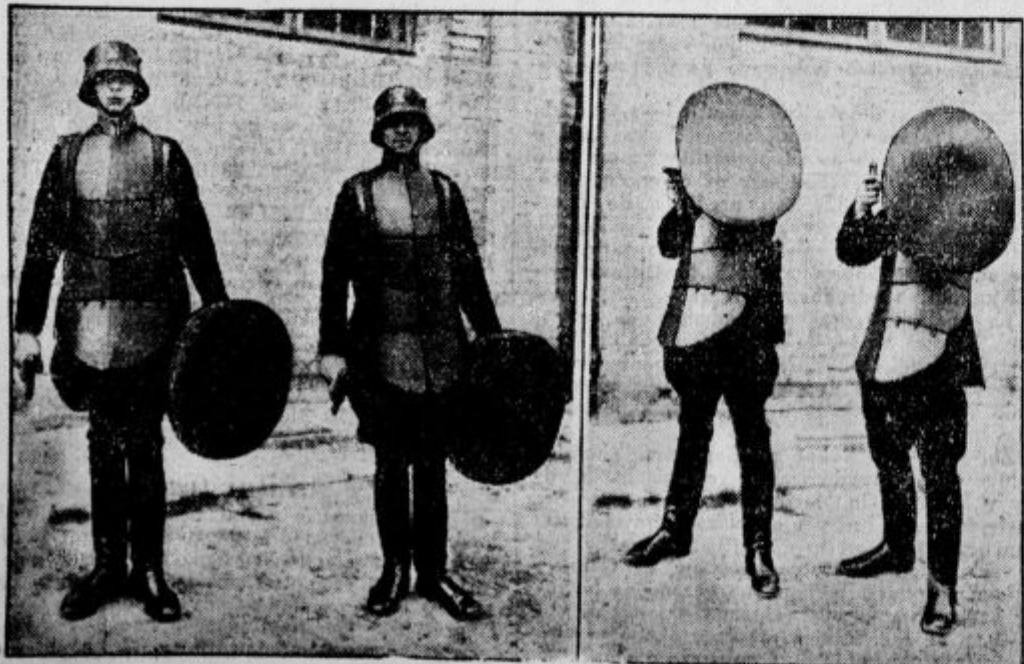
Drugi programi:

Sobota, 27. septembra:

Belgrad: 12.45 Opold. koncert radio kvarteta. — 17.30 Narodne pesmi s spremljanjem kitare. — 19.30 Umetnost cerkve sv. Jurija in Oplenca, predavanje. — 20.00 Plošče. — 20.30 Klavirski koncert. — 21.30 Koncert sokolskega pevskega društva iz Vel. Bečkereka. — Budapest: 19.30 Koncert komornega orkestra. — 20.45 Koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 19.30 Koncert orkestra in solistov. — 20.35 »Lepa Helena«, opera. — Milan: 19.30 Večerni koncert zabavne glasbe. — 20.40 Komedija. — 21.15 Veliki pevski koncert. — Praga: 17.00 Popoldanski koncert ork. — 19.55 Koncert ruskega goslarja. — 21.00 Koncert godbe na pihala. — 23.20 Plesni večer. — Langenberg: 17.30 Koncert na mandoline. — 20.00 Veseli večer. — 24.00 »Mojstri jazz«, plošče. — Rim: 13.30 Opoldanski koncert zabavne glasbe. — 17.00 Popoldanski koncert radio orkestra. — 20.35 Veliki pevski koncert. — 23.00 Plesna glasba jazz-orkestra. — M. Ostrava: 17.00 Koncert zabavne glasbe. — 18.00 Plošče. — 19.55 Koncert ruskega goslarja. — 22.30 Koncert zabavne glasbe. — Leipzig: 19.30 Pevski koncert — 20.00 »Trikrat poročeni — samec«, slusna igra. — 22.30 Plesna glasba.

Ameriški milijarder W. K. Vanderbilt in njegova žena sta se pripeljala v Bremen, odkoder bosta potovala po Evropi.

Poljski policisti v svoji novi opremi. Ob priliki sejmskih volitev na Poljskem pričakujejo resnih nemirov. Da bi bili policisti bolj zavarovani, so dobili posebno opremo, ki močno spominja na bojno opremo srednjeveških vitezo.

Automobil-junak romana

Med ruskimi pisatelji, ki so se pojavili po izbruhu revolucije, je Ilja Ehrenburg nedvomno eden najbolj nadarjenih in sloves, ki se o njem čedalje bolj širi po vsem kulturnem svetu — sam je namreč postavil svoj šator v Parizu in skrbno obrisal revolucijski prah s čevljev — je kar odlično. Pri nas že poznamo njegovo ime. Tu pa tam smo ga čitali v naših dnevnikih, a obiskovalci naših knjižnic in drugi ljubitelji knjig so navdušeni od njegovih romanov »Ljubezen Jeanne Ney«, »Julio Jurenito«, »Michail Lykow«, »Zarola enakih (Gracchus Babeuf)«, ki jih požirajo v nemškem ali francoskem prevodu.

Ni čuda, da si je priboril Ehrenburg simpatije zapadnih narodov — saj je aparat njegovega pisateljskega talenta — klub marsikateri novi in lastni potezi, dokaj podoben sedaj na zapadu priljubljeni mešanici realizma in trpekega lirizma. Saj je Ehrenburg kozmopolitsko usmerjen mož, kakor se modnemu evropskemu pisatelju priliči. Saj ima dobro porčijo indiskretnosti, ki velja evropskemu človeku dandanašnji za častni atribut duha, ki hoče priti resnici do dna in jo golo — kar se da, seveda — predstaviti resnice in golote željnemu čitatelju. O, nočem biti tako ironičen, da me indiskretnost žali, da bi se posmeleval njegovemu zares dosti bistrenemu očesu, njegovemu zares dosti prodornemu opazovanju. Boli le tisti literarni amerikanizem, ki pretvarja na zageneten način v osnovah umetniško delo in kričeč reklamni plakat in apert čitatelju druge vrste neprijetno, malce ogabno diši. Tako je, da klub, sijajnim domisljam, klub prizorom, ki te zgrabijo in drže s svojo veličastnostjo, pisatelju ne mores brez pridržkov v tem ali onem pogledu priznati, da je dovršil delo, ki je v sebi zaokroženo, z vsemi začimbami opremljeno, točno pretehtano in kot celota zadovoljivo. Tako je, da plačuje danes skoraj vsak pisatelj svoj obolus mamoni in muzi...

Ilja Ehrenburg je torej napisal roman, ki nosi v originalu naslov »10 KS«, v nemškem prevodu pa »Das Leben der Autos« (Malik-Verlag, Berlin). Nekaj povsem novega je Ehrenburgova knjiga: življenjskega avtomobila. Napisal je zgodovino postanka avtomobila, njegov razvoj vse do današnjega dne — in ob tem razvoju, ob tem življenju stroja koraka pred avtorjevimi očmi razvoj, življenje človeka — prepleta se drugo z drugim na tako preprosto in samo ob sebi razumljiv način, da čitatelj šele polagoma spozna skrivati pisateljev namen, ki ga je položil v svojevrstno delo in ki pride do bežnega sintetičnega izraza v sedmem poglavju: »Avto ne pozna svoje domovine. Kakor petrolejske akcije ali kakor klasična ljubezen gre brez težav preko meja. Po skalovitem norveškem gorovju lazijo italijanske »Fiat«. V »Renaultovih« taksijih drgajo po izvoženih moskovskih ulicah vsikdar nemirni »specijci«. »Ford« je povsod prisoten, v Avstraliji, pa je tudi na Japonskem. Amerikanški »Chevrolet«-tovorni avtomobili prevažajo tobak na Sumatri in palestinska jabolka. Madridski bankir ima nemško »Mercedes«. »Citroënov« 10 KS v izlozih Piccadillyja ali Unter den Linden izvabi marsikateremu mimoidočemu poželiv in hrepenec pogled. — Avto je prišel, da dokáže neuvidevemu človeku, da je zemlja resnično okrogla, da je srce le pesniški rekvizit, da nosi človek dve uri v sebi: ena kaže kilometre, druga minute...

Vse stvari, ki nam jih pripoveduje Ehrenburg v svoji knjigi, so zelo zanimive, mnoge te zabavajo in mnogokrat te spije na led — mnogokrat pa se mu ti, ki si le čitatelj in drugič nič, prav sam zase nasmeješ, češ, da mu ne verjameš in da je dragi avtor postavil na glavo, kar bi po vsej pravici moralo stati na nogah — pa ne zato, ker misli, da bo s tem napravil Resnici uslugo, marveč zato, ker dan današnji pišejo pisatelji knjige zato, da postavljajo na glavo stvari, ki so dolgo stale na nogah — morda meneč, da bi tem ubogim in utrujenim nogam nekaj počitka prav dobro delo.

s. š.

Max Reinhardtov seminar za režijo in dramsko umetnost na Dunaju. Akademija za glasbo in dramsko umetnost na Dunaju odpira pravkar vpisovanje v M. Reinhardtov seminar za režijo in dramsko umetnost. Pri tej priliki je nedavno ustanovljena »Gesellschaft der Freunde einer Wiener Theaterhochschule« izdala lep ilustriran propekt o smotnih seminarja, čigar vodstvo je poleg Reinhardta v rokah prvostolnih in po vsem svetu znanih profesorjev. Seminar ne bo služil le bodočim gledališkim igralcem in režiserjem, marveč tudi tistim, ki se nameravajo posvetiti gledališki kritiki, scenografiji in dramaturgiji. Kdor se prikladi za sprejem v te tečaj, mora položiti sredi oktobra sprejemni izpit pred komisijo, kateri bo na čeloval Max Reinhardt. Omenjena »Gesellschaft der Freunde einer Wiener Theaterhochschule«, Wien I., Walfischgasse 13, ki je ustanovljena zlasti za olajšanje zvez z inozemstvom, je rade volje na razpolago vsakomur, ki bi se zanimal za studij tega seminarja.

Klatež

Iz sbirskih spominov. Povest. A. J. Maksimova
Prevel in s pripombami popolnil Ivan Hribar.

Prebudila sva se iz prijetnega poluspanja in se vrnila k hladni brezbarvni realnosti. Ko sva odhajala, sva se nehoti ozrla nazaj. Utica, obvitva z magnolijami, nama je postala mil spomin: v njej sva spoznala vso silo medsebojnega nagnjenja. Kar se mene tiče, sem zapuščal utico z neobjasnivim obžalovanjem; najraje bi bil ostal v njej, umrl v njej...

»Oh, deca, deca,« sprejel naju je dobrosrčno Varlamov, sedeč že pri mizi. »Ako klepečeš, ne pozabljal, da hoče utrujen starček jesti... Da, jako sem se utrudil, in to begajoč samo za poslom svojega spoštovanega prijatelja Kuzne. No, Aleksej, takšno sem, bratec, šalo napravil, da moreva tvojo stvar menda smatrati rešeno.«

Ob zadnjih Varlamovih besedah zadržte vsi živi v meni. Ozrem se na Sašo in opazim, da je njeno dražestno lice smrtno pobledelo.

Starček, ne opazivši najine zmede, nadaljuje: »Vendar je treba še marsikaj dovršiti in mislim, da bo Aleksej moral v Petrogradu ostati še pičlih štirinajst dni.«

To naju nekoliko pomiri. Pred vsem naju je čakalo dva tedna sreče, vpisovanja, potem pa... Toda bolje je ne misliti o bodočnosti!

Čas je v sladostnem opijanju vzajemne ljubezni potekal hitro, neopaženo. Ljubila sva se molče, brez strastnih podvigov, brez priskrbenih objasnjevanj. Najina ljubezen je ostajala v okvirju spoznane dolž-

Kriza v J. N. Z.

Naša napovedovanja, da bo prišlo zaradi denarja, ki ga je zaslužilo reprezentančno moštvo v Južni Ameriki, so v polni meri uresničila. Še celo več. Najodličnejši predstavniki belgrajskega nogometa so podali demisijo. So to ljudje, ki so doslej stali vedno na čelu, čim se je sprožila misel, kako dvigniti nogomet na mednarodno višino. Njih trud je popolnoma uspel, kar najbolj jasno dokazujejo ravno uspehi naše reprezentance v Južni Ameriki. In ti ljudje zaradi dobička, ki je nastal radi teh uspešnih tekem, zapuščajo organizacije, za katere so dolgo dobo neumorno delali. Predsednik J. N. Z. in S. K. Jugoslavije arhitekt Šafarik, zvezni kapitan in velik organizator nogometa inž. Simonović ter dr. Živković, predsednik B. S. K. so podali demisijo z izjavo, da se ne bodo več udeleževali v nobeni nogometni organizaciji.

Nehote se moramo vprašati, ali je to potrebno in zakaj je prav za prav prišlo do te krize. Ozadje je sledeče. J. N. Z. je sestavil moštvo iz igralcev Zagreba, Splita, Subotice in Belgrada. Večina igralcev se radi tega, ker njih podzveze niso priznale J. N. Z. v Belgradu odpovedali sodelovanje. Radi tega je bil J. N. Z. v veliki stiski, kajti izdal je za vozovino v Južno Ameriko okoli 100.000 Din. Pa denar ni bil izgubljen, če reprezentančno moštvo ne bi odpotovalo. V tej stiski so se obrnile vodilne osebnosti J. N. Z. do B. S. K. naj da svoje igralce. Obljubili so B. S. K. polovico dobička od turneje po Južni Ameriki. Zato je B. S. K. dovolil potovanje osmim igralcem svojega prvega moštva. Krasne uspehe tega v sili sestavljenega moštva smo vsi občudovali. Radi teh uspehov je tudi naravno, da je bilo v Južni Ameriki veliko zanimanje za igre naše reprezentance in tako in le radi tega je nastal tako velik dobiček, ki presega 400.000 Din, obenem pa presepetil celo največje optimiste.

Po dogovoru bo moral dobiti B. S. K. polovico čistega dobička. Seveda ne bi bili ljudje, če se ne bi našli, ki zavidajo B. S. K. to lepo vsoto. Na stvari je najbolj zanimivo, da ravno delegat tiste podzveze protesta, ki je J. N. Z. prisilila do pogodbe, čeprav ustmene, z B. S. K. Govorice o amaterskem sportu je demagogija. Zakaj pa potem računamo recimo kakšen prvorazreden klub Zagreba ali Splita za gostovanje v Ljubljani vsoto od 7 do 15 tisoč dinarjev? Ali je mogoče to amatersko? K sreči stojimo Slovenci v tej krizi, ki jo je povzročila zavist, ob strani in nismo direktno zainteresirani. Kajti tudi če bi J. N. Z. ostala cela vsota, bi odpadel le majhen del na naše klube. Če bi pa morali v tem sporu že zavzeti kakršnokoli stališče, bi pa bilo edino pravilno, da pripada B. S. K. odškodnina. To pravico bo B. S. K. uveljavil tudi pred rednim sodiščem. Upajmo pa, da bo prišlo čim prej do razčiščenja. Kajti J. N. Z. v krizi in B. S. K. najmočnejši klub ravno tako v krizi, ni v korist Jugoslovanskega nogometa.

Propagandni lahkoatletski miting SK Ilirije

Točen tekmovalni red lahkoatl. mitinga SK Ilirije, ki se bo vršil v soboto popoldne in v nedeljo dopoldne na igrišču Ilirije, in sicer za seniore, juniorje in dame, je sledeči: Sobota: 1. Ob 15.30: 100 m sen., predtek; 100 m jun. (1912—14), predtek; skok v dalj., dame. — 2. Ob 14.40: 800 m, dame; kroglja, sen. — 3. Ob 16: 60 m jun. (1915—17), predtek; 60 m dame, predtek; skok v vis., jun. (1912—14). — 4. Ob 16.20: 100 m jun., finale; 100 m dame, predtek; skok v vis., sen. — 5. Ob 16.50: kroglja, dame; disk., sen. — 6. Ob 17.15: skok v vis., dame; kroglja (5 kg), jun. (1912—14). — 7. Ob 17.45: 4 × 100 m, dame. — Nedelja: 1. Ob 10: 100 m, dame; 100 m finale, sen. — 2. Ob 10.10: 1000 m jun. (1912—14); kopje, dame. — 3. Ob 10.25: 60 m finale, dame; 60 m finale jun.; skok v dalj., sen. — 4. Ob 10.45: 400 m, sen.; disk., dame. — 5. Ob 11.10: 80 m zapreke, dame; skok ob palici, sen. — 6. Ob 11.35: 1500 m, sen.; skok v dalj. jun. (1912—14). — 7. Ob 11.55: 4 × 100 m, sen.

Mariborski sport

Ustanovni občni zbor »Mariborskega smučarskega kluba«. V sredo zvečer se je vršil v hotelu »Zamorca« ustanovni občni zbor »Mariborskega kluba«. Udeležba je bila jako velika. Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Vetrlih, ki je v svojem govoru naglašal namen M. S. K. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik g. inž. Saša Mis; podpredsednik g. Bruno Parma; tajnik Franjo Vetrlih; blagajnik Marjan Novak; odborniki: g. inž. Kudelka, Franjo Perič, Miroslav Ferenc, Vili Forstnerič, Nikola Andrin, Ignac Pirnat. V nadzorni odbor sta bila izvoljena g. dr. Marin in Vili Forstnerič.

Sport

SK Korotan. V soboto 27. septembra ob pol 8 strogo obvezen sestanek prvega in rezervnega moštva. Posebno se še pozivajo naslednji člani: Petrič, Jenko, Tršek, Tičar, Sušnik, Pire, Struna, Kavsek, Anžič I., Sagadin, Uršič in Kic. Točno in vsil! — Načelnik.

SK Ilirija (lahkoatl. miting). Za danes, v petek ob 20.30 so vabljeni vsi na sestanek v kavarno Evropo (klubijski lokal) sledeči gospodje: kap. Vizjak, Cop, Bultezar, Pevalšek I. in II., Miklavčič, Mahkovec, Oblak, Ulaga, Kos, Betetto, Rotar, Kreč, dr. Kuhel, dr. Lapajne, prof. Ančič, Medic, Gnidovec, Sporn, Malič. Prosi se tudi gg. savezni sodniki, da se udeležijo sestanka. Gre za sestavo točnega sodniškega zbora. Ker je program zelo pester, je potreben sodelovanje vseh teh gospodov.

Inozemski sport

RAZNO.

Visoka zmaga nemških boksarjev. V Münchnu so priredili velik mednarodni boks turnir amaterjev med Nemčijo in Španijo. Iznenadili so Nemci v vseh kategorijah, kajti dosegli so razen ene izjeme same zmage. Le v poltežki kategoriji so Španci dosegli neodločen rezultat. Celotno srečanje se je tako končalo s sijajno nemško zmago v razmerju 15:1.

Stribling je bodoči nasprotnik Schmelinga, tako namreč se sliši. Ameriška National Boxing Association je namreč Striblingu priznala pravico, da kot prvi izvoze Schmelinga. Po francoskih poročilih pa pride kot drugi na vrsto orjak Carnera, ki si je na svoji dolgi turneji križem Amerike vendar znal priboriti ugled v očeh Amerikanov.

Prvi poraz svetovnega mojstra. Američanu Vincentu Richardu je v Forest Hillsu uspelo, da je premagal na svetovnem teniškem turnirju profesionalov doslej nepremagljivega Koželuha. Slavni Čeh je izgubil igro s 6:2, 8:10, 3:6, 4:6.

Hirschfeld zopet dober. Rutinirani nemški lahkoatlet je popolnoma okrevljal od prestane nesreče. Poslednji njegovi rezultati pričajo, da je prišel že v svojo staro formo. V Neidenburgu je pred kratkim dosegel v metu krogle daljavo 14.85 metrov in v metu diska 40.76 m. Vidimo, da je v metu krogle že prilično dober, dočim mu disk še nekoliko nažaga.

Nemci v skrbih. V Dresdenu se bo 28. septembra vršila velika internacionalna nogometna tekma med Nemčijo in Ogrsko. To bo deveto srečanje med obema državama. Doslej so Ogrji zmagali štirikrat, Nemci enkrat, dočim so se končale tri tekne neodločeno. Nemci so že postavili svojo rezerveanco, ki pa je razen dveh igralcev popolnoma druga od one, ki je v tem mesecu zgnubila s 3:6 napram Danski. V novem nemškem teamu so tudi trije novinci, ki so sicer izborni, vendar pa prvič nastopajo v državni reprezentanci. Kako bo izpadel rezultat, to je danes največja skrb nemških sportnikov.

LAHKA ATLETIKA.

Francozi v Luksemburgu prvi. Zelo slabo vreme, saj je nekaj časa deževalo do skrajnosti, je bilo krivo, da so rezultati zelo slabi. V končni klasifikaciji so Francozi dosegli 25 točk in s tem prvo mesto, dočim so se morali Nemci s 24 točkami zadovoljiti z drugim mestom. Belgija kot tretja si je priborila 11 točk in Luksemburg kot četrti konkurent 10 točk.

Dr. Peltzer premagan. Ni šlo, pa čeprav je nemški najboljši tekač na srednje proge zastavil vse sile v dosegu zmage nad čudovitim Francozom Ladoumègue. Borba med obema se je vršila v Berlinu na mednarodnem lahkoatletskem turnirju v teku na 1500 m. Zmagal je Francoz v času 3:53,7 min. Dr. Peltzer je bil drugi, in sicer kakih 40 m za zmagovalcem.

Švicarji slabši od Avstrijcev. Na Dunaju se je vršil velik mednarodni lahkoatletski turnir med Švico in Nemško Avstrijo. Skoraj pričakovati je bilo, da se Švicarji ne bodo obnesli, kajti v letošnji sezoni so še prav malo pokazali. Srečanje se je končalo z visoko zmago avstrijskih lahkoatletov, ki so dosegli 70 in pol točke, dočim so se morali Švicarji zadovoljiti z 52 in pol točkami. Rezultati so bili naslednji: 100 m Vogl (Švica) 10.8 sek.; 400 m Rinner (Avstrija) 50.2 sek.; 800 m Pugn (Avstrija) 1:58 min.; 1500 m Pugn (Avstrija) 4:10.2 min.; 5000 m Leban (Avstrija) 15:54.6 min.; 4 krat 100 m Švica 43.3 sek.; 110 m lese Langmayer (Avstrija) 15.8 sek.; skok v daljavo Pointner (Avstrija) 6.99 m; kroglja Vetter (Avstrija) 13.71 m; kopje Wessely (Avstrija) 56.65 m; skok s palico Kirchhoff (Švica) 3.40 m; disk Janousch (Avstr.) 44.66 m (nov avstrijski rekord).

Poljska-Japonska. Ženski reprezentanci obeh navedenih držav sta se srečali v lahkoatletskem dvoboju. Turnir, ki se je vršil v Varšavi, se je končal s poljsko zmago. Poljakinje so dosegle 55 točk, dočim so se morale Japonke zadovoljiti le z 38 točkami.

Iz službenih objav

Razglas o licitaciji. Kraljevska banska uprava razpisuje s skrajšanim rokom 15 dni 1. javno pisarno licitacijo za oddajo gradbenih del za ureditev cestišča z dvojno prevlaklo s katranom, oziroma asfaltom ali emulzijo: 1. na banovinski cesti I. reda Celje—Laško km 0.0 do km 1.4 in 2. na banovinski cesti I. reda Celje—Teharje km 0.0 do km 1.52. Predvidena je pri navedenih cestah dvojna površinska prevlaka v vročem ali mrzlem načinu. Pri vročem načinu je treba izvršiti prvo prevlaklo s katranom s pridatkom meksalita ali asfalta, drugo s pramekom. Za izvršitev po mrzlem načinu je v ponudbi treba navesti vrsto ponudene emulzije. Za obe cesti je treba položiti skupno ponudbo v obliki enotnega popusta v odstotkih na cene uradnega proračuna, ki znaša ad 1. 307.239 Din, ad 2. 512.595 Din, skupaj 819.834 Din. Licitacija se bo vršila pri 1. oddelku tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Turški trg 1, v torek, dne 15. oktobra 1930 ob 11 dopoldne.

Razglas o licitaciji. Kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem regulacije potoka Belce v Bohinjski Bistrici kot II. etape del iz kaldrminskega fonda v skrajšanem roku prvo javno očitno licitacijo na dan 16. oktobra 1930 ob 11 dopoldne v sobi št. 17 tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani. Ponudbe se morajo glasiti v obliki enotnega popusta v odstotkih na cene odobrenega proračuna, ki znaša 296.530 Din.

Dražbeni oklici. Pri sodišču v sobi št. 3 bo dne 21. oktobra 1930 ob 9 dražba nastopnih premičnin: I. pašnik parcel vi. št. 264 d. o. Sela; cenilna vrednost 16.137 Din 80 p. najmanjši ponudki 10.758 Din 60 p. vadij 1614 Din; II. solastninskih pravic do 1/130 vl. št. 85 k. o. Rajhenav, pripadajočih k pod I. navedenemu zemljišču, solastninskih pravic do 1/130 vl. št. 85 d. o. Rajhenav, pripadajočih vl. št. 272 d. o. Sela, ter solastninskih pravic do 1/130 vl. št. 85 d. o. Rajhenau, združenih z vl. št. 273 d. o. Sela; cenilna vrednost 38 Din 40 p. najmanjši ponudki 25 Din 60 p. vadij 4 Din; III. solastninskih pravic do 1/2 vl. št. 105 d. o. Mozeli, združenih z vl. št. 62 iste d. o., in solastninskih pravic do 1/101 vložka 90 d. o. Mozeli, združenih z vl. št. 62 d. o. Mozeli; cenilna vrednost 443 Din 40 p. najmanjši ponudki 295 Din 60 p. vadij 44 Din 50 p. IV. solastninskih pravic do 1/2 vl. št. 252 d. o. Mala gora, združenih z vl. št. 32 d. o. Mala gora, ter solastninskih pravic do sorazmernega dela vl. št. 251 d. o. Mala gora, ki so istotako združene z vl. št. 32 d. o. Mala gora; cenilna vrednost 142 Din, najmanjši ponudki 47 Din 50 p. vadij 14 Din 50 p. Okrajno sodišče v Kočevju, odd. II. — Dne 27. oktobra t. l. ob 10 bo pri sodišču v sobi št. 1 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga: Rogatec, vl. št. 234. Cenilna vrednost 29.711 Din, vrednost pritlikline 700 Din, najmanjši ponudki 20.274 Din. Okrajno sodišče v Rogatcu. — Pri sodišču v sobi št. 3 bo dne 30. oktobra 1930 dražba nastopnih premičnin: 1. ob poldevetih zemljiška knjiga Črni potok, vl. št. 36, cenilna vrednost po odbitku bremen, ki jih je prevzeli brez zaračuna na največji ponudki 16.191 Din, vadij 1619 Din; 2. ob poldesetih zemljiška knjiga Novi lazi, vl. št. 45; cenilna vrednost 1685 Din, najmanjši ponudki 873 Din, vadij 168 Din; 3. ob pol 11 zemljiška knjiga Novi lazi, vl. št. 267, cenilna vrednost 7815 Din, najmanjši ponudki 5000 Din, vadij 781 Din 50 p. 4. ob pol 12 zemljiška knjiga Briga, vl. št. 181 in 102-1; cenilna vrednost 20.049 Din 39 p. najmanjši ponudki 13.366 Din 26 p. vadij 2004 Din 94 p. Okrajno sodišče v Kočevju, odd. II.

Javna ustna dražba. Na osnovi odloka Kr. banske uprave v Ljubljani razpisuje Vodna zadruža za osuševanje lendavske doline prvo javno ustno dražbo v skrajšanem roku, za izvršitev delne regulacije potoka Lendave od 30.460 km do 30.729 km. Licitacija se bo vršila v pisarni zadruge, Dolnja Lendava št. 51, dne 6. oktobra ob 11 dopoldne. Predračunska vsota 30.998,95 Din. — Na osnovi odloka kr. banske uprave v Ljubljani razpisuje Vodna zadruža za osuševanje lendavske doline v smislu § 86.—98. zakona o državnem računovodstvu prvo javno ustno dražbo v skrajšanem roku, za izvršitev delne regulacije potoka Lendave od 30.160 km do 30.460 km. Licitacija se bo vršila v pisarni zadruge, Dolnja Lendava št. 51, dne 6. oktobra 1930 ob 11 dopoldne. Predračunska vsota od 42.750 Din.

Vpis v trgovski register. I. Završnik & Co., trgovina z mešanim blagom na Česnjici. Družabniki: Završnik Ignac in Lotrič Franc.

Jugočeška, Jugoslovansko d. d., Kranj. (Vpisano zvišanje glavnice od 10 na 20 milj.)

Tekstilbazar, družba z o. z. Izbršle se poslovdajo: Pole Karol. Vpiše se poslovdokinja: Čok Marica, sopraga odvetnika v Belgradu.

Autotaksi M. Hočevar

Novo mesto-Kandija Telefon št. 18

nosti, katere se nikdo naju dveh ni mogel odločiti, da poruši...

Pisma, ki so prihajala od očeta, so govorila o nujnosti povratka v Irkutsk. V vsakem je starček povpraševal, bode-li kaj kmalu pravda končana in ni skrival svojega nezadovoljstva zaradi moje dolge odsotnosti. O moji ženi je pisal nejasno z besedami, katerih razumeti nisem mogel, pa tudi ne hotel. Razen tega je iz njegovih pisem prosevala neka pritajena, čudna, meni neznana skrb. Poznal sem svojega očeta, da je živel izključno le svojemu poslu in da ni bil pristopen za postranske vtise. V tem ga je pa očitno mučila neka misel, ki ni bila v nikakršni zvezi z opravi njegovega vsakdanjega življenja. Prikovan po ljubezni na Petrograd, kakor Prometej k skali, se mi ni mudilo domov in nisem se želel poglobljati v nejasna namigavanja svojega očeta. Saši še celo o prejetih pismih nisem ničesar omenjal, da bi je ne spominjal na bližajočo se ločitev...

VI.

Štirinajst dni je prešlo ko en dan! Nekega jutra, ko sva midva sedela v priljubljeni najini utici sredi tropičnega rastlinstva, je prišel k nama Varlamov radostnega obraza...

»Ura!« je izpregovoril in si je mel roke. »Zmagali smo. Pravda je končana in dobljena. Pojdiva, mladenič, da popijeva kozarček penečice... Zares je vredno orositi tako srečen izid pravde...«

Ko bi se bil moj spoštovani gostitelj manj zanimal za to novico, bi bil nedvomno opazil, kako so naju potle njegove besede. Toda on se ni zanimal za najino zmelo in je veselo nadaljeval

»Ta srečna okolnost pa ni, da bi morala imeti vpliv na tvoj odhod. Skrajne sile ni; doma počakajo, nam bi bilo pa žal, ko bi se morali tako skoro ločiti.«

Oprimem se teh besedi, ko rešilne deske: »Da. Tem bolj, ker mi je neobhodno potreba izvršiti še nekaj narečb in završiti svoj neveliki posel,« hitim odgovoriti.

»Čisto prav,« je pritrdjeval dobrodušni starček, »ostani nam še nekaj časa gost, potem pa z Bogom v Irkutsk... Sedaj pojdiva orosit završetek juridičnih sitnosti.«

Jeli vam potreba dostaviti, da nisem računil s časom, ko sem se odločil, da останem? Dnevi, tedni so potekali; jaz pa sem pozabil dolžnosti sina in moža in živel sem le sedanjim...

Vendar je to brezumstvo moralo imeti svoj konec. Razplet je prišel hitro in nepričakovano. Nekega jutra je bilo. V mojo sobo stopi Praskovja s pismom v roki

»Od koga?« je vprašam burno in v skrbih, ko da slutim, da prinaša pismo žalostne vesti zame.

»Pismo!« ga je prinesel in ker nobenega sluge ni bilo...

Ne da poslušam Praskovjine maraje, izrgam pisimo iz rok deklice, kateri se je moja trenutna razburjenost jako čudna zdela. Na zavrtku zagledam irkutski žig. Pismo je bilo od očeta in se je glasilo:

»Aleksiej Kuzmič! Iz časnikov in ne od tebe sem zvedel, da je moja pravda končana. Zanašajoč se, da se takoj vrneš, ti nisem pisal. Videč pa, da si pozabil na vse svoje dolžnosti, ukazujem ti pod zapretnjo očetovskega prokletstva, da si širi in dvajset ur po prejemu tega pisma na poti domov.«

»Jedna knjižnica te založništva Jugoslav. knjižnice v Ljubljani 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLCE 30 Din, vez 42 Din. — 30 zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE 28 Din, vez 40 Din. — 31 zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World) 28 Din, vez 40 Din. — 32 zvezek: Remick, ZAGORSKI ZVONOVI. Roman in slikami 24 Din. — 33 zvezek: Bridges, NA POMOC 30 Din. — Slavica, NA SINAJ 30 Din, vez 42 Din. — 34 zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK 28 Din, vez 40 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10349. Tel. št. 23-28.

Službodobne

Učenka

se sprejme takoj z najmanj dvema razredoma meščan. šole, delavna, v večjo trgovino mešanega blaga pri I. Schauerl, Dobrna pri Celju.

Pekovskega vajenca

se takoj sprejme. Prednost ima oni, ki se je že učil. - M. Novak, pekarna, Sevnica ob Savi.

Kuharica

samostojna, vešča vseh gospodinskih del, se takoj sprejme. Predstaviti vsak dan med 1—2. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.996.

Spretno dekle

iščem za entlanje, ažuriranje in strojno vezenje v Kranj. - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 11018.

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh.

Zasluzek

Iščem

za vse kraje v državi zastopnike za prodajo nove patriotične slike. Prodajo je odobrilo in omogočilo pristojno ministrstvo. Zasluzek 3—6000 Din mesečno. Obrniti se je osebno ali pismeno Izdavaški kancelariji - Beograd, Kolarčeva 3/I.

Pouk

Gosli poučuje

biv. učitelj konservatorija. Študentska ulica 9/I.

Šoferska šola

prva oblast. konc. Čamerik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoslova). Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Stanovanja

Dijaka

mlajšega, sprejem na stanovanje in hrano. Švabičeva ulica 15, vrata 10.

Majhna soba

zračna in z elektriko, v sredini mesta, se odda akademiku. - Naslov v upravi lista štev. 11.067.

Stanovanje

2 sobi, kabinet, pritlikline, blizu sv. Krištofa, se odda takoj ali 1. novembra. Vsa pojasnila pri upravi »Slovenca« pod št. 10.731.

Dve stanovanji

se oddasta s kuhinjo in eno sobo s 1. oktobrom. Val. Vodnikova ulica 32, Zelena jama.

Sostanovanka

poštena, s svojo posteljo, se sprejme. Zelena jama, Prešernova ul. 18, prtl.

Več gospodov

se sprejme na stanovanje in hrano, mesečno z vso oskrbo 650 do 700 Din. Dobra domača hrana, sobe čiste in zračne. Manjše mesto blizu železnice, z lepo okolico. Primerno za starejše gospode ali upokojece, ki žele v zdravem, mirnem kraju živeti. - Ponudbe na oglašni odd. »Slov.« pod »Mirni dom 11.045«.

Je izredne važnosti, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenca« in pregledate tudi njegov oglašni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastopstvih

Posestva

Prima posestvo

ca 5 ha prodam ali dam v najem. Posestvo leži 3 km oddaljeno od mesta Kraljeva. Pojasnila daje Dobr. Plešinac, Gostivar.

Vilo

popolnoma novo, enonadstropno s 6 sobami, kopalnico in vsem drugim komfortom in pritliklinami, kakor z velikim sadnim in grednim vrtom na krasni in solnčni legi, blizu Leonišča v Ljubljani, oddam v najem, event. tudi prodam. Najemnina samo 3000 Din. Pogoje in naslov pove g. dr. Trep Lucij, odvetnik v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

Majhno posestvo

se išče v bližini železnice ali večjega kraja z lepo hišo ali dvorcem in parkom. Hiša naj ima po možnosti vodovod in električno luč. Plača se takoj v gotovini. Ponudbe s sliko in natančnimi podatki pod št. »377« na Jugomesse, Zagreb, Jelačićev trg 5.

Prodamo

Drva, odpadki

od žag se dobijo v vsaki količini pri trdnici Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244.

Deske

III. a za obijanje kratke za mizarje oblane za podo prodaja po zelo nizki ceni »Mirija«, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95.

Kompleten vodnjak

se prod. - Poizve se: gostilna pri »Tičku na gričku«.

Graham moka

se zdravniško priporoča ljudem, ki trpijo na prebavi in vsem, ki uživajo veliko mesa. Razposilja po 5 kg za 40 Din po poštnem povzetju Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

Parkete

hrastove in parjene bukovke ima stalno v zalogi A. Kanc, tovarnica parketov, Mengeš - Slovenija.

Gostilničarji pozor!

Pristno ljutomersko staro vino, izborne kvalitete, razprodajam po 5 dinarjev liter. - Gjuro Valjak, Maribor, Kino Union.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razposiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Restavracija

v Zagrebu, na najboljšem prostoru, v centru, z vsem inventarjem in dolgoletno pogodbo se takoj prod. - Samo resni reflektanti od stroke naj se javijo na naslov Gjuro Valjak, Maribor, Kino Union.

Vinske sode

večjo množino ali tudi posamezne po 3, 4, 7, 10 do 80 hl, kakor tudi razne kletarske potrebščine in stroje takoj prodam po ugodni ceni. - V najem se oddajo dve izborni vinski kleti. - Gjuro Valjak, Maribor, Kino Union.

Za

za trb premog
nuha drva
ali koks
klicite tel 2056
oz. naročite v
Wolfovi 1 pri
Dom. Čebin

Dobele

luskinaste atrobe

kupite največje pri trdnici A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Kupimo

Hidravlično prešo

za izdelovanje olja, v dobrem stanju, kupim. Bac, M. Sobota.

Star baker

medenino, cink, kupuje »Iris«, Maribor, Pobrežje - Zrkovska 10.

Brez barve ni lepote!

Jekleno mrazlo vpliva brezbarven obraz. Šele barva ga poživlji. Zato uporabljajte »Khasana Superb kremo«. To oranžasto lepilo (ki ni šminkal) se individualno različno spremeni čim ga smoteno razmazate po licu v rožnat lesk nežno ostražajoč Vašemu bistvu, da ni mogoče odkriti umetnega pripomočka.

Isti učinek ima »Khasana Superb rdečilo«, ki podeli Vašim ustnam mladostno svežino in zdravje, poleg tega pa jih povdari zadosino, vendar ne prekrleče.

»Khasana Superb krema«, kakor tudi to rdečilo je odporno napram vremenu, vlagi in — po — ubnem. Samo s milom se da odstraniti barvilo.

KHASANA SUPERB

Zaloga za Jugoslavijo:
JUGOPHARMACIJA D. D.
ZAGREB
Oddelek kozmetike

Dr. M. Albersheim, Frankfurt a. M. - London

Skladišče za Jugoslavijo:
Jugopharmacija d. d., Zagreb, Oddelek kozmetike.

Štajerska sadjarska zadruga

v Mariboru, Miklošičeva ulica 2

nakupuje vsako množino vse vrste

namiznih, kakor prešnih jabolk

plačuje najvišje dnevne cene in prevzema blago vsak dan v Miklošičevi ulici 2

Naša srčno dobra blaga mati, oziroma tašča, stara mati, sestra, svakinja in teta, gospa

Marija Kartin roj. Pauer

vdova po veletrgovcu

je danes, dne 25. septembra ob 7 zjutraj po mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Blagoslovitev nam nepozabne pokojnice se bo vršila v soboto, dne 27. septembra ob 16 v hiši žalosti v Mariboru, Wildenreinerjeva ulica 14.

Zemske ostanke bomo položili v nedeljo, dne 28. septembra ob 9 po sv. maši zadušnici pri Sv. Juriju ob juž. žel. v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Maribor-Sv. Jurij ob juž. žel., 25. septem. 1930.

Dr. Franc Kartin, Oto Kartin, dr. Herbert Kartin, Josip Kartin, sinovi. - Minka Kartin roj. Knez, Marica Kartin roj. Požek, sinahi — ter vsi ostali sorodniki.

Zahvala

Vsem, ki so z izredno mnogobrojno udeležbo pripomogli, da je imel naš iskreno ljubljani in nepozabni sin, brat in stric, gospod

Franc Auman

tako veličasten pogreb, naša iskrena zahvala. Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, domačemu občinskemu odboru in zastopnikom okoliških občin, krajevnemu šolskemu odboru, učitelstvu in šolski mladini, Katoliškemu prosvetnemu društvu v Dobu ter gasilskemu društvu z goš, ki so v tako častnem številu spremili blažega pokojnika na njegovi zadnji poti. Naša iskrena zahvala tudi gg. govornikom, ki so se v tako lepih in ganljivih besedah poslovali od rajnega, kakor tudi cerkvenim pevcem v Dobu, ki so se oddolžili svojemu zvestemu pevskemu tovarišu s prekrasnim petjem pred hišo žalosti, v cerkvi in na grobu. Srčno se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnih vencev, enako tudi vsem, ki so nam ob nenadestljivi izgubi izrazili svoje sožalje in nam v teh težkih dneh nudili svojo pomoč.

Vsem skupaj še enkrat: Bog plačaj!

Vir pri Domžalah, dne 25. septembra 1930.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so z nami žalovali ob smrti našega ljubega rajnega, gospoda

Franca Ramovša

in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti ter z rožami in venci okrasili njegov grob.

Borovnica, dne 25. septembra 1930.

Rodbina Ramovševa.